

ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ 40 - ΤΕΥΧΟΣ 10

ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ 1

Βιβλίο μαθητή

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.
Ρέθυμνο 2004

© Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών
(Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου
741 00 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77635, 77605
Fax: 28310- 77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme.edc.uoc.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Βήματα μπροστά 1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στα πλαίσια του Μέτρου 1.1. του ΕΠΕΑΕΚ II και η υλοποίησή του ανατέθηκε στο «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού που περιέχεται στο παρόν τεύχος εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Θώμου Παρασκευή
Κασσωτάκη Ειρήνη
Μαυρομανωλάκη Γεωργία
Στύλου Γεωργία
Χατζηδάκη Ασπασία

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Χατζηδάκη Ασπασία

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Χριστοφοράκης Νίκος

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Πεδιώτη Ελένη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ελευθερίου Βαγγέλης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Μιχάλης Δαμανάκης

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Επίπεδο τέταρτο

Τεύχος Πρώτο

Βήματα μπροστά 1

Περιεχόμενα βιβλίου μαθητή

	Τίτλος ενότητας	Μορφολογία-Σύνταξη	Λεξιλόγιο	Λεκτικές πράξεις - Επικοινωνιακές περιστάσεις
ΣΕΛ. 11	1 Η παρέα μας		Λεξιλόγιο σχετικό με σχολείο, κόμμι εργασία.	Μιλώ για τον εαυτό μου.
ΣΕΛ. 18	2 Έχω υπέροχα νέα!		Το ρήμα «παίρνω».	Μιλώ στο τηλέφωνο.
ΣΕΛ. 26	3 Φτυστός ο παππούς του!		Λεξιλόγιο σχετικό με εξωτερική εμφάνιση Τα ρήματα «θυμάμαι» «θυμίζω» «ξεχνώ».	Περιγράφω την εμφάνιση κάποιου. Μιλώ για ομοιότητα μεταξύ προσώπων.
ΣΕΛ. 36	4 Στο πάρτι	Χρήσεις της πρόθεσης «με» (με τα πόδια, με το καπέλο, καφές με γάλα).	Λεξιλόγιο σχετικά με περιγραφή προσώπων.	Συστήνομαι. Συστήνω κάποιον σε κάποιον άλλο.
ΣΕΛ. 44	5 Μιλάμε για τον χρόνο	Προσδιορισμοί χρόνου με γενική, αιτιατική, σε + αιτιατική. Αναιτιατικά ρήματα. Χρήσεις της φράσης «από μέχρι...».	Το ρήμα «ρίχνω».	Μιλώ για το πρόγραμμά μου. Οργανώνω τον χρόνο μου.
ΣΕΛ. 50	6 Μια βόλτα στα μαγαζιά	Αόριστη αναφορά σε πρόσωπο («μπορείς να/ μπορεί κανείς να». Επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ. Το οριστικό άρθρο και οι χρήσεις του. Ουδέτερα παράγωγα με τα επιθήματα -είο, -άδικο, -ικο.	Λεξιλόγιο σχετικό με καταστήματα, αγορές και ρούχα.	Κάνω αγορές. Ζητώ και δίνω συμβουλές σχετικά με αγορές και ρούχα.

	Τίτλος ενότητας	Μορφολογία-Σύνταξη	Λεξιλόγιο	Λεκτικές πράξεις - Επικοινωνιακές περιστάσεις
ΣΕΛ. 59	7 Περιπέτειες και ... περιπέτειες	Οι χρήσεις του αορίστου και του παρατατικού. Χρονικά επιρρήματα (για, μόλις, ακόμη, ήδη, κιόλας) και σύνδεσμοι (όταν, πριν, μόλις).	Κυριολεξία και μεταφορά. Το ρήμα «βάζω».	Αφηγούμαι περιστατικά. Εκφράζω συμφωνία/ διαφωνία Αποδέχομαι/απορρίπτω μια πρόταση.
ΣΕΛ. 66	8 Η γραφή μέσα στον χρόνο	Ο αόριστος των ρημάτων σε-αίνω.	Λεξιλόγιο σχετικό με συστήματα γραφής.	Συζητώ για συστήματα γραφής.
ΣΕΛ. 72	9 Παιχνίδια του χθες και του σήμερα	Η αόριστη αντωνυμία «κανείς» και οι χρήσεις της. Διαρκής και απλή υποτακτική. Υποκοριστικά ουσιαστικά και επίθετα.	Λεξιλόγιο σχετικό με ατομικά και ομαδικά παιχνίδια.	Διατυπώνω κανόνες («πρέπει να... είναι υποχρεωτικό να..., δεν μπορείς να...»).
ΣΕΛ. 78	10 Μαγειρική για αρχάριους, μαγειρική για ... προχωρημένους!	Ο παρακείμενος της εμπειρίας. Προσδιορισμοί του περιεχομένου/του σκοπού.	Λεξιλόγιο σχετικό με φαγητά, πρώτες ύλες, συσκευασίες προϊόντων, σκεύη. Το ρήμα «τρώω». Το ρήμα «χτυπάω».	Δίνω συνταγές προφορικά και γραπτά.
ΣΕΛ. 89	11 Ισορροπημένη διατροφή = Υγεία	«Ούτε...ούτε»/ «είτε...είτε», «δεν... μόνο..., αλλά και...», «τόσο.. όσο και». Υποθετικές προτάσεις που δηλώνουν το πραγματικό.	Το ρήμα «τρέφομαι» και άλλες ομόρριζες λέξεις.	Προτείνω κάτι σε κάποιον. Δίνω συμβουλές. Συζητώ θέματα διατροφής και υγείας.
ΣΕΛ. 100	12 Ταξιδεύω με ένα βιβλίο!	Ο σχηματισμός των μετοχών σε -μένος, -η, -ο.	Λεξιλόγιο σχετικό με βιβλία	Μιλώ για βιβλία.

	Τίτλος ενότητας	Μορφολογία-Σύνταξη	Λεξιλόγιο	Λεκτικές πράξεις - Επικοινωνιακές περιστάσεις
ΣΕΛ. 107	13 Πάμε κινηματογράφο;	Κειμενικοί δείκτες της αντίθεσης («εξάλλου/αλλά/ όμως»). Σύνδεσμοι «αν και/ παρόλο που». Ρήματα που συντάσσονται με συμπληρωματικές προτάσεις με το «να».	Λεξιλόγιο σχετικό με κινηματογράφο.	Μιλώ για κινηματογράφο. Εκφράζω προτίμηση.
ΣΕΛ. 117	14 Ολυμπιακοί αγώνες χτες και ...σήμερα!	Θηλυκά σε -η/-εις και ουδέτερα σε -ος/-η.	Λεξιλόγιο για αθλήματα.	Μιλώ για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.
ΣΕΛ. 124	15 Αθλητές και αθλήματα	Η σύνταξη των «πριν», «όταν», «μετά» «πρώτα».	Λεξιλόγιο σχετικό με συμμετοχή σε αγώνες και αθλητισμό.	Μιλώ για αθλητισμό. Παίρνω συνέντευξη.
ΣΕΛ. 129	16 Συνάντηση με τον Καραγκιόζη	Σύνθετες λέξεις με ασυνθετικό επίθετο ή επίρρημα και με τα «α/αν και ξε». Παράγωγες λέξεις με τα προθήματα «α/αν» και «ξε».	Επίθετα που περιγράφουν εμφάνιση ή χαρακτήρα.	Περιγράφω τον χαρακτήρα κάποιου.

«Η παρέα μας»

Σε αυτό το βιβλίο θα γνωρίσουμε την οικογένεια Βλαστού που ζει στην Αθήνα, κάποιους φίλους τους και κάποιους συγγενείς τους. Ας δούμε πώς μας συστήνονται οι ήρωες του βιβλίου μας.

Η μητέρα

Λέγομαι Φωτεινή Βλαστού και είμαι σαράντα πέντε χρονών. Είμαι παντρεμένη κι έχω δυο παιδιά. Είμαι καθηγήτρια γερμανικών. Έχω δικό μου φροντιστήριο στον Πειραιά.

Γεννήθηκα στη Δράμα αλλά μεγάλωσα στη Γερμανία. Οι γονείς μου πήγαν μετανάστες εκεί όταν ήμουν στο Δημοτικό.

Ο πατέρας

Ονομάζομαι Γιώργος Βλαστός. Είμαι σαράντα οκτώ ετών και εργάζομαι σε μια ιδιωτική εταιρεία. Είμαι από την Κρήτη αλλά ζω σχεδόν τριάντα χρόνια στην Αθήνα.

Είμαι παντρεμένος κι έχω μια κόρη, την Ιφιγένεια, κι έναν γιο, τον Δημήτρη.

Η κόρη

Με λένε Ιφιγένεια Βλαστού και είμαι δεκαοκτώ χρονών. Η αλήθεια είναι ότι θα μπω στα δεκαοκτώ σε τρεις μήνες! Φέτος τελείωσα το Λύκειο και έδωσα εξετάσεις για να μπω στο Πανεπιστήμιο. Θέλω να γίνω δασκάλα, γιατί αγαπώ τα παιδιά και νομίζω ότι θα μου πάει αυτό το επάγγελμα.

Στον ελεύθερο χρόνο μου μου αρέσει να ακούω μουσική, να πηγαίνω στον κινηματογράφο και να διαβάζω. Τρελαίνομαι για χορό και ποτέ δεν λέω «όχι» σε μια βόλτα για ψώνια!

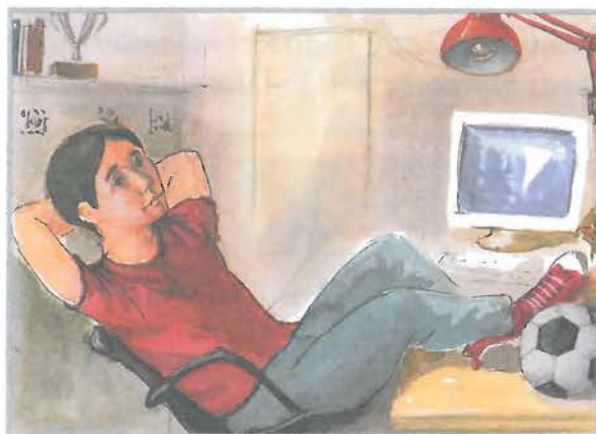

Ο γιος

Είμαι ο Δημήτρης και είμαι δεκατεσσάρων χρονών. Μένω με τους γονείς μου και την αδελφή μου στην Αθήνα. Φέτος τελείωσα την Α' Γυμνασίου. Είμαι μάλλον μέτριος μαθητής αλλά, όπως λέει κι ο παππούς μου, «έχω καιρό μπροστά μου για να στρώσω»!

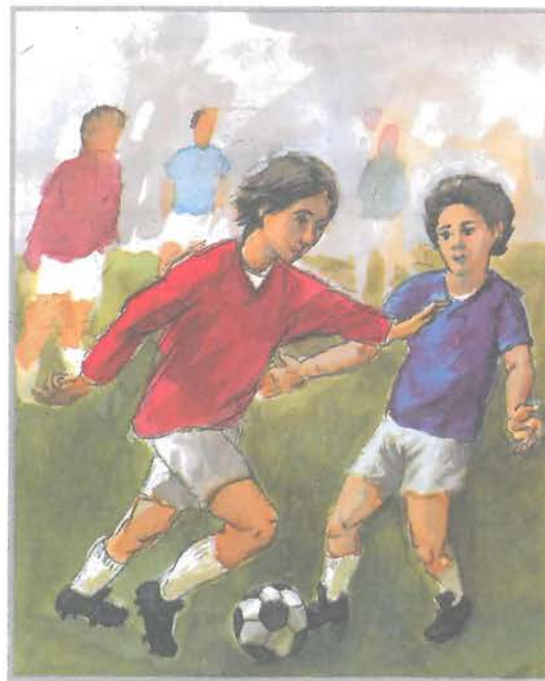
Μαθαίνω αγγλικά και γερμανικά. Τα χόμπι μου είναι το ποδόσφαιρο και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια.

Έχω πολλούς φίλους από το σχολείο, το φροντιστήριο και το ποδόσφαιρο αλλά μόνο με δύο παιδιά είμαστε «κολλητοί».

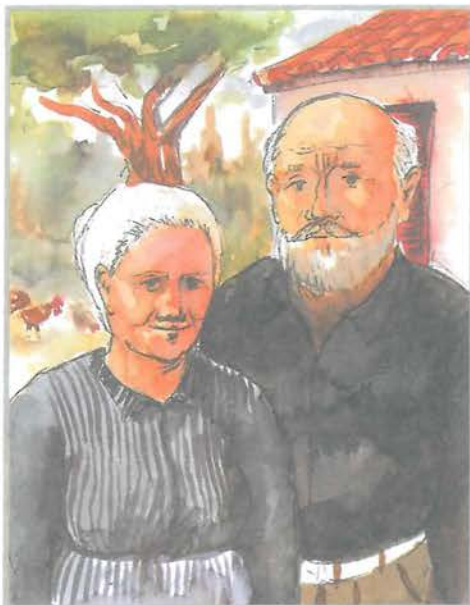
Με τον Κώστα ήμασταν μαζί σε όλο το Δημοτικό. Τώρα δεν τον βλέπω συχνά, γιατί πάει σε άλλο Γυμνάσιο. Άλλωστε, δεν του αρέσει να κάνει σπορ. Προτιμά να διαβάζει και να μαζεύει γραμματόσημα. Κάπου κάπου πηγαίνουμε κανένα σινεμά ή έρχεται στο σπίτι μου και παίζουμε στο κομπιούτερ.

Με τον Θωμά είμαστε συμμαθητές. Κάνουμε πολλή παρέα. Πιο πολύ παίζουμε ποδόσφαιρο και μπάσκετ ή πάμε βόλτες.

Και τώρα που μάθαμε κάποια πράγματα για τον Δημήτρη, την Ιφιγένεια και τους γονείς τους, ας δούμε ποιους άλλους συγγενείς έχουν!

Ο Γιώργος Βλαστός έχει μια αδελφή στην Ελλάδα και έναν αδελφό στο εξωτερικό.

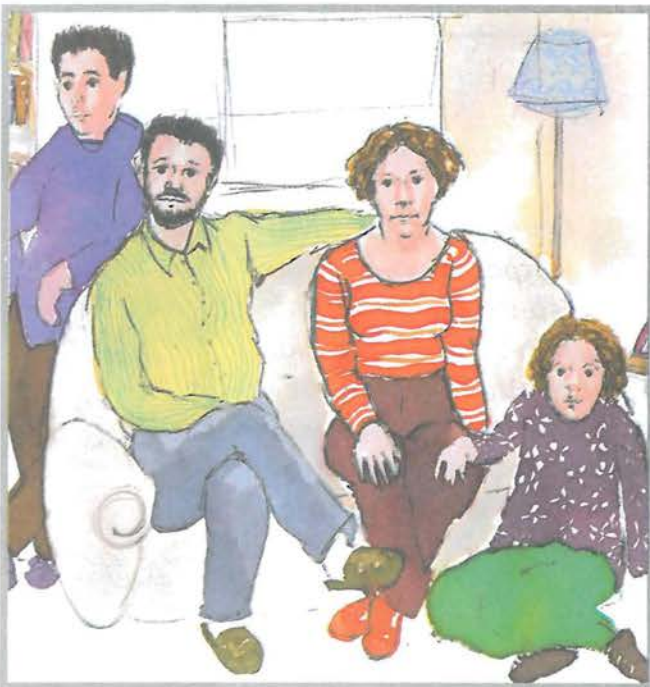

 Οι γονείς μου μένουν στο χωριό. Η αδερφή μου η Ελένη ζει στο Ηράκλειο με τον άντρα της. Είναι δικηγόρος. Η κόρη τους, η Ειρήνη, σπουδάζει στη Νομική Σχολή της Θεσσαλονίκης.

 Ο αδερφός μου ο Αντώνης ζει εδώ και είκοσι χρόνια στην Αυστραλία. Είναι παντρεμένος. Τη γυναίκα του τη λένε Καίτη. Έχουν κι αυτοί έναν γιο και μία κόρη, τον Τζίμη και την Τζένη.

Δυστυχώς, η απόσταση είναι μεγάλη και δεν μπορούν να έρχονται συχνά. Τους βλέπουμε μόνο κάθε δυο με τρία χρόνια, αλλά μιλάμε τακτικά στο τηλέφωνο.

Η Φωτεινή Βλαστού έχει κι αυτή συγγενείς στο εξωτερικό. Μόνον οι γονείς της μένουν στην Ελλάδα.

 Έχω δυο μικρότερα αδέρφια, μια αδελφή κι έναν αδελφό. Ζουν στη Γερμανία. Η αδερφή μου είναι παντρεμένη με Έλληνα. Έχουν ένα εστιατόριο κοντά στη Στουτγκάρδη. Τα δυο παιδιά τους τελειώνουν το σχολείο. Έρχονται κάθε καλοκαίρι στην Ελλάδα για να δουν τον παππού και τη γιαγιά, που τώρα μένουν στο χωριό.

 Ο αδερφός μου είναι γιατρός. Η γυναίκα του είναι Γερμανίδα. Τα παιδιά τους, δυο δίδυμα αγοράκια, είναι ακόμη μικρά και δεν μιλούν καλά τα ελληνικά. Κάπου κάπου έρχονται στην Ελλάδα, το Πάσχα ή το καλοκαίρι.

Εκτός από τον Δημήτρη και την Ιφιγένεια, σε αυτό το βιβλίο θα περάσουμε πολλές ώρες με τον Τζίμη και την Τζένη, τα ξαδέρφια τους από την Αυστραλία. Ας τους γνωρίσουμε λοιπόν!

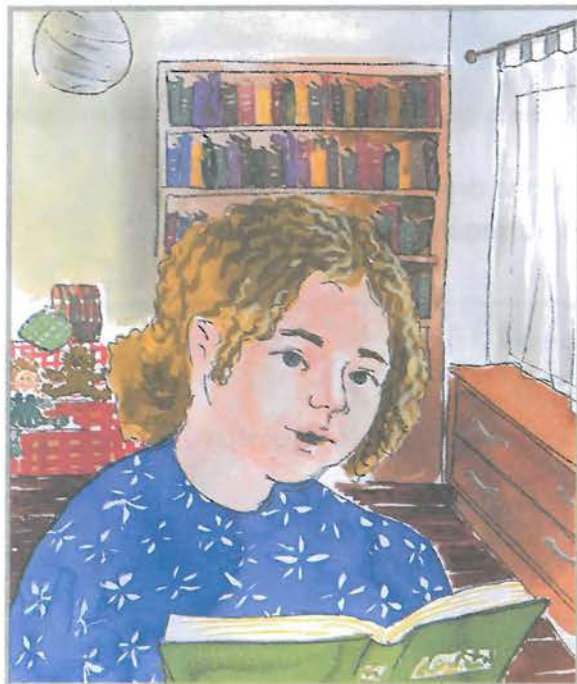

Με λένε Τζίμη Βλαστό και είμαι δεκαπέντε χρονών.

Ζω στην Αδελαΐδα με την οικογένειά μου. Οι γονείς μου είναι από την Ελλάδα, αλλά εγώ και η αδερφή μου γεννηθήκαμε στην Αυστραλία. Είμαι αρκετά καλός μαθητής, αν και όχι τόσο καλός όσο η αδερφή μου.

Όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω αρχιτέκτονας και να φτιάχνω μεγάλες γέφυρες και ψηλά κτίρια.

Τα ενδιαφέροντά μου; Κάνω τζούντο, παίζω τένις, ακούω μουσική και, φυσικά, ζωγραφίζω!

Εγώ είμαι η μικρή αδελφή του Τζίμη, η Τζένη. Ιφιγένεια με βαφτίσανε αλλά όλοι με φωνάζουν Τζένη. Μόλις έκλεισα τα δεκατρία και πάω στα δεκατέσσερα. Είμαι μαθήτρια του Adelaide High School και μάλιστα άριστη!

Μου αρέσουν πολύ οι ξένες γλώσσες. Εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά, μαθαίνω ιταλικά και λέω να μάθω και κινέζικα. Θα μου άρεσε να γίνω μεταφράστρια ή διερμηνέας.

Τα ενδιαφέροντά μου είναι το διάβασμα, ο χορός, το κολύμπι. Μου αρέσει πολύ η Ελλάδα και ανυπομονώ κάθε φορά να πάμε να δούμε τους παπούδες και τους θείους μας!

Λέω πώς με λένε

Λέγομαι Φωτεινή Βλαστού.
 Ονομάζομαι Γιώργος Βλαστός.
 Το όνομά μου είναι Δημήτρης Βλαστός.
 Με λένε Ιφιγένεια Βλαστού.
 Ιφιγένεια με βαφτίσανε αλλά όλοι με φωνάζουν Τζένη.
 Μου έδωσαν το όνομα του παππού μου/της γιαγιάς μου.

Προσοχή! «Το όνομά μου είναι Δημήτρης Βλαστός» αλλά
 «Με λένε Δημήτρη Βλαστό»

Πώς σε βαφτίσανε; Πώς σε φωνάζουν; Έχεις το όνομα του παππού σου/της γιαγιάς σου;

Λέω από πού είμαι, πού μεγάλωσα και πού μένω τώρα

Είμαι από την Κρήτη, αλλά ζω σχεδόν τριάντα χρόνια στην Αθήνα.
 Γεννήθηκα στη Δράμα, αλλά μεγάλωσα στη Γερμανία.
 Μένω με τους γονείς μου και την αδελφή μου στην Αθήνα.
 Οι γονείς μου μένουν στο χωριό.
 Ο αδερφός μου ζει εδώ και είκοσι χρόνια στην Αυστραλία.
 Ζω στην Αδελαιίδα με την οικογένειά μου.
 Οι γονείς μου είναι από την Ελλάδα, αλλά εγώ και η αδερφή μου γεννηθήκαμε στην Αυστραλία.

Εσύ, πού μένεις; Πού γεννήθηκες; Πού γεννήθηκαν οι γονείς σου;
 Οι παππούδες σου; Πού μένουν τώρα οι παππούδες σου;

Λέω πόσων χρονών είμαι

Είμαι σαράντα πέντε χρονών = Είμαι σαράντα πέντε ετών.
 Είμαι δώδεκα, δεκατριών, δεκατεσσάρων, δεκαπέντε, δεκαέξι, δεκαεφτά, δεκαοκτώ χρονών.
 Είμαι δεκατεσσεράμισι χρονών.
 Έκλεισα τα δεκατρία και πάω στα δεκατέσσερα.
 Θα μπω στα δεκαοκτώ σε τρεις μήνες.

Εσύ, πόσων χρονών είσαι; Έχεις αδέρφια; Αυτά, πόσων χρονών είναι;

Τι τάξη πας;

Τι τάξη πας;

Πρώτη Γυμνασίου.
Εσύ:

Κι εγώ.
Σε ποιο Γυμνάσιο;

Στο πέμπτο
Θεσσαλονίκης.

Εγώ πηγαίνω
στο Πειραματικό.
Με τον Αλέξη
τον Αλέξιο είστε
συμμαθητές;

Όχι, αυτός είναι
σε άλλο τμήμα.
Τον ξέρω από
το φροντιστήριο
όμως. Πάμε μαζί
στα αγγλικά.

Τι μαθητής είναι;

- ◆ Ο Θωμάς είναι μαθητής του έντεκα. Είναι πολύ αδύνατος μαθητής.
 - ◆ Ο Δημήτρης είναι μαθητής του δεκαπέντε. Είναι μάλλον μέτριος μαθητής.
 - ◆ Η Ιφιγένεια ήταν μαθήτρια του δεκαεπτά. Ήταν αρκετά καλή μαθήτρια.
 - ◆ Ο Κώστας είναι μαθητής του δεκαεννιά. Είναι άριστος μαθητής.
-
- Ο Θωμάς είναι αδύνατος στα Αρχαία και στα Νέα Ελληνικά αλλά πολύ καλός στη Γυμναστική.
 - Ο Δημήτρης είναι πολύ καλός στα Μαθηματικά αλλά δεν τα πάει καλά με τη Φυσική και τη Χημεία.
 - Η Ιφιγένεια αγαπούσε πολύ την Ιστορία και τα Νέα Ελληνικά αλλά ήταν αδύνατη στα Μαθηματικά.
 - Ο Κώστας τα πάει πολύ καλά στα περισσότερα μαθήματα.

 Ο Δημήτρης και η Ιφιγένεια είναι στην κουζίνα και τρώνε πρωινό. Η μητέρα τους είναι στο σαλόνι και μιλάει στο τηλέφωνο. Σε λίγο, μπαίνει χαρούμενη στην κουζίνα.

- Μητέρα:** Παιδιά, πού είστε; Σας έχω υπέροχα νέα!
- Δημήτρης:** Σαν τι δηλαδή; Πήρε ο Παναθηναϊκός το πρωτάθλημα;
- Ιφιγένεια:** Μμμ! Κρυάδες! Δεν θα σοβαρευτείς εσύ ποτέ σου;
- Δημήτρης:** Να πάρω παράδειγμα από σένα, δηλαδή; Όχι, ευχαριστώ, δεν θα πάρω!
- Μητέρα:** Ελάτε, αφήστε τα αυτά τώρα! Μόλις πήρε τηλέφωνο η θεία Καίτη από την Αυστραλία. Έρχεται με τα παιδιά για διακοπές!
- Δημήτρης:** Ουάου! Θα έρθει ο Τζίμης!
- Μητέρα:** Ωραία ελληνικά θα του μάθεις! Άκου 'ουάου'!
- Ιφιγένεια:** Αν περιμένουν να μάθουν ελληνικά από τον Δημήτρη, σώθηκαν!
- Δημήτρης:** Αφού έτσι μιλάνε όλοι καλέ μαμά! Και στο κάτω κάτω, τα παιδιά μιλάνε μια χαρά τα ελληνικά!
- Ιφιγένεια:** Τέλος πάντων, πότε έρχονται; Θα μείνουν καιρό;
- Μητέρα:** Θα πάρουν το αεροπλάνο στις τρεις του Ιούλη και θα μείνουν δυο τρεις βδομάδες.
- Ιφιγένεια:** Δηλαδή, ίσα που θα τους προλάβω! Εγώ τότε θα κάνω διακοπές με τις φίλες μου στα νησιά.
- Μητέρα:** Αυτό θα το ξανασυζητήσουμε, Ιφιγένεια. Είπαμε να ξεκουραστείς μετά τις εξετάσεις, αλλά ξέρεις ότι ο πατέρας σου δεν συμφωνεί να πάτε μόνες σας διακοπές.
- Δημήτρης:** Αφήστε την να πάει, καλέ μαμά! Έτσι θα μείνει ελεύθερο το δωμάτιο για τη θεία και την Τζένη! Ο Τζίμης θα κοιμάται μαζί μου, δεν το συζητώ!
- Ιφιγένεια:** Βλέπω τα κανόνισες όλα, Δημητράκη, ε; Με ρώτησες εμένα;
- Δημήτρης:** Σιγά μην σου πάρουμε την άδεια! Αφού εσύ θα λείπεις, τι σε νοιάζει ποιος θα κοιμάται στο δωμάτιό σου;

- Μητέρα:** Καλά, θα δούμε πώς θα τα βολέψουμε. Άλλωστε, αν φύγει η Ιφιγένεια, λέω αν, δεν πρόκειται να λείπει πάνω από λίγες μέρες, ενώ η θεία σας και τα παιδιά θα μείνουν παραπάνω.
- Ιφιγένεια:** Ο θείος δεν θα έρθει;
- Μητέρα:** Όχι, δεν μπόρεσε να πάρει άδεια τώρα. Είχε πάρει δυο εβδομάδες άδεια τον Μάιο, όταν ήρθε στην Κρήτη να δει τον παππού που είχε αρρωστήσει.
- Δημήτρης:** Καλά, ε; Φοβερά τα νέα σου, μαμά! Πάω να πάρω τηλέφωνο τον Κώστα να του τα πω. Κάνανε καλή παρέα με τον Τζίμη, όταν είχε έρθει πριν δυο χρόνια.
- Ιφιγένεια:** Κι εγώ πάω να διαβάσω, γιατί μέχρι τότε... έχω εξετάσεις!

Στην Ελλάδα παίρνουμε...πολλά πράγματα!

Παίρνω

πρωινό
το πρωτάθλημα
παράδειγμα (από) κάποιον
κάποιον τηλέφωνο
το αεροπλάνο, το πλοίο των 12.00 μ.μ., την πτήση των 13.45.
άδεια από τη δουλειά μου
άδεια από κάποιον για να...

Πώς αλλιώς μπορούμε να πούμε τα ίδια πράγματα χωρίς το παίρνω:

<i>Παίρνω</i> πρωινό	<i>τρώω</i> πρωινό
<i>Παίρνω</i> το πρωτάθλημα	<i>κερδίζω</i> το πρωτάθλημα
<i>Παίρνω</i> παράδειγμα (από) κάποιον/κάτι	<i>παραδειγματίζομαι</i> από κάποιον/κάτι
<i>Παίρνω</i> κάποιον τηλέφωνο	<i>τηλεφωνώ</i> σε κάποιον
<i>Παίρνω</i> το αεροπλάνο/την πτήση των 8.00..	<i>ταξιδεύω</i> με το αεροπλάνο/την πτήση των 8.00
<i>Παίρνω</i> άδεια από τη δουλειά/την άδειά μου	
<i>Παίρνω</i> άδεια από κάποιον για να....	

Σκέψου και πες: Μπορούμε σε όλες τις περιπτώσεις να χρησιμοποιήσουμε ένα άλλο ρήμα ή μια άλλη έκφραση χωρίς να αλλάξει τίποτε;

Τι εννοεί ο Δημήτρης όταν λέει «Όχι, ευχαριστώ, δε θα πάρω!»;

Πέφτει σύρμα

 Α. Ο Δημήτρης βιάζεται να πει τα νέα σε όλους τους φίλους του. Πρώτα, τηλεφωνεί στον Κώστα, παλιό του συμμαθητή από το Δημοτικό. Το τηλέφωνο το σπκώνει η μητέρα του, η κυρία Παπαδήμα.

- Έφη Παπαδήμα:** Παρακαλώ;
Δημήτρης: Γεια σας, κυρία Έφη, ο Δημήτρης είμαι. Τι κάνετε;
Έφη Παπαδήμα: Α, γεια σου Δημήτρη παιδί μου, τι κάνεις; Είσαι καλά; Καιρό έχω να σ' ακούσω.
Δημήτρης: Ε, ναι, τώρα που πάμε σε άλλο Γυμνάσιο, καθήκαμε λίγο με τον Κώστα. Είναι εκεί; Μπορώ να του μιλήσω;
Έφη Παπαδήμα: Δυστυχώς, Δημήτρη μου, έφυγε πριν από λίγο. Πάει με τον πατέρα του να αγοράσει κάτι αθλητικά παπούτσια. Θέλεις να του πω τίποτε;
Δημήτρης: Όχι, δεν πειράζει, θα ξαναπάρω. Ή καλύτερα, πείτε του να με πάρει όταν έρθει.
Έφη Παπαδήμα: Εντάξει αγόρι μου, θα του το πω. Χαιρετισμούς στη μητέρα σου.
Δημήτρης: Ευχαριστώ, γεια σας.

Β. Ο Δημήτρης δεν το βάζει κάτω και τηλεφωνεί στον Θωμά, έναν συμμαθητή του. Την οικογένειά του δεν τη γνωρίζει και πολύ καλά. Απαντά μια άγνωστη ανδρική φωνή.

- Κίμων Βενιέρης: Ορίστε! Ναι; Λέγετε!
 Δημήτρης: Εεε,καλημέρα.
 Κίμων Βενιέρης: Καλημέρα. Τι θα θέλατε;
 Δημήτρης: Μήπως θα μπορούσα να μιλήσω στον Θωμά, παρακαλώ;
 Κίμων Βενιέρης: Ποιος τηλεφωνεί παρακαλώ;
 Δημήτρης: Είμαι ένας φίλος του από το σχολείο, ο Δημήτρης.
 Κίμων Βενιέρης: Ο εγγονός μου απουσιάζει, νεαρέ. Θέλετε να αφήσετε κάποιο μήνυμα;
 Δημήτρης: Εεε, όχι, δεν πειράζει. Θα ξανατηλεφωνήσω αργότερα.
 Κίμων Βενιέρης: Όπως θέλετε.
 Δημήτρης: Χαίρετε και με συγχωρείτε για την ενόχληση.
 Κίμων Βενιέρης: Παρακαλώ.

Παρατηρείς κάποιες διαφορές στον τρόπο που μιλάει ο Δημήτρης στη μια και στην άλλη περίπτωση; Γιατί, νομίζεις, συμβαίνει αυτό;

Παρατηρείς κάποιες διαφορές στον τρόπο που μιλάει η κυρία Παπαδήμα και ο κύριος Βενιέρης στον Δημήτρη; Γιατί, νομίζεις, συμβαίνει αυτό;

Γ. Ο Δημήτρης βρίσκει τελικά τον Θωμά στο τηλέφωνο. Το τηλέφωνο το σπκώνει η μητέρα του.

- Μαρία Βενιέρη: Ορίστε!
 Δημήτρης: Γεια σας! Μπορώ να μιλήσω στον Θωμά παρακαλώ;
 Μαρία Βενιέρη: Μισό λεπτό να τον φωνάξω. Θωμά! Τηλέφωνο!
 [...]

 Θωμάς: Ναι;
 Δημήτρης: Έλα ρε Θωμά και σε ψάχνω! Πού ήσουν;
 Θωμάς: Πήγα να παίξω λίγο μπάσκετ με τα παιδιά. Εσύ πήρες τηλέφωνο το πρωί; Μου το είπε ο παππούς μου.
 Δημήτρης: Ναι, στην αρχή δεν ήξερα ποιος ήτανε και ήμουν λίγο κουμπωμένος... Ήταν κι αυτός κάπως...
 Θωμάς: Α, έτσι είναι ο παππούς μου, μην τον παρεξηγείς. Είναι συνταξιούχος γυμνασιάρχης και μιλάει όλο με το «σεις» και με το «σας». Κατά τα άλλα είναι μια χαρά.
 Δημήτρης: Για να το λες εσύ... Τέλος πάντων, άκου γιατί σε πήρα....

Γιατί ο Δημήτρης ξαφνιάστηκε από τον τρόπο που του μίλησε ο παππούς του Θωμά; Τι εννοεί ο Θωμάς όταν λέει «μιλάει όλο με το “σεις” και με το “σας”»;

Είναι κάτι επείγον;

A. Η μητέρα του Δημήτρη και της Ιφιγένειας τηλεφωνεί στον σύζυγό της στη δουλειά για να του ανακοινώσει τα νέα. Το τηλέφωνο το σηκώνει μια γραμματέας.

- Γραμματέας: Λέγετε;
- Φωτεινή Βλαστού: Τον κύριο Βλαστό, παρακαλώ.
- Γραμματέας: Είναι σε σύσκεψη αυτή την στιγμή. Θέλετε να του αφήσετε κάποιο μήνυμα;
- Φωτεινή Βλαστού: Αφήστε, δεν πειράζει. Ή μάλλον, πείτε του ότι τηλεφώνησε η συζυγός του, αλλά δεν είναι κάτι επείγον.
- Γραμματέας: Μάλιστα. Κάτι άλλο;
- Φωτεινή Βλαστού: Οχι, ευχαριστώ. Αντίο.
- Γραμματέας: Αντίο.

B. Η κυρία Παπαδήμα έχει κατεβεί στα μαγαζιά για να αγοράσει κουρτίνες από έναν φίλο του άντρα της, αλλά δεν θυμάται πού ακριβώς είναι το κατάστημά του. Το κινητό τηλέφωνο του άντρα της είναι κλειστό. Τηλεφωνεί στο γραφείο του και μιλάει με τη γραμματέα του, τη Μαίρη.

- Μαίρη: Τεχνικό γραφείο «Τεχνοδομή». Λέγετε παρακαλώ;
- Έφη Παπαδήμα: Καλημέρα, Μαίρη, η Έφη η Παπαδήμα είμαι.
- Μαίρη: Α! Τι κάνετε κυρία Παπαδήμα; Είστε καλά;
- Έφη Παπαδήμα: Ας τα λέμε καλά. Εσύ, πώς τα πας;
- Μαίρη: Μια χαρά, ευχαριστώ. Θέλετε τον κύριο Βασίλη;
- Έφη Παπαδήμα: Ναι, αν μπορείς να με συνδέσεις, σε παρακαλώ.
- Μαίρη: Είναι κάτι επείγον; Ξέρετε, είναι με έναν πολύ σημαντικό πελάτη και μου είπε να μην τον διακόψω.
- Έφη Παπαδήμα: Ξέρεις αν θα αργήσει να τελειώσει;
- Μαίρη: Δεν νομίζω. Έχει ένα ραντεβού σε δέκα λεπτά με άλλον πελάτη. Θέλετε να του πω κάτι;
- Έφη Παπαδήμα: Πες του σε παρακαλώ να με πάρει στο κινητό μόλις μπορέσει.
- Μαίρη: Μείνετε ήσυχη, κυρία Παπαδήμα. Θα του το πω.
- Έφη Παπαδήμα: Σε ευχαριστώ, Μαίρη μου. Γεια σου.
- Μαίρη: Να 'στε καλά. Καλή σας μέρα.

Παρατηρείς διαφορές στα δυο τηλεφωνήματα στον τρόπο που μιλάνε οι κυρίες Βλαστού και Παπαδήμα στις γραμματείς που σηκώνουν το τηλέφωνο; Γιατί, νομίζεις, γίνεται αυτό;

ΜΙΛΑΜΕ ΣΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

Τι λέμε όταν σηκώνουμε το τηλέφωνο:

Ναι; Εμπρός; Παρακαλώ; Ορίστε. Λέγετε;

Τι λέμε όταν καλούμε εμείς:

- ◆ Λέμε το όνομά μας
 - Γεια σας. Είμαι ο Χάρης. Μου δίνετε τον Γιάννη, παρακαλώ;
 - Καλησπέρα. Ο Χάρης είμαι. Είναι εκεί ο Γιάννης;
 - Η Μαρία είμαι, κυρία Λεοντίδου. Μπορώ να μιλήσω στην Εύα;
 - Χαίρετε, λέγομαι Παπασταύρου. Μπορώ να μιλήσω στον κύριο διευθυντή, παρακαλώ;
 - Είμαι η κυρία Παπασταύρου, η δασκάλα της Εύας. Είστε η μητέρα της;
- ◆ Ή όχι!
 - Μου δίνετε τον Γιάννη, παρακαλώ;
 - Μπορώ να μιλήσω στον Γιάννη, παρακαλώ;
 - Τον Γιάννη θα ήθελα, παρακαλώ!
 - Θα ήθελα τον κύριο Διευθυντή, παρακαλώ!

Πώς ζητούμε διευκρινίσεις από αυτόν που καλεί:

- Ποιος τον ζητάει, παρακαλώ;
- Ποια κυρία να πω ότι τον ζητάει, παρακαλώ;
- Με ποιον μιλώ, παρακαλώ;

Πώς απαντούμε εάν ζητούν εμάς:

- Καλησπέρα. Ο Χάρης είμαι. Μπορώ να μιλήσω στον Γιάννη, παρακαλώ;
- Έλα, βρε Χάρη! Δε με γνώρισες;
- Γεια σας. Θα ήθελα να μιλήσω με τη δεσποινίδα Μαρία Κοντού.
- Η ίδια// Εγώ είμαι.
- Χαίρετε, λέγομαι Παπασταύρου. Μπορώ να μιλήσω στον κύριο Διευθυντή, παρακαλώ;
- Ο ίδιος.
- Είμαι η κυρία Παπασταύρου, η δασκάλα της Εύας. Είστε η μητέρα της;
- Μάλιστα. Τι θα θέλατε, παρακαλώ;

Δ.

- Ναι;
- Έλα Γιώργο! Ο Τάκης είμαι.
- Μήπως κάνετε λάθος;
- Α! Τι πήρα; Δεν είναι το 27 64 85;
- Όχι, εδώ είναι το 27 67 85.
- Συγγνώμη.
[σε λίγα δευτερόλεπτα]
- Ναι;
- Γιώργο;
- Σας είπα κύριε, κάνετε λάθος!
- Μα πήρα το σωστό νούμερο αυτή τη φορά!
- Τι να σας πω, μπορεί να μπλέκονται οι γραμμές. Θα αφήσω το τηλέφωνο ανοιχτό για λίγο, μήπως μπορέσετε να πάρετε.
- Σας ευχαριστώ, και συγγνώμη και πάλι.

Η Φωτεινή Βλαστού μιλάει με μια φίλη της στο τηλέφωνο για τον ερχομό των συγγενών τους από την Αυστραλία.

- Ελένη Μακρή:** Και δε μου λες, Φωτεινή, πώς είναι τα ανίψια σου; Μοιάζουν καθόλου με τον Δημήτρη και την Ιφιγένεια;
- Φωτεινή Βλαστού:** Να σου πω, τα αγόρια μοιάζουν αρκετά. Πήραν από τον παππού τους, τον συνονόματο. Ίδια μύτη, ίδιο μέτωπο, ίδιο σχήμα προσώπου. Ο Τζίμης βέβαια έχει μαύρα μαλλιά, όχι καστανά όπως ο Δημήτρης. Και τα μάτια του είναι πιο σκούρα από του Δημήτρη, έτσι τουλάχιστον θυμάμαι. Όσο για τον χαρακτήρα; Ε, μάλλον ο Δημήτρης είναι πιο πειρακτήρι από τον ξάδερφό του!
- Ελένη Μακρή:** Και η Τζένη; Μοιάζει καθόλου της Ιφιγένειας;
- Φωτεινή Βλαστού:** Μπα, καθόλου. Την Ιφιγένεια την ξέρεις, ψηλή κι αδύνατη σαν τον πατέρα της. Η Τζένη, από ό,τι θυμάμαι, ήταν λίγο παχουλή, αλλά έχει όμορφα μάτια, γαλαζοπράσινα νομίζω, και σγουρά καστανόξανθα μαλλιά. Πήρε από τη μητέρα της. Της μοιάζει στα μάτια και στα μαλλιά. Γενικά, είναι ένα πολύ γλυκό κορίτσι.

Στο αεροδρόμιο, ο Δημήτρης και ο πατέρας του περιμένουν τη θεία Καίτη και τα παιδιά που έχουν φτάσει από την Αυστραλία. Όπου να 'ναι θα βγουν από την έξοδο των επιβατών.

- Γιώργος Βλαστός:** Τι λες, Δημήτρη; Θα σε έχει περάσει ο Τζίμης στο μπί ή όχι;
Δημήτρης: Θα το δούμε αυτό! Πάντως, πριν δυο χρόνια, εγώ ήμουν ο ψηλότερος! Ο Τζίμης ήταν και πιο κοντός και πιο αδύνατος.
Γιώργος Βλαστός: Τι αδύνατος μου λες; Και οι δυο κανονικοί είστε για την ηλικία σας.
Δημήτρης: Μπαμπά, κοίτα, αυτή δεν μοιάζει με τη θεία Καίτη;
Γιώργος Βλαστός: Της μοιάζει αλλά δεν είναι η θεία Καίτη. Α, να! Αυτή δεν είναι η Τζένη;
Δημήτρης: Πώ πω! Καθόλου δεν άλλαξε! Είναι όπως τη θυμόμουν!
Γιώργος Βλαστός: Μην το λες! Και ψήλωσε και αδυνάτισε λίγο. Α, να και ο Τζίμης! Σαν να μου φαίνεται πως ψήλωσε κι αυτός!
Δημήτρης: Σιγά καλέ μπαμπά που ψήλωσε!
 Τζίμη! Τζίμη! Εδώ είμαστε!
Γιώργος Βλαστός: Σε πειράζω, βρε κουτέ! Έλα, να και η θεία σου. Πάμε να τη βοηθήσουμε με τις βαλίτσες. Θα έχετε όλον τον καιρό να μετρηθείτε στο σπίτι!

ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ

◆ Προσέξτε τις εκφράσεις με τις οποίες μιλάμε για ομοιότητα ή διαφορά στην εμφάνιση

- Τα ανήψια σου **μοιάζουν καθόλου με τον Δημήτρη και την Ιφιγένεια;**
- Τα αγόρια **μοιάζουν** αρκετά (μεταξύ τους). Τα κορίτσια **δεν μοιάζουν καθόλου.**

Τα αγόρια **πήραν από τον παππού τους.** (= έμοιασαν/μοιάζουν στον παππού τους)
 Ίδια μύτη, ίδιο μέτωπο, ίδιο σχήμα προσώπου. (= έχουν την ίδια μύτη, το ίδιο μέτωπο...)

Πήρε από τη μητέρα της. Της μοιάζει στα μάτια και στα μαλλιά.

Την Ιφιγένεια την ξέρεις, (είναι) ψηλή κι αδύνατη σαν τον πατέρα της.

(= η Ιφιγένεια μοιάζει με τον πατέρα της/μοιάζει στον πατέρα της/ πήρε από τον πατέρα της)

μοιάζω (σε κάποιον) σε ... = μοιάζω (σε κάποιον) ως προς ...

- Η Ιφιγένεια μοιάζει στο ύψος στον πατέρα της.
- Η Τζένη μοιάζει στα μάτια και στα μαλλιά με τη μητέρα της.
- Τα αγόρια μοιάζουν στο σχήμα του προσώπου, στη μύτη και στο μέτωπο.

◆ Προσέξτε: **Μοιάζω με κάποιον και Μοιάζω κάποιου**

- Η Τζένη **μοιάζει καθόλου της Ιφιγένειας;**
- Ο Τζίμης **μοιάζει με τον Δημήτρη;**
- Ναι, **του** μοιάζει πάρα πολύ. Μοιάζουν και οι δύο **στον παππού τους.**
- Αυτή **δεν μοιάζει με τη θεία Καίτη;**
- Της **μοιάζει** αλλά **δεν είναι η θεία.** (= μοιάζει με τη θεία/στη θεία, αλλά δεν είναι αυτή).

ΑΛΛΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ

A.

- Αλέκα:** Κορίτσια, τον είδατε αυτόν; Ίδιος ο Μπραντ Πιτ είναι!
Βέρα: Ναι, καλέ, φτυστός είναι!
Γωγώ: Σιγά μη μοιάζει με τον Μπραντ Πιτ! Του φέρνει λίγο, αυτό είναι όλο.
Αλέκα: Καλέ, αφού μοιάζουν σα δυο σταγόνες νερό!
Γωγώ: Καλά, όσο μοιάζει αυτός με τον Μπραντ Πιτ, άλλο τόσο μοιάζω κι εγώ με τη Τζένιφερ Άνιστον!

B.

- Κώστας:** Να σου πω, Δημήτρη, δεν σου φαίνεται πως η Πόπη μοιάζει με τη Μπρίτνεϊ Σπίαρς;
Δημήτρης: Κοίτα να δεις, αν ήταν ξανθιά, λίγο πιο ψηλή και λίγο πιο αδύνατη, ναι, θα ήταν σαν δίδυμες αδερφές! Έτσι όπως είναι τώρα, καμία σχέση!

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Πώς μιλάμε για τα μάτια, τα μαλλιά, το σώμα κάποιου; Εδώ έχουμε τις απαντήσεις!

Τα μαλλιά μπορεί να είναι:

ίσια	κοντά	μαύρα	καστανόξανθα
σπαστά	μακριά	καστανά	ξανθοκόκκινα/κοκκινόξανθα
σγουρά	μέχρι τους ώμους	κόκκινα	σκούρα/ανοιχτά καστανά
κατσαρά	μέχρι τη μέση	ξανθά	
		γκρίζα	
		άσπρα	

	μαύρα	=	μελαχρινός/-ή	μαυρομάλλης/-α		
	καστανά	=	καστανός/ -ή	καστανομάλλης/-α		
έχει	ξανθά	μαλλιά	=	είναι	ξανθός/-ιά	ξανθομάλλης/-α
	κόκκινα		=		κοκκινομάλλης/ -α	γκριζομάλλης /-α
	άσπρα		=		ασπρομάλλης/ -α	

Τα μαλλιά : σκουραίνουν, ανοίγουν, ξανθαίνουν, κοκκινίζουν, γκριζάρουν, ασπρίζουν, σγουραίνουν, ισιώνουν, μεγαλώνουν, μακραίνουν, αραιώνουν, πέφτουν

- Η Ιφιγένεια έχει μακριά, ίσια καστανά μαλλιά. Το καλοκαίρι τα μαλλιά της ανοίγουν από τον ήλιο.
- Η Τζένη έχει σγουρά, καστανόξανθα μαλλιά μέχρι τους ώμους. Κάπου κάπου τα ισιώνει με το πιστολάκι, αλλά αυτά πάλι σγουραίνουν!
- Ο Τζίμης είναι μελαχρινός. Κόβει τακτικά τα μαλλιά του για να είναι πάντα στη μόδα.
- Τα μαλλιά του μπαμπά του Δημήτρη έχουν αρχίσει να γκριζάρουν.
- Η κυρία Παπαδήμα βάφει τα μαλλιά της ξανθά.
- Η μαμά του Τζίμη και της Τζένης είναι φυσική ξανθιά.
- Ο παπούς τους δεν έχει σχεδόν καθόλου μαλλιά. Είναι φαλακρός.

Τα μάτια μπορεί να είναι:

μεγάλα	μαύρα		
μικρά	καστανά/καφέ		καστανοπράσινα
αμυγδαλωτά	μπλε/γαλάζια/γαλανά		γαλαζοπράσινα
σκιστά	πράσινα		γκριζοπράσινα
	γκρίζα		γκριζογάλανα

Έχει	μαύρα	=	Είναι	μαυρομάτης/-α
	καστανά/καφέ	=		καστανομάτης/-α
	γαλάζια /γαλανά μάτια	=		γαλανομάτης/-α
	πράσινα	=		πρασινομάτης/-α

- Η Τζένη έχει μεγάλα, γαλαζοπράσινα μάτια.
- Βλέπεις εκείνον τον γαλανομάτη δίπλα στη Μαρίνα; Είναι στην τάξη μου.

Ύψος

Είναι... κοντός
μέτριος (στο ανάστημα/στο ύψος)
ψηλός

Είναι ...

Πάχος

λεπτός /αδύνατος
μέτριος/κανονικός
παχουλός/γεμάτος/
παχύς/χοντρός/εύσωμος

πολύ
μάλλον
αρκετά
λίγο

κοντός
ψηλός
αδύνατος
γεμάτος

- Η Αλέκα είναι αρκετά χοντρή, η Βέρα είναι πολύ αδύνατη και η Γωγώ μάλλον κοντή.

Ποιο είναι πιο ευγενικό; λεπτός ή πετσί και κόκκαλο; εύσωμος ή χοντρός;

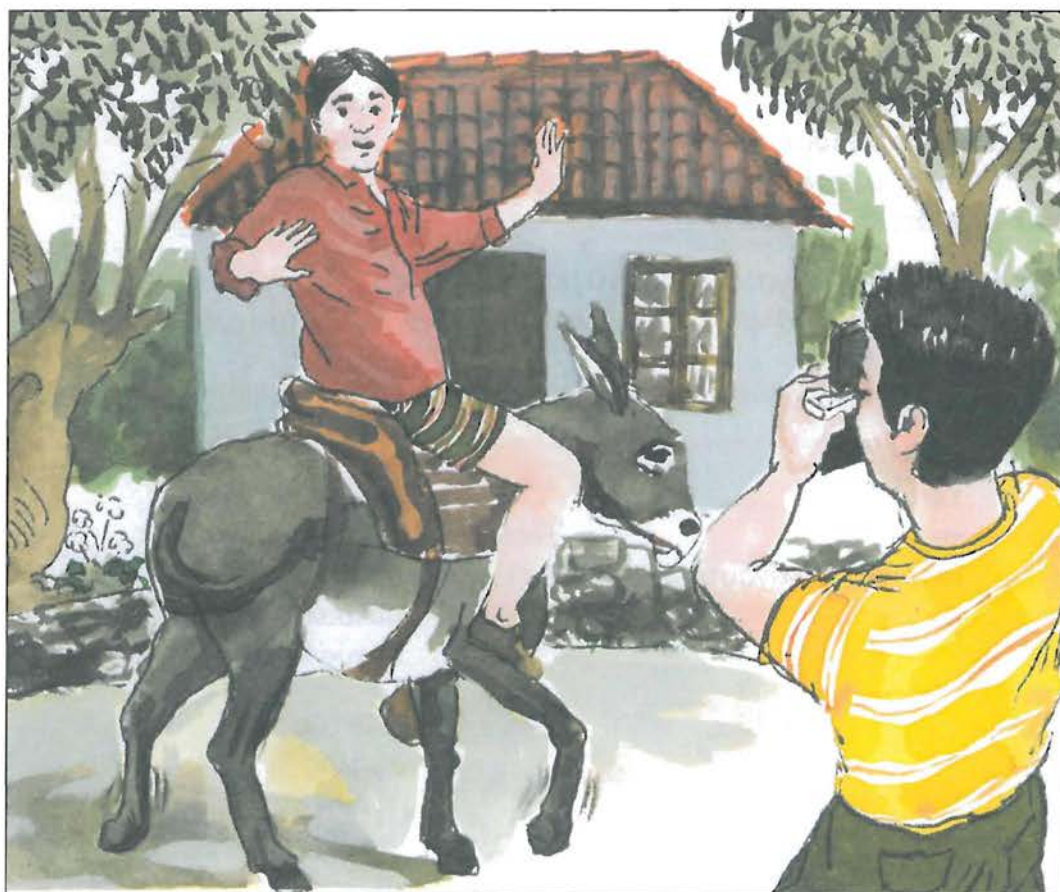

Πρόσεξε τη χρήση των υποκοριστικών:

κοντούλης/-α, χοντρούλης/-α, αδυνατούλης/-α, λεπτούλης/-α, γεματούλης/-α,
αλλά και
συμπαθητικούλης/-α, ομορφούλης/-α, μελαχρινούλης/-α, ξανθούλης/-α
Τι δείχνουν;

Αξέχαστες αναμνήσεις

Το βράδυ πριν να έρθουν η θεία Καίτη και τα ξαδέρφια του, ο Δημήτρης μιλάει με τον Κώστα και τον Θωμά για τις διακοπές που έκαναν μαζί τους πριν από δύο χρόνια.

- Θωμάς:** Εσύ τα ξέρεις τα παιδιά, Κώστα;
Κώστας: Αν τα ξέρω, λέει! Και όταν έμειναν στην Αθήνα, κάθε μέρα, όλοι μαζί ήμασταν και όταν πήγαν στην Κρήτη, με πήραν μαζί τους.
- Θωμάς:** Τυχεράκια! Θα'χεις να θυμάσαι, ε;
Κώστας: Καλά, αυτές οι διακοπές θα μου μείνουν αξέχαστες! Περάσαμε δυο εβδομάδες στο χωριό του παππού τους δίπλα στη θάλασσα, δεν σου λέω τίποτε!
- Δημήτρης:** Θυμάσαι, ρε Κώστα, τι ωραία που περάσαμε;
Κώστας: Αν θυμάμαι, λέει; Εκείνα τα μυζηθροπιτάκια με το μέλι της γιαγιάς σου μου έχουν μείνει αξέχαστα! Άσε πια τις κουκουβάγιες!
- Θωμάς:** Τι, τρώτε και κουκουβάγιες στην Κρήτη;

- Δημήτρης:** 'Όχι το πουλί 'κουκουβάγια', άνθρωπέ μου, για κάτι νοστιμιές σου λέει. Καλά, κι εσύ, ρε Κώστα, αυτά βρήκες να θυμηθείς από εκείνες τις διακοπές; Την παραλία στα Κρύα Νερά την ξέχασες;
- Κώστας:** Ξεχνιούνται τέτοια νερά; Κρύσταλλο, δε λέω, αλλά πολύ κρύα, βρε παιδάκι μου! Εγώ μπήκα και βγήκα!
- Δημήτρης:** Κι έχασες ένα φοβερό κολύμπι! Δε θα ξεχάσω που έτρεχες γύρω γύρω στην παραλία για να ζεσταθείς. Το τι γέλιο κάναμε με τα παιδιά, δεν λέγεται!
- Κώστας:** Εγώ πάλι, Δημήτρη μου, θυμάμαι το γέλιο που έριξα όταν πήγες να παραστήσεις τον ιππότη.
- Δημήτρης:** Τι μου το θυμίζεις τώρα αυτό; Εγώ προσπαθώ να το ξεχάσω.
- Θωμάς:** Θα μου πει κι εμένα κανείς τι έγινε; Για ποιον ιππότη μιλάτε;
- Κώστας:** Ο Δημήτρης ανέβηκε στο γαϊδουράκι του παππού του, πήρε το σκουπόξυλο της γιαγιάς του για κοντάρι και φώναζε στον Τζίμη να τον φωτογραφίσει. Καλά τα λέω μέχρι εδώ;
- Δημήτρης:** Δεν τα θυμάσαι καλά. Εσείς μου λέγατε να ανεβώ, γιατί εσείς οι άλλοι φοβόσασταν το γαϊδουράκι.
- Κώστας:** Τέλος πάντων, με το που τραβάει τη φωτογραφία ο Τζίμης, αστράφτει το φλας, τρομάζει το γαϊδούρι και το βάζει στα πόδια! Τρέχει το γαϊδούρι μέσα στους δρόμους του χωριού και πάνω του ο Δημήτρης να κρατά τα γκέμια και να φωνάζει *Aaaa!* Τέτοιο θέαμα, δεν πρόκειται να το ξεχάσω ποτέ μου!

ΘΥΜΑΜΑΙ - ΘΥΜΙΖΩ

Πρόσεξε τις φράσεις του κειμένου:

- *Τυχεράκια! Θα'χεις να θυμάσαι, ε;*
- *Θυμάσαι, ρε Κώστα τι ωραία που περάσαμε;*
- *Αν θυμάμαι, λέει;*
- *Καλά, κι εσύ, αυτά βρήκες να θυμηθείς από εκείνες τις διακοπές;*
- *Εγώ πάλι, θυμάμαι το γέλιο που έριξα όταν πήγες να παραστήσεις τον ιππότη.*
- *Τι μου το θυμίζεις τώρα αυτό; Εγώ προσπαθώ να το ξεχάσω.*
- *Δεν τα θυμάσαι καλά.*

Αλλά και τις παρακάτω φράσεις:

- *Μάνο, θυμήσου, σε παρακαλώ, το βράδυ να ειδοποιήσουμε τους Πετρόπουλους για το τραπέζι! Α, και πού 'σαι; Θα θυμηθείς να πάρεις γάλα γυρίζοντας από τη δουλειά;*
- *Εντάξει, αγάπη μου, αλλά καλού κακού, τηλεφώνησέ μου να μου το θυμίσεις!*

Για να δούμε με ποιους τρόπους χρησιμοποιούνται αυτά τα δύο ρήματα.

Θυμάμαι κάποιον ή κάτι

- Δόμνα, θυμάσαι τον κύριο και την κυρία Πετρόπουλου; Μένουν δίπλα στο θείο σου.
- Δεν θυμάμαι καθόλου το περιστατικό που μου λέτε.

Θυμάμαι κάποιον να κάνει κάτι

- Σας θυμάμαι που παίζατε μικρά στην αυλή του παππού σας.
- Αφού σας λέω, κύριε αστυνόμε, θυμάμαι πολύ καλά τον κατηγορούμενο να βγαίνει από το παράθυρο φορτωμένος με έναν σάκο!
- Δεν θυμάμαι να μου έχεις πει κάτι τέτοιο.

Θυμάμαι να κάνω κάτι (= φροντίζω να κάνω κάτι)

- Θυμήθηκες να πληρώσεις το λογαριασμό ή το ξέχασες πάλι;
- Καλά που θυμήθηκε η Φανή να βγάλει τις ηλεκτρικές συσκευές από την πρίζα πριν φύγουμε για διακοπές, γιατί αλλιώς θα είχαν πάθει μεγάλη ζημιά με τέτοια καταιγίδα!

Θυμάμαι που/ότι....

- Θυμάσαι, βρε Γιάννη, που μας τέλειωσε η βενζίνη και περπατήσαμε δυο χιλιόμετρα μέσα στη νύχτα για να βρούμε βενζινάδικο; Τι βράδυ κι αυτό!
- Καλά, δεν θυμάστε που ψάχναμε τα παιδιά στο βουνό και αυτά ήταν δίπλα και έπαιζαν; Τι λαχτάρα ήταν κι εκείνη!
- Θυμάμαι πολύ καλά ότι κρατούσα τα κλειδιά μου όταν βγήκα από το αυτοκίνητο, αλλά μου είναι αδύνατο να θυμηθώ πού τα έχω αφήσει.

Θυμίζω σε κάποιον κάτι/κάποιον (α) = φέρνω στον νου κάποιον ή κάτι άλλο

- Η μυρωδιά που έβγαине από τον φούρνο τής θύμισε το ζυμωτό ψωμί που έφτιαχνε η γιαγιά της στο χωριό.
- Όσο πιο πολύ σε βλέπω, τόσο μου θυμίζεις τον πατέρα σου. Ίδιος κι απaráλλαχτος είσαι.

Θυμίζω σε κάποιον κάτι (β) = υπενθυμίζω

- Θύμισέ μου αύριο να πληρώσω τον λογαριασμό του ΟΤΕ.
- Μην μου θυμίζεις εκείνη την εκδρομή, να χαρείς! Εδώ προσπαθώ να τη σθήσω από τη μνήμη μου!

ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ - ΜΟΥ ΜΕΝΕΙ ΑΞΕΧΑΣΤΟ

Πρόσεξε τις φράσεις του κειμένου:

- Αυτές οι διακοπές θα μου μείνουν αξέχαστες!
- Εκείνα τα μυζηθροπιτάκια μου έχουν μείνει αξέχαστα!
- Την παραλία στα Κρύα Νερά την ξέχασες;
- Ξεχνιούνται τέτοια νερά;
- Δεν θα ξεχάσω που έτρεχες γύρω γύρω στην παραλία για να ζεσταθείς.
- Τι μου το θυμίζεις τώρα αυτό; Εγώ προσπαθώ να το ξεχάσω.
- Τέτοιο θέαμα, δεν πρόκειται να το ξεχάσω ποτέ μου!

Ξεχνώ κάποιον/κάτι:

- Με ξέχασες κιόλας; Η παλιά γειτόνισσά σας είμαι, η κυρία Στέλλα!
- Πολύ αφηρημένος είσαι, Γιάννη, τώρα τελευταία. Όλο κάτι ξεχνάς, μια τα γυαλιά σου μια το πορτοφόλι!
- Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ τη βοήθεια σου// το πόσο μας βοήθησες.

Ξεχνώ να κάνω κάτι:

- Μην ξεχάσεις να περάσεις από το Ταχυδρομείο!
- Πώπω! πάλι ξέχασα να κλείσω το θερμοσίφωνο!

[ΔΕΝ] Ξεχνώ που/ότι...:

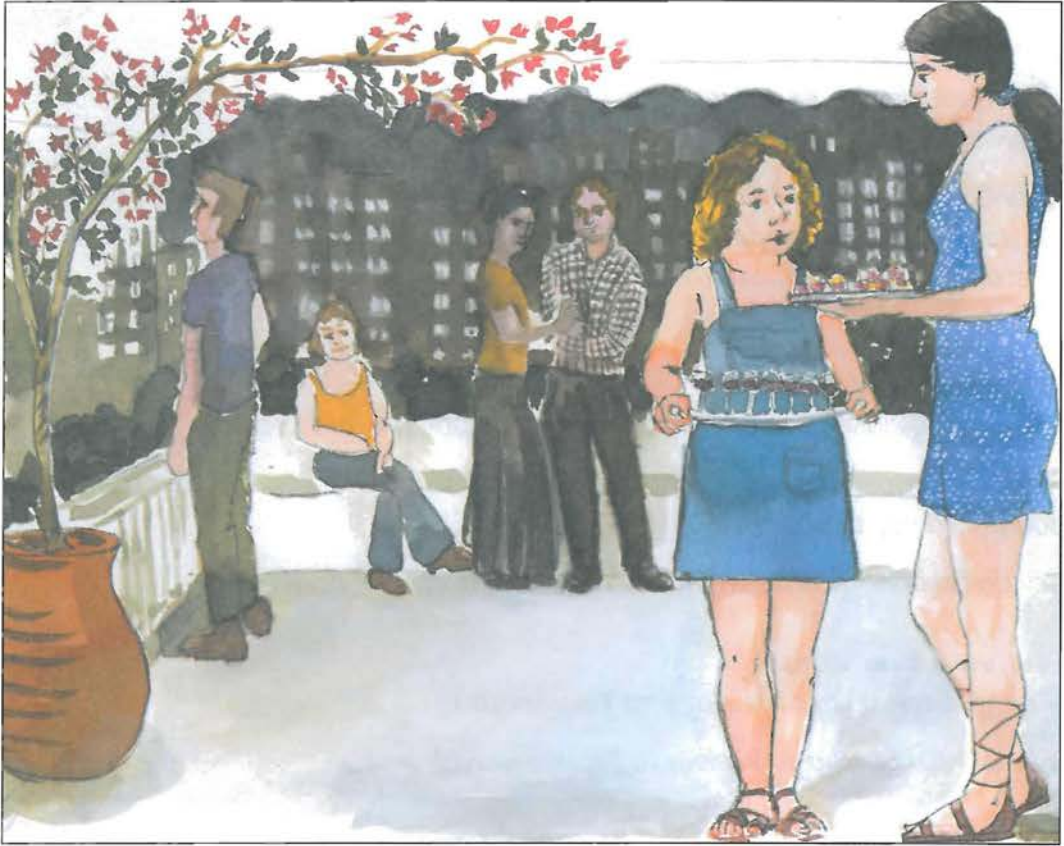
- Μην ξεχνάς ότι αυτός έφταιγε που έχασα τη δουλειά μου.
- Παρόλο που πέρασαν τόσα χρόνια, δεν ξεχάσε ότι σε σένα οφείλει τη γιατρεία του.

Και μόνο στο πρώτο πρόσωπο του ενικού:

ΔΕΝ θα ξεχάσω που // ΔΕΝ πρόκειται να ξεχάσω που... (= Θα μου μείνει αξέχαστο..)

- Δεν πρόκειται να ξεχάσω που ήρθες στο πάρτι ντυμένος Κοκκινোসκουφίτσα!
- Αξέχαστο θα μου μείνει που γύρισε ο αδερφός μου ανήμερα της Παναγίας. Είχα να τον δω δέκα χρόνια.

Οι Βλαστοί κάνουν πάρτι στη βεράντα του σπιτιού τους με αφορμή τον ερχομό των συγγενών τους. Έχουν καλέσει κάποιους φίλους των παιδιών, αλλά και συγγενείς και γείτονες.

A.

- Τζένη:** Ιφιγένεια, να σε ρωτήσω κάτι; Ποιος είναι εκείνος που μιλάει με τον Δημήτρη;
- Ιφιγένεια:** Ποιος, ο κοντούλης με τα γυαλιά; Αυτός είναι ο Κώστας.
- Τζένη:** Όχι καλέ, αυτόν τον ξέρω. Ο άλλος, με το αστείο κούρεμα. Είναι συμμαθητής του Δημήτρη;
- Ιφιγένεια:** Α, τον Γιάννη λες! Όχι, είναι μια τάξη μεγαλύτερος από τον αδερφό μου. Μένει στη διπλανή πολυκατοικία. Σου αρέσει;
- Τζένη:** Καλός είναι!
- Ιφιγένεια:** Θέλεις να σου τον γνωρίσω;
- Τζένη:** Μπα, άσε καλύτερα! Ντρέπομαι.
- Ιφιγένεια:** Κοίτα την που κοκκίνησε κιάλας! Τέλος πάντων, εγώ μια φορά προσφέρθηκα να βοηθήσω.

B.

- Γιάννης:** Κώστα, μήπως ξέρεις ποια είναι αυτή η χοντρούλα που μιλάει στην Ιφιγένεια;
Κώστας: Ποια; Αυτή με το τζην φόρεμα; Είναι η Τζένη, η ξαδέρφη του Δημήτρη από την Αυστραλία.
Γιάννης: Σοβαρά; Έχει πολύ ωραία μάτια.
Κώστας: Γιατί δεν πας να της μιλήσεις; Σε κοιτάζει από ώρα.
Γιάννης: Ξέρω εγώ... Τα αγγλικά μου δεν είναι πολύ καλά. Ελληνικά μιλάει;
Κώστας: Άκου τι λέει! Και βέβαια μιλάει ελληνικά! Από εσένα πάντως καλύτερα!

Γ.

- Δημήτρης:** Καλά, έχεις το CD των Σούπερ Σόνικς; Μιλάμε, είναι φοβερό, μεγάλη!
Τζίμης: Τι πράγμα;
Δημήτρης: Ασε Τζιμάκο, σιγά σιγά θα τα μάθεις τα ελληνικά όπως τα μιλάμε εδώ. Δεν πας να χορέψεις;
Τζίμης: Μπα, δεν έχω όρεξη. Αλλά τώρα που το λες, με ποιον χορεύει η αδερφή μου;
Δημήτρης: Ώπα! Η Τζένη με τον Γιάννη! Βρε βρε βρε! Δεν τους σύστησα, αλλά φαίνεται ότι γνωρίστηκαν μόνοι τους.
Τζίμης: Κάτι μου λέει η μητέρα μου. Μου κάνει νόημα να πάω εκεί. Μήπως ξέρεις με ποιους είναι;
Δημήτρης: Ο χοντρός με τα γυαλιά και τη φαλάκρα, είναι ο κύριος Νότης, που μένει από κάτω μας. Η γυναίκα του είναι εκείνη με το σκυλάκι.
Τζίμης: Και ο άλλος, ο ψηλός με το μουστάκι; Κάτι μου θυμίζει.
Δημήτρης: Είναι ο μπαμπάς του Κώστα, ο κύριος Βασίλης. Τον είχες γνωρίσει όταν είχατε ξανάρθει.
Τζίμης: Α! ναι, καλά λες. Πάω τώρα. Thanks!

Δ.

- Καίτη Βλαστού:** Τζίμη, έλα δω παιδί μου να σε γνωρίσω σε κάτι φίλους. Τον θυμάσαι τον κύριο Βασίλη;
- Τζίμης:** Είστε ο πατέρας του Κώστα, νομίζω.
- Βασίλης Παπαδήμας:** Ακριβώς! Σας είχα πάει για μπάνιο μια δυο φορές στο Σχοινιά. Τι κάνεις παιδί μου; Τα μαθήματα, καλά;
- Τζίμης:** Εεε, ναι, καλά, καλά.
- Καίτη Βλαστού:** Κι από εδώ, Τζίμη, είναι ένας γείτονας του θείου σου, ο κύριος Νότης.
- Τζίμης:** Χαίρω πολύ, κύριε Νότη.
- Νότης Μπουκουβάλας:** Γεια σου Τζίμη! Καλωσόρισες στην Ελλάδα!

ΠΩΣ ΧΑΙΡΕΤΑΜΕ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΜΑΣ ΟΤΑΝ ΤΟ ΣΥΝΑΝΤΑΜΕ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ;

– Γεια. Είμαι ο Γιάννης. Πώς σε λένε; – Εμένα με λένε Μαρίνα. Εσένα;

- Δημήτρης:** Τζίμη, έλα να σου γνωρίσω τους φίλους μου. Αυτός είναι ο Γιάννης.
Γιάννης: Γεια!
Τζίμης: Γεια σου, Γιάννη. Χάρηκα.
Δημήτρης: Κι αυτός είναι ο Θωμάς. Πάμε μαζί σχολείο.
Θωμάς: Γεια σου, Τζίμη. Ο Δημήτρης μου έχει πει πολλά για σένα.
Τζίμης: Ναι; Σαν τι δηλαδή;
Δημήτρης: Ότι είσαι και το πρώτο παιδί, αυτό του είπα! Έτσι, Θωμά;
Θωμάς: Μην τον ακούς. Αστειεύεται. Συνέχεια μου έλεγε τι ωραία περάσατε την άλλη φορά που είχατε ξανάρθει. Δεν έβλεπε την ώρα να 'ρθείτε.
Τζίμης: Κι εγώ το ίδιο. Ελπίζω να κάνουμε παρέα, Θωμά, αυτές τις μέρες που θα είμαστε εδώ.
Θωμάς: Αμέ! Γιατί όχι;

ΠΩΣ ΧΑΙΡΕΤΑΜΕ ΕΝΑΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΟΤΑΝ ΜΑΣ ΣΥΣΤΗΝΟΥΝ;

- Καίτη Βλαστού:** Τζίμη, έλα δω παιδί μου να σε γνωρίσω σε κάτι φίλους!
Κυρία Στέλλα, αυτός είναι ο γιος μου.
- Στέλλα Μπένου:** Πώπω! Ολόκληρο παλικάρι! Τι κάνεις παιδί μου; Καλά είσαι;
- Τζίμης:** Ναι, ευχαριστώ.
- Καίτη Βλαστού:** Κι αυτός είναι ο άντρας της κυρίας Στέλλας, ο κύριος Φώτης.
- Τζίμης:** Χαίρω πολύ, κύριε Φώτη.
- Φώτης Μπένος:** Γεια σου Τζίμη! Καλωσόρισες στην Ελλάδα. Σου αρέσει εδώ;
- Τζίμης:** Ναι, βέβαια, πάρα πολύ!
- Καίτη Βλαστού:** Πήγαινε τώρα να βοηθήσεις λίγο τη θεία σου, γιατί τα κορίτσια δεν προλαβαίνουν!
- Τζίμης:** Ο.Κ., πάω. Γεια σας, χάρηκα.
- Στέλλα Μπένου:** Κι εμείς, παιδί μου.

ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ;

- Άννα Βρανοπούλου:** Πέτρο, έρχεσαι λίγο σε παρακαλώ;
Κύριε Μακρή, να σας συστήσω τον άντρα μου.
- Πέτρος Βρανόπουλος:** Βρανόπουλος, χαίρω πολύ.
- Αγησίλαος Μακρής:** Παρομοίως.
- Άννα Βρανοπούλου:** Ο κύριος Μακρής είναι ο καινούριος προϊστάμενός μου. Ήρθε προχτές από την Αθήνα.
- Πέτρος Βρανόπουλος:** Α! μάλιστα. Και πώς σας φαίνεται η μικρή μας πόλη, κύριε Μακρή;
- Αγησίλαος Μακρής:** Πολύ συμπαθητική! Πάντα ήθελα να ζήσω στην επαρχία.
- Πέτρος Βρανόπουλος:** Σας εύχομαι καλή διαμονή, λοιπόν.
- Αγησίλαος Μακρής:** Να'στε καλά. Ελπίζω να μας δοθεί η ευκαιρία να τα ξαναπούμε.
- Πέτρος Βρανόπουλος:** Βρίσκεστε με την οικογένειά σας εδώ;
- Αγησίλαος Μακρής:** Με τη σύζυγο. Τα παιδιά σπουδάζουν και έμειναν στην Αθήνα.
- Άννα Βρανοπούλου:** Θα θέλατε να έρθετε ένα βράδυ να φάμε μαζί για να γνωριστούμε και οικογενειακώς;
- Αγησίλαος Μακρής:** Ευχαρίστως. Θα χαρούμε πολύ. Και τώρα, μου επιτρέπετε, έχω ένα ραντεβού.
- Πέτρος Βρανόπουλος:** Χάρηκα, κύριε Μακρή.
- Αγησίλαος Μακρής:** Κι εγώ κύριε Βρανόπουλε. Κυρία Βρανοπούλου, θα σας δω αύριο στο γραφείο. Καλό σας βράδυ.

ΠΩΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ ΚΑΤΙ ΣΕ ΕΝΑΝ ΦΙΛΟ ΠΩΣ ΛΕΜΕ «ΟΧΙ» ΣΕ ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ

Ιφιγένεια: Θέλεις να σου τον
γνωρίσω;
Τζένη: Μπα, άσε καλύτερα!
Ντρέπομαι.

Κώστας: Γιατί δεν πας να της
μιλήσεις;
Γιάννης: Ξέρω γω... Τα αγγλικά
μου δεν είναι πολύ
καλά.

Δημήτρης: Δεν πας να χορέψεις;
Τζίμης: Μπα, δεν έχω όρεξη.

Ιφιγένεια: Μαμά, να σερβίρω το
παγωτό;

Μητέρα: Ξέρω γω... Μήπως
λειώσει από τώρα;
Ακόμη δεν έχουν τε-
λειώσει το φαγητό.

Ιφιγένεια: Παγάκια, να βγάλω α-
πό την κατάψυξη;
Μητέρα: Μπα, όχι. Πριν από
δέκα λεπτά έβγαλα
καινούργια.

Η ηλικία μετριέται με χρόνια αλλά και με τάξεις!

A.

- Πόσα χρόνια περνάει ο Γιάννης την Τζένη;
- Να σου πω. **Ο Γιάννης είναι μια τάξη μεγαλύτερος από τον Δημήτρη και ο Δημήτρης περνάει την ξαδέρφή του ένα χρόνο.** Άρα, ο Γιάννης πρέπει να την περνάει δυο χρόνια πάνω κάτω.

B.

- Η Αλέκα και η Βέρα είναι συνομήλικες;
- Έτσι νομίζω. Δεν πήγαιναν στην ίδια τάξη στο Δημοτικό;
- Όχι, **η Βέρα ήταν μια τάξη μικρότερη από την Αλέκα.** Νομίζω όμως ότι έχουν γεννηθεί τον ίδιο χρόνο.
- Μπορεί να έχουν γεννηθεί τον ίδιο χρόνο, αλλά **η Αλέκα να κέρδισε χρονιά.**

Τι σημαίνει “κερδίζω χρονιά”;

Σε ποια ηλικία ξεκινούν τα παιδιά το Δημοτικό Σχολείο στη χώρα σου;

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ποιος, ο κοντούλης με τα γυαλιά; Όχι, ο άλλος, με το αστείο κούρεμα.
Αυτή με το τζιν φόρεμα. Ο χοντρός με τα γυαλιά και τη φαλάκρα.
Η γυναίκα του είναι εκείνη με το σκυλάκι. Ο αδύνατος με το μουστάκι.

Τι παρατηρείς; Ποια λέξη εμφανίζεται πάντα στις περιγραφές;

A. Περιγραφή προσώπων

	το μουστάκι	τα γαλάζια μάτια
	το γκρι κουστούμι	τα κοντά μαλλιά
Ο κύριος με	το καπέλο.	το σπορ αυτοκίνητο
	το μπαστούνι	το τζιν παντελόνι
	τον σκύλο	τα γυαλιά ηλίου

Β. Μεταφορικά μέσα

το αυτοκίνητο
το τρένο
Ήρθα με το λεωφορείο
το αεροπλάνο
το πλοίο/καράβι

Πηγαίνω στο σχολείο με τα πόδια

Γ. Φαγητά

Τι λέει ο Φατασούλας;

“Το πρωί έφαγα κορνφλέικς με γάλα και φρυγανιές με βούτυρο. Στο διάλειμμα ήπια γάλα με κακάο και έφαγα κρουασάν με μαρμελάδα. Το μεσημέρι έφαγα μπριζόλα με πατάτες. Το απόγευμα έφαγα φράουλες με παγωτό. Το βράδυ έφαγα αβγά με λουκάνικα. Στον ύπνο μου έβλεπα ότι έτρωγα πίτσα με ζαμπόν, πιπεριές και μανιτάρια και προφιτερόλ με σαντιγί. Πού να τα προλάβω όλα ξύπνιος!

Διακοπές στην Ελλάδα!

- Λίζα:** Τζίμη, θα πάτε φέτος διακοπές στην Ελλάδα;
Τζίμης: Ναι, θα πάμε το καλοκαίρι, τον Ιούλιο.
Λίζα: Πότε ακριβώς;
Τζίμης: Θα φύγουμε από δω στις τρεις Ιουλίου και θα επιστρέψουμε στις είκοσι τέσσερις.
Λίζα: Α! Θα είστε εδώ τον Αύγουστο δηλαδή! Εισιτήρια κλείσατε;
Τζίμης: Ναι. Τα έκλεισε η μητέρα μου τη Δευτέρα.
Λίζα: Ωραία! Αλήθεια, πότε πήγατε στην Ελλάδα για τελευταία φορά;
Τζίμης: Το 2000. Τον Ιούλιο του 2000. Εσείς;
Λίζα: Εμείς πήγαμε πέρυσι το καλοκαίρι και μάλλον θα ξαναπάμε του χρόνου. Λοιπόν, πρέπει να φύγω τώρα, γιατί έχω ένα ραντεβού με τον οδοντογιατρό στις τρεις. Τα λέμε αύριο.
Τζίμης: Γεια!

-
 1) Πότε θα πάει ο Τζίμης διακοπές στην Ελλάδα;
 2) Πόσο καιρό θα μείνει στην Ελλάδα;

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΧΡΟΝΟΥ

Προσδιορισμοί χρόνου με
 αιτιατική
 γενική
 σε + αιτιατική

Με αιτιατική μιλάμε για:

Μέρες	τη Δευτέρα, την Τρίτη...
Μήνες	τον Ιανουάριο, τον Φεβρουάριο...
Εποχές	τον χειμώνα, την άνοιξη...
Έτη	το 1993, το 2002
Εβδομάδες	την προηγούμενη εβδομάδα, την περασμένη εβδομάδα, την επόμενη εβδομάδα, την άλλη εβδομάδα
Τμήματα της ημέρας	το πρωί, το μεσημέρι, το απόγευμα, το βράδυ, τη νύχτα...

Με γενική μιλάμε για:

Μήνες (όταν δίνουμε και την ημερομηνία)	πρώτη Αυγούστου, δύο Σεπτεμβρίου, τριάντα μία Δεκεμβρίου...
Έτη (όταν δίνουμε και την ημερομηνία ή μόνο τον μήνα)	στις 30 Νοεμβρίου του 2001, τον Μάρτιο του 2008...

Με την πρόθεση «σε» + αιτιατική μιλάμε για:

Ώρα	στη μία η ώρα, στις δύο και μισή, στις τρεις και τέταρτο
Ημερομηνία	στις 18 Μαρτίου, στις 30 Νοεμβρίου... αλλά την πρώτη Φεβρουαρίου

◆ Επίσης, παρατήρησε:

25 Μαρτίου:	στις εικοσιπέντε Μαρτίου	ή την εικοστή πέμπτη Μαρτίου
13 Φεβρουαρίου:	στις δεκατρείς Φεβρουαρίου	ή την δεκάτη τρίτη Φεβρουαρίου
1 Απριλίου, Μαΐου...	ΜΟΝΟ την πρώτη Απριλίου, Μαΐου...	
3/ 11 /2003 →	3 Νοεμβρίου (του) 2003	

Τι ώρα ανοίγουν τα μαγαζιά;

Είναι Τρίτη, δώδεκα το μεσημέρι, και ο Τζίμης θυμάται ότι θέλει να αγοράσει παπούτσια.

- Τζίμης:** Δημήτρη, πάμε στην αγορά; Θέλω να αγοράσω παπούτσια.
Δημήτρης: Πάμε όποτε θέλεις.
Τζίμης: Τι ώρα ανοίγουν τα μαγαζιά σήμερα;
Δημήτρης: Ανοίγουν κατά τις εννιά.
Τζίμης: Και τι ώρα κλείνουν;
Δημήτρης: Κλείνουν στις δύο το μεσημέρι και ανοίγουν στις πεντέμιση η ώρα το απόγευμα.
Τζίμης: Το απόγευμα ποιες ώρες είναι ανοικτά;
Δημήτρης: Είναι ανοικτά από τις πεντέμιση μέχρι τις οχτώ και μισή. Νομίζω πως είναι καλύτερα να πάμε το απόγευμα. Τι λες και συ;
Τζίμης: Γιατί, τώρα δεν προλαβαίνουμε;
Δημήτρης: Είναι λίγο αργά. Για να πάμε από το σπίτι μέχρι την αγορά στο κέντρο χρειαζόμαστε τουλάχιστον μία ώρα.
Τζίμης: Τότε έχεις δίκιο. Πάμε το απόγευμα...

- ;** 1) Ποιο είναι το ωράριο των καταστημάτων σήμερα;
 2) Γιατί προτείνει ο Δημήτρης να πάνε το απόγευμα στην αγορά;

Το «από...μέχρι» το χρησιμοποιούμε για να μιλήσουμε:

(α) για χρόνο

- ◆ Το μαγαζί ανοίγει στις 9.00 και κλείνει στις 14.30.
Είναι ανοικτό από τις εννέα μέχρι τις δυόμιση.
- ◆ Τα περισσότερα καταστήματα είναι κλειστά από τις 3 μέχρι τις 5.30μ.μ.

(β) για αποστάσεις

- ◆ Από την Αθήνα μέχρι τη Θεσσαλονίκη είναι 508 χιλιόμετρα.
(Η Αθήνα απέχει από τη Θεσσαλονίκη 508 χιλιόμετρα.)
- ◆ Από το σπίτι μου μέχρι το σχολείο κάνω δέκα λεπτά.
(μου παίρνει δέκα λεπτά να πάω από το σπίτι μου στο σχολείο.)

Ο Ούγκο στο σχολείο!

Δύσκολες ώρες περνά η Ζοζεφίνα στο σχολείο. Τα παιδιά την πειράζουν και δεν έχει ακόμα κανέναν φίλο. Ώσπου κάποια μέρα εμφανίζεται στο σχολείο ο Ούγκο, κάπως καθυστερημένα. Είναι ένα αγόρι που του αρέσει να σκαλίζει το ξύλο και να παρατηρεί τη φύση. Με τον Ούγκο αλλάζουν όλα στην τάξη. Στο απόσπασμα που ακολουθεί περιγράφεται η πρώτη μέρα του Ούγκο στο σχολείο.

Είναι η τελευταία ώρα για σήμερα. Η δασκάλα κάθεται στο αρμόνιο και τους μαθαίνει ένα καινούργιο τραγούδι... Τότε ξαφνικά η πόρτα ανοίγει. Η δασκάλα σταματάει. Όλοι γυρίζουν προς την πόρτα. Μια γνωστή φιγούρα στέκεται εκεί – γνωστή για την Ζοζεφίνα, όχι για τους άλλους. Όλοι κοιτάζουν έκπληκτοι. Είναι το αγόρι στην άκρη του δρόμου.

Η δασκάλα σηκώνεται όρθια.

«Γεια σου», του λέει. «Δεν σ' έχω ξαναδεί. Τι θέλεις;»

Το παιδί προχωράει μέσα στο δωμάτιο. Δεν φαίνεται καθόλου συνεσταλμένος.

«Καιρός ν' αρχίσουμε σχολείο.»

«Ναι; Μα δεν ανήκεις σ' αυτή την τάξη, έτσι δεν είναι; Πες μου το όνομα της δασκάλας σου για να μπορέσουμε να σε βοηθήσουμε να τη βρεις», λέει η δασκάλα χαμογελώντας.

«Μακάρι να 'ξερα. Πήγα και στη διπλανή τάξη και η δασκάλα από κει μου 'πε να 'ρθω εδώ.»

Σηκώνει το μεγάλο του δάχτυλο και δείχνει την άλλη αίθουσα. Εκείνη τη στιγμή και καρφίτσα να 'πεπτε στην αίθουσα θ' ακουγόταν. Η δασκάλα κοιτάζει σαν χαμένη.

«Δεν έχεις ξανάρθει στο σχολείο;»

«Όχι.»

«Ούτε η μητέρα σου ήταν εδώ όταν διαβάζαμε τον κατάλογο;»

Της ρίχνει ένα επιτιμητικό βλέμμα.

«Τι νόημα έχει να φέρεις τη μητέρα σου στο σχολείο;» Γυρίζει και κοιτάζει και τα άλλα παιδιά στην τάξη σαν να αναρωτιέται τι γνώμη τάχα έχουν κι εκείνα. Τα μάτια του είναι ασυνή-

θιστα γαλάζια, έκπληκτα. Η Ζοζεφίνα παρατηρεί επίσης ότι είναι αδύνατος και κλωμός. Μόνο ο σβέρκος του είναι ηλιοκαμένος. Πράγμα που δεν είναι περίεργο, αφού ο ήλιος μόνο τον σβέρκο του βλέπει. Το κεφάλι του είναι πάντοτε γερμένο πάνω από μικρά κομματάκια ξύλο.

Τώρα η δασκάλα δείχνει ακόμη πιο μπερδεμένη. Λέει με αδύναμη φωνή:

«Μήπως είσαι ο Ούγκο Άντερσον;»

«Ναι, αυτός είμαι», απαντάει το παιδί με αυτοπεποίθηση. Κι απ' τη στιγμή που ακούει το όνομά του, το πρόσωπό του φωτίζεται.

Τότε η δασκάλα πηγαίνει και κλείνει την πόρτα πίσω του. Σαν να προσπαθεί να συμμαζέψει τις σκέψεις της, τον κοιτάζει με έκπληξη.

«Ωστε εσύ είσαι ο Ούγκο Άντερσον», του λέει σιγά. «Τότε αυτή εδώ είναι η τάξη σου βέβαια. Αναρωτιόμασταν τι έγινες.»

«Α, ναι;»

«Ναι», λέει η δασκάλα, «βλέπεις, είσαι λίγο καθυστερημένος.»

Ο Ούγκο σηκώνει το χέρι του και τακτοποιεί το θέμα.

«Θα 'ρχόμουν νωρίτερα», λέει αδιάφορα, «αλλά δεν είχα καιρό, Μις. Αυτό το σχολείο κλείνει φοβερά νωρίς. Πώς μπορούσα να το ξέρω εγώ; Έχω έρθει πολλές φορές, αλλά οι πόρτες είναι κλειστές.»

(Μαρία Γκρίπε, Ούγκο και Ζοζεφίνα)

- 1) Ποια ώρα μπαίνει ο Ούγκο μέσα στην αίθουσα;
 2) Η συγγραφέας γράφει για τον Ούγκο ότι «δεν φαίνεται καθόλου συνεσταλμένος». Τι εννοεί;
 3) Μπορείς να περιγράψεις τον Ούγκο;
 4) Γιατί φαντάζεσαι ότι ο Ούγκο δεν γνωρίζει το ωράριο;
 5) Τι νομίζεις ότι θα γίνει στην συνέχεια; Θα έχει ο Ούγκο δυσκολία στο να προσαρμοστεί στο σχολείο;

ΤΟ ΡΗΜΑ «ΡΙΧΝΩ»

- A) Της ρίχνει ένα επιτιμητικό βλέμμα.
 B) Το ξέρεις ότι η Κατερίνα ασχολείται με τον αθλητισμό; Ρίχνει ακόντιο.
 Γ) – Τι να κάνουμε απόψε;
 – Δεν ξέρω. Ρίξε καμιά καλή ιδέα!
 – Πάμε να δούμε καμιά ταινία;
 – Ρίξε μια ματιά στην εφημερίδα και, αν έχει κάτι καλό, φύγαμε!

Ρίχνω

ένα βλέμμα → κοιτάζω
 μια ματιά → κοιτάζω βιαστικά
 ακόντιο → πετάω ακόντιο
 μια ιδέα → προτείνω κάτι

ΑΝΑΙΤΙΑΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

Η Μαρία χτύπησε το κουδούνι.

Ο αέρας έσπασε το τζάμι.

Το κουδούνι χτύπησε.

Το τζάμι έσπασε (με τον αέρα).

Ρήματα όπως το χτυπάω και το σπάω:

αδυνατίζω, ανάβω, ανοίγω, αρρωσταίνω, αρχίζω, βουλιάζω, βράζω, γεμίζω,
καθαρίζω, κλείνω, κονταίνω, λεπταίνω, λερώνω, λιώνω, μαυρίζω,
ξεβάφω, ξυπνώ, σταματώ, στενεύω, φαρδαίνω

Η δίαιτα αδυνάτισε τη Μαρία.

↔

Η Μαρία αδυνάτισε με τη δίαιτα.

Ο ήλιος ξέβαψε τον τοίχο.

↔

Ο τοίχος ξέβαψε από τον ήλιο.

Ο Κώστας έκλεισε την πόρτα.

↔

Η πόρτα έκλεισε.

Ο Γιάννης ξύπνησε το μωρό.

↔

Το μωρό ξύπνησε.

Ιφιγένεια: Τι έγινε, βρε μαμά; Όλη την αγορά έφερες στο σπίτι μας;

Μαρά: Τι να κάνω; Είχαμε φοβερές ελλείψεις. Και να φανταστείτε ότι δεν τα ψώνισα όλα. Πέρασα μόνο από τη λαϊκή και τον χασάπη. Μόνο τρόφιμα ψώνισα. Για τα υπόλοιπα θα πάω το απόγευμα.

Μαγαζιά, μαγαζιά, μαγαζιά...

Μαγαζιά υπάρχουν πολλά. Άλλα τελειώνουν σε *-είο*, άλλα σε *-άδικο* και άλλα έχουν πολλές λέξεις, για να μας μπερδεύουν. Δείτε παρακάτω:

-ΕΙΟ	-ΑΔΙΚΟ	το κατάστημα + γενική	-ΙΚΟ
το ζαχαροπλαστέιο	το ρολογάδικο	το κατάστημα καλλυντικών	το μανάβικο
το φαρμακείο	το παπουτσάδικο	το κατάστημα ρούχων	το χασάπικο
το κρεοπωλείο	το παντοφλάδικο	το κατάστημα οπτικών ειδών	
το φωτογραφείο	το κορνιζάδικο	το κατάστημα ηλεκτρικών ειδών	
το αρτοποιείο (=ο φούρνος)	το δισκάδικο	το κατάστημα επίπλων	
το βιβλιοπωλείο	το επιπλάδικο	το κατάστημα ειδών κινητής τηλεφωνίας	
το χρυσοχοείο	το ψαράδικο	το κατάστημα ειδών υπολογιστή	
το ιχθυοπωλείο			
το ανθοπωλείο			

Προσέξτε επίσης:

- το κατάστημα καλλυντικών ή το μαγαζί με καλλυντικά
- το κατάστημα ρούχων ή το μαγαζί με ρούχα

Κάνε το ίδιο για τα υπόλοιπα μαγαζιά που υπάρχουν στον πίνακα:

- το κατάστημα οπτικών ειδών
- το κατάστημα ηλεκτρικών ειδών
- το κατάστημα επίπλων
- το κατάστημα ειδών υπολογιστή

Είναι όλα το ίδιο;

- Το επιπλάδικο με το κατάστημα επίπλων;
- Το ψαράδικο με το ιχθυοπωλείο;
- Το παπουτσάδικο με το κατάστημα υποδημάτων;

Πού νομίζεις ότι θα συναντούσαμε την πρώτη λέξη και πού τη δεύτερη;

Πού μπορεί να βρει κανείς χαρτικά;

Μια αγγλίδα φίλη της Ειρήνης, η Ντόροθι, ήρθε στη Θεσσαλονίκη για να τελειοποιήσει τα ελληνικά της. Έρχεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και δεν ξέρει πού πουλάνε κάποια πράγματα.

- 1) Πού πουλάνε εφημερίδες και περιοδικά στην Ελλάδα;
- 2) Πού πουλάνε χαρτικά στην Ελλάδα;

Ντόροθι: Ειρήνη, πού μπορεί να βρει κανείς εφημερίδες και περιοδικά;

Ειρήνη: Εφημερίδες και περιοδικά μπορείς να βρεις στα περίπτερα και στα πρακτορεία τύπου.

Ντόροθι: Θέλω επίσης μολύβια, τετράδια... Πού θα τα βρω αυτά;

Ειρήνη: Μολύβια, τετράδια και όλα τα χαρτικά μπορεί κανείς να τα αγοράσει από τα βιβλιοπωλεία. Τα βιβλιοπωλεία στην Ελλάδα, να το ξέρεις, δεν πουλάνε μόνο βιβλία.

Ντόροθι: Καμιά φορά χρειάζομαι ένα σπρέι για την αλλεργία μου. Θα βρω στο σουπερ-μάρκετ σπρέι για τη μύτη;

Ειρήνη: Όχι βέβαια! Φάρμακα πουλάνε μόνο τα φαρμακεία.

Ντόροθι: Κατάλαβα! Πρέπει να μου κάνεις ένα μάθημα για τα μαγαζιά στην Ελλάδα και για το πού μπορείς να βρεις διάφορα πράγματα που χρειάζεσαι.

ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΕΙ ΚΑΝΕΙΣ...

Αν θέλουμε να μιλήσουμε γενικά και αόριστα στα ελληνικά χρησιμοποιούμε είτε το γ' πρόσωπο ενικού + κανείς είτε το β' πρόσωπο ενικού:

Μπαταρία για το κινητό **μπορεί κανείς να αγοράσει** στα καταστήματα με είδη κινητής τηλεφωνίας ή

Μπαταρία για το κινητό **μπορείς να αγοράσεις** στα καταστήματα με είδη κινητής τηλεφωνίας.

Πάμε να ψωνίσουμε ρούχα;

Ο Θωμάς και ο Κώστας, οι δύο φίλοι του Δημήτρη, κατέβηκαν για ψώνια στα μαγαζιά. Κυρίως θέλουν να ψωνίσουν ρούχα.

- 1) Τι θέλει να ψωνίσει ο Θωμάς;
- 2) Με ποιο τρόπο βοηθάει η πωλήτρια τα παιδιά;

Πωλήτρια: Τι θα θέλατε;

Κώστας: Μπορούμε να ρίξουμε μια ματιά στα παντελόνια;

Πωλήτρια: Βεβαίως!

Θωμάς: Εγώ θέλω ένα τζιν, ένα σκούρο μπλε τζιν.

Κώστας: Εγώ θα ρίξω μια ματιά στα πουκάμισα.

(δέκα λεπτά αργότερα)

- Θωμάς:** Βρήκες τίποτα;
Κώστας: Ναι, θα δοκιμάσω αυτά τα δύο.
Θωμάς: Και εγώ αυτά τα παντελόνια. Πού είναι η πωλήτρια;... Συγγνώμη, μπορούμε να δοκιμάσουμε αυτά;
Πωλήτρια: Φυσικά! Μια στιγμή, να σας βρω το σωστό νούμερο. Ωραία! Περάστε τώρα στο δοκιμαστήριο.

(μετά από λίγο)

- Θωμάς:** Πώς σου φαίνεται αυτό το τζιν;
Κώστας: Σου στρώνει μια χαρά.
Θωμάς: Δεν είναι λίγο μακρύ;
Κώστας: Είναι, αλλά θα σου το κοντύνουν εδώ. Δες λίγο αυτό το πουκάμισο! Δεν είναι φοβερό; Μου αρέσει πάρα πολύ.
Θωμάς: Ωραίο είναι. Να το πάρεις!

(έρχεται η πωλήτρια)

- Πωλήτρια:** Θέλετε βοήθεια;
Θωμάς: Ναι. Το παντελόνι μου θέλει κόντεμα. Μπορώ να το αφήσω να μου το κοντύνετε εσείς εδώ;
Πωλήτρια: Βέβαια! Μια στιγμή να φέρω μια καρφίτσα.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΣΕ -ΥΣ, -ΙΑ, -Υ

ο μακρύς διάδρομος	η μακριά μπλούζα	το μακρύ φόρεμα
τον μακρύ διάδρομο	την μακριά μπλούζα	το μακρύ φόρεμα
του μακριού/μακρύ διαδρόμου	της μακριάς μπλούζας	του μακριού/μακρύ φορέματος

οι μακριοί διάδρομοι	οι μακριές μπλούζες	τα μακριά φορέματα
τους μακριούς διαδρόμους	τις μακριές μπλούζες	τα μακριά φορέματα
των μακριών διαδρόμων	των μακριών μπλουζών	των μακριών φορεμάτων

Ψώνια στο πολυκατάστημα

Η Ιφιγένεια πηγαίνει με τη συμμαθήτριά της τη Μαριαλένα σ' ένα καινούριο πολυκατάστημα που άνοιξε στην περιοχή τους. Ενδιαφέρονται να αγοράσουν καλλυντικά.

- ;** 1) Τι θέλει να ψωνίσει η Ιφιγένεια;
2) Τι θέλει να ψωνίσει η Μαριαλένα;

Ιφιγένεια: Εγώ θέλω ένα άρωμα και ίσως ένα κραγιόν. Εσύ θέλεις τίποτα από δω;

Μαριαλένα: Εγώ θέλω ένα ζευγάρι γαλάζια τσιμπιδάκια, να τα ταιριάξω με το καινούριο μου γαλάζιο φόρεμα.

Πωλήτρια: Θέλετε βοήθεια;

Ιφιγένεια: Θέλω ένα άρωμα για μένα.

Πωλήτρια: Για δοκίμασε αυτό. Είναι νεανικό και έχει υπέροχο άρωμα φρούτων. Μυρίζει άνοιξη, είναι καταπληκτικό.

Ιφιγένεια: Είναι φοβερό. Θα το πάρω.

Μαριαλένα: Για να μυρίσω! Μμμμ! Ταιριάζει πολύ με το δέρμα σου. Να το πάρεις. Εγώ, τι λες; Να πάρω αυτά τα τσιμπιδάκια με τον φιόγκο ή αυτά που είναι πιο απλά;

Ιφιγένεια: Πάρε καλύτερα τα απλά. Τα άλλα σε λίγο καιρό δεν θα σου αρέσουν.

ΠΩΣ ΖΗΤΑΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΠΟΙΟΥ

Τι λες; Να πάρω αυτά τα τσιμπιδάκια με τον φιόγκο ή αυτά που είναι πιο απλά;

Ποια νομίζεις ότι είναι πιο ωραία, αυτά με τον φιόγκο ή τα πιο απλά;

Δεν ξέρω ποιο να διαλέξω!

Εσύ ποιο θα 'παιρνες;

ΠΩΣ ΔΙΝΟΥΜΕ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ

Εγώ θα σου 'λεγα να πάρεις τα απλά.

Τι να σου πω ... Τα απλά μου φαίνονται πιο καλά.

Ξέρω 'γω; Εγώ θα 'παιρνα τα απλά.

Μου φαίνεται ότι αυτό το παντελόνι σε παχαίνει. Δεν παίρνεις καλύτερα το σκούρο;

ΠΩΣ ΛΕΜΕ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΟΤΙ ΚΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΩΡΑΙΟ ΠΑΝΩ ΤΟΥ

Αυτό το παντελόνι σου στρώνει ωραία/καλά (μόνο για ρούχα)

Αυτό το άρωμα σου ταιριάζει πολύ/πάρα πολύ

Αυτό το χρώμα σου πάει πολύ/πάρα πολύ!

Θα θέλαμε να αλλάξουμε αυτό το δώρο

Η κυρία Βλαστού και μια φίλη της, η κυρία Μαριδάκη, είναι και αυτές στο πολυκατάστημα, στο τμήμα γυναικείων ρούχων. Θέλουν να αλλάξουν ένα δώρο.

Πωλήτρια: Εξυπηρετείστε;
Κυρία Βλαστού: Όχι. Θα ήθελα να αλλάξω αυτό το φουλάρι. Μου το έφεραν δώρο, αλλά θα προτιμούσα ένα άλλο χρώμα. Αυτό δεν μου πάει.

Πωλήτρια: Έχετε μαζί σας την κάρτα αλλαγής;

Κυρία Βλαστού: Ορίστε.

Πωλήτρια: Ωραία. Διαλέξτε ό,τι θέλετε και μετά περάστε στο ταμείο.

Κυρία Μαριδάκη: Κι εγώ θα ήθελα να αλλάξω κάτι, αλλά δεν έχω μαζί μου την απόδειξη.

Πωλήτρια: Λυπάμαι! Αλλαγές γίνονται μόνο με την απόδειξη ή την κάρτα αλλαγής.

ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΚΑΙ ΟΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ

1. Η Μαρία φορούσε **την** κόκκινη φούστα της. (= την ξέρω αυτή τη φούστα)
 Η Μαρία φορούσε κόκκινη φούστα. (= γενικά, φορούσε κόκκινη και όχι άλλο χρώμα)

Έτσι που ντύθηκε στα κίτρινα μου θυμίζει **το** καναρίνι μου! (= το δικό μου καναρίνι)
 Έτσι που ντύθηκε στα κίτρινα μου θυμίζει καναρίνι! (= γενικά, λόγω του κίτρινου χρώματος)

- ♦ Άρα, βάζουμε το οριστικό άρθρο, όταν μιλάμε για κάτι που γνωρίζουμε, και δεν το βάζουμε, όταν μιλάμε γενικά.

2. – Μπορείς να περάσεις από **το** σπίτι του Γιάννη να του δώσεις αυτόν τον φάκελο;
 – Μπα, θα γυρίσω σπίτι, είμαι κουρασμένος.

- ♦ Υπάρχουν πολλές φράσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται χωρίς άρθρο, όπως:
 παίζω σκάκι/μπάσκετ, σπουδάζω Μαθηματικά, μαθαίνω γιαπωνέζικα

και φράσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται χωρίς άρθρο:
 γυρίζω σπίτι, πάω θέατρο / σινεμά, έπιπλα κουζίνας

ή με άρθρο, αν μιλάμε πιο συγκεκριμένα:

γυρίζω στο σπίτι μου, πάω στο θέατρο δίπλα στον Εθνικό Κήπο, τα έπιπλα της κουζίνας μου

Υποχρεωτική χρήση του οριστικού άρθρου

1.

- Να πάρω αυτά τα κόκκινα με τον φιόγκο ή αυτά που είναι πιο απλά;
- Αυτό το πουκάμισο με παχαίνει.
- Εσείς οι βόρειοι ντύνεστε πολύ ελαφρά, όταν είστε στην Ελλάδα, ακόμα και τον χειμώνα.
- Πήγα για ψώνια με όλες τις φίλες μου.
- Ο Νίκος είναι ίδιος ο πατέρας του.

αυτός, -ή, -ό

όλος, -η, -ο

εγώ, εσύ, εμείς, εσείς

ίδιος, -α, -ο

+ άρθρο

+ ουσιαστικό, επίθετο

- 2.
- Ποιο παντελόνι θέλεις τελικά; **Το κόκκινο;**
 - Όχι **το** κόκκινο. **Το** άλλο.
 - **Το** άλλο; Ποιο άλλο;
 - **Το** άλλο που είδαμε στο πρώτο μαγαζί, **το** γαλάζιο.
 - **Μα**, αυτό δεν ήταν λίγο φαρδύ;
 - **Δεν** μιλάω για **το** φαρδύ. **Λέω** για **το** άλλο **το** στενό.
 - **Α!** Εντάξει. Εκείνο καλό ήταν.

Άρθρο + επίθετο (όταν λείπει το ουσιαστικό)
άλλος, -η, -ο

3. Προσοχή!

Το επίθετο «ίδιος, -α, -ο» αλλάζει σημασία ανάλογα με τη θέση του άρθρου:

- A. **Ο** Γιώργος είναι **ίδιος ο** πατέρας του.
(άρθρο μετά)
- B. **Ο ίδιος ο** Γιώργος μού το **είπε**. (κανένας άλλος)
(άρθρο και πριν και μετά)
- Γ. (στο τηλέφωνο)
- Θα ήθελα τον Γιώργο.
- **Ο ίδιος**. (εγώ είμαι ο Γιώργος)
(άρθρο πριν [χωρίς ουσιαστικό])

4. Αυτά τα θυμάσαι από παλιά.

- Ψάχνω **τον** Γιώργο.
- **Ο** Γιώργος δεν είναι εδώ.

ο Γιώργος, **η** Μαριαλένα, **ο** κ. Παυλόπουλος
η Ελλάδα, **ο** Καναδάς, **το** Βέλγιο.

Θέλω να επιστρέψω αυτή τη ζώνη ...

Η Ντόροθι αγόρασε μια μέρα μια ωραία ζώνη για το καλό της παντελόνι. Στο σπίτι όμως διαπίστωσε ότι η ζώνη αυτή ήταν πολύ φαρδιά για το παντελόνι της...

- Ντόροθι:** Ειρήνη, μπορούμε να πάμε αύριο να επιστρέψουμε τη ζώνη.
- Ειρήνη:** Γιατί; Δεν σου αρέσει;
- Ντόροθι:** Μου αρέσει, αλλά είναι φαρδιά.
- Ειρήνη:** Είχες δει τουλάχιστον κάποια άλλη που σου άρεσε, για να την αλλάξεις;
- Ντόροθι:** Όχι, από τις ζώνες μόνο αυτή μου άρεσε. Σκεφτόμουν να την επιστρέψω και να μου γυρίσουν τα χρήματα πίσω.
- Ειρήνη:** Στην Ελλάδα αυτό δεν γίνεται! Ποτέ δεν σου επιστρέφουν τα χρήματα! Μπορείς μόνο να πάρεις κάτι άλλο.
- Ντόροθι:** Σοβαρά; Πολύ κακό αυτό! Τι θα κάνω εγώ τώρα τη ζώνη;

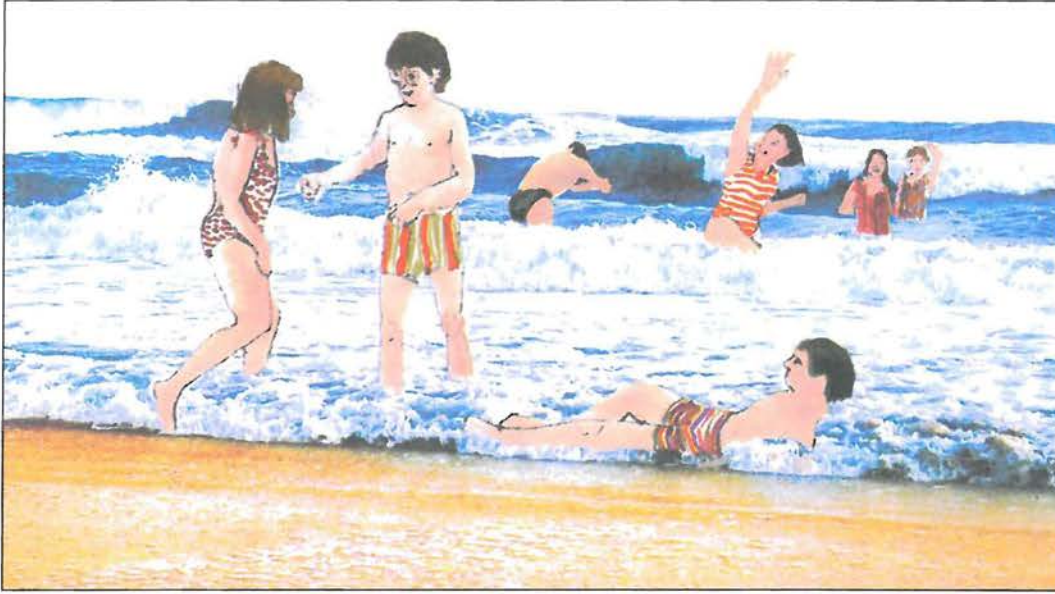

Πρότεινε στη Ντόροθι μια λύση, ώστε να μην πάει η ζώνη χαμένη.

«Περιπέτειες και ...περιπέτειες»

Τι ωραία που περνούσαμε!...

Η θάλασσα δεν ήταν μακριά, δέκα λεπτά με τα πόδια. Περνούσαμε μπροστά από το σπίτι της Σημέλας, ύστερα μπροστά από το ξωκλήσι του Σωτήρα, κάναμε τον σταυρό μας και τρέχαμε στην κατηφόρα. Η αμμουδιά απλωνόταν ίσαμε πέρα και τα νερά βάθαιναν απότομα. Όλοι μας ξέραμε κολύμπι. Απλωτές, σανίδα, βουτιές. Κάναμε αγώνες στο μακροβούτι. Νικούσε πάντα ο Τζούβας κι εγώ ερχόμουν δεύτερος.

Αγαπούσαμε να 'ναι η θάλασσα φουρτουνιασμένη. Όταν ήταν ακυμάτιστη, ήταν βαρετή. Εμείς, πάντως, έπρεπε να τη νικήσουμε, να την κατακτήσουμε. Ριχνόμασταν στ' αφρισμένα νερά της με ουρλιαχτά και γέλια. Δίναμε μια, πατώναμε και τιναζόμασταν στον αέρα, πιο ψηλά από τα κύματα που απανωτά έρχονταν κατά πάνω μας κοκλάζοντας, μας προσπερνούσαν και ξεφούσκωναν πάνω στα βότσαλα του γιαλού, κουβαλώντας μαζί τους πράσινα φύκια. Όμως εμείς καρτερούσαμε το Μεγάλο Κύμα. Ανάμεσα στ' άλλα το ξεχωρίζαμε από μακριά. Μούγκριζε σαν ζώο αφηνιασμένο κι όσο πλησίαζε τόσο άφριζε. Ο φόβος τίνιζε το κορμί μας ακόμα πιο ψηλά, τεντώναμε ασπίδα το στήθος μας, και κείνο μας χτυπούσε μανιασμένο, μας κουκούλωνε, χωνόταν μέσα στο στόμα μας, μας έκοβε την ανάσα, μας έπνιγε, περνούσε από πάνω μας και απομακρυνόταν αφήνοντάς μας ξέπνοους¹ και μεθυσμένους από χαρά. Δεν είναι δα και μικρό πράμα² να τα βάζεις με τα άγρια στοιχειά της φύσης και να πιστεύεις πως τα νίκησες.

Όταν ήταν μπουνάτσα³, τραβούσαμε ίσαμε την Αλώνα κι από κει φτάναμε κολυμπώντας απέναντι, στη Νησίδα. Κρυφά από τους μεγάλους που μας το απαγόρευαν, γιατί η απόσταση ήταν μεγάλη, μπορούσαμε να κουραστούμε και να πνιγούμε.

(Ζωρζ Σαρή, *Τα στενά παπούτσια, με αλλαγές*)

1. ξέπνοος – η - ο = χωρίς ανάσα

2. δεν είναι δα και μικρό πράμα = δεν είναι εύκολο

3. μπουνάτσα = γαληνεμένη θάλασσα

- ;**
- 1) Γιατί τα παιδιά προτιμούσαν τη θάλασσα φουρτουνιασμένη;
 - 2) Τι ήταν το Μεγάλο Κύμα; Γιατί άρεσε στους μικρούς φίλους;
 - 3) Για ποιο λόγο η παρέα των φίλων πήγαινε κρυφά στη Νησίδα;
 - 4) Τα παιδιά έβλεπαν τη θάλασσα και το κύμα σαν κάτι ζωντανό. Από ποιες λέξεις του κειμένου φαίνεται αυτό;
 - 5) Εκτός από τη θάλασσα, ποια άλλα «στοιχεία της φύσης» γνωρίζεις;

ΚΥΡΙΟΛΕΞΙΑ – ΜΕΤΑΦΟΡΑ

χαρούμενη γυναίκα (κυριολεξία)
πέτρινη σκάλα (κυριολεξία)

χαρούμενη μέρα (μεταφορά)
πέτρινη καρδιά (μεταφορά)

«Μανιασμένο κύμα», «μανιασμένο ζώο»: σε ποια περίπτωση έχουμε κυριολεξία και σε ποια μεταφορά;

ΤΟ ΡΗΜΑ «ΒΑΖΩ»

- A) – Τι έχει η Μαρία και έβαλε τις φωνές;
– Δεν άκουσες; Μάλωσε με τον Λευτέρη.
– Πάλι μαλώσανε; Απορώ, υπάρχει μέρα που δεν τα βάζει μαζί του;
- B) Η υπόθεση είναι για να βάζεις τα γέλια και τα κλάματα μαζί.
- Γ) – Είσαι πολύ αισιόδοξος. Αποκλείεται να βάλει την υπογραφή του μετά από όσα άκουσε.
– Τι λες; Βάζεις στοίχημα;

Βάζω	υπογραφή	→ υπογράφω
	τις φωνές	→ φωνάζω νευριασμένα
	τα γέλια	→ γελάω
	τα κλάματα	→ κλαίω
	στοίχημα	→ στοιχηματίζω
	καβγά	→ καβγαδίζω
	και τα βάζω με κάποιον	→ μαλώνω κάποιον

Όταν δεν πάνε όλα καλά...

Είναι καλοκαίρι σ' ένα ελληνικό νησί, την Αίγινα. Μια παρέα παιδιών μαζί με τους γονείς τους περνάνε εκεί τις διακοπές τους. Μια Κυριακή, όταν οι γονείς αποφασίζουν να πάνε μια εκδρομή, τα παιδιά μένουν μόνα τους και οργανώνουν μια εξερεύνηση στο βουνό. Όμως, ένα από τα παιδιά, η Σόφη, χτύπησε το πόδι της και έτσι άργησαν να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Οι γονείς και οι φίλοι τους αρχίζουν να ψάχνουν τα παιδιά και κάποια στιγμή τα βλέπουν να έρχονται από μακριά...

Προχωρούσαν τα παιδιά, προχωρούσαν και οι γονείς βιαστικοί προς το μέρος τους, ακολουθούσε πίσω το ζευγάρι των φίλων.

Τα παιδιά τους είδαν να έρχονται και κοντοστάθηκαν, έμοιαζαν φοβισμένα. Πρώτη η Σάσω τα πλησίασε.

- «Σόφη, τι έπαθες;» Φώναξε.
- «Τίποτε, μαμά, στραμπούληξα το πόδι μου».

Τώρα όλοι τα περιτριγύρισαν. Τα ξαναμμένα τους πρόσωπα, τα καταϊδρωμένα, οι χίλιες γρατζουνιές τους, τα σκονισμένα τους παπούτσια, η ταραχή τους, άφησαν άφωνους τους μεγάλους, λες και κάθε ερώτηση ήταν περιττή...

- «Πάρτε τα παιδιά και πηγαίστε στο σπίτι», είπε ο Βύρων στη γυναίκα του. «Θα φροντίσουμε τη Σόφη και θα 'ρθούμε και εμείς».

Και πάλι κανένας δεν μιλούσε όσο πήγαιναν για το σπίτι. Όταν ανέβηκαν την ξύλινη σκάλα, τα παιδιά σαν συνεννοημένα έτρεξαν και μπήκαν στην κουζίνα. Διψούσαν τρομερά. Είχε στεγνώσει ο λαιμός τους, πριν απ' όλα να πιουν, να πιουν κι ύστερα ας άκουγαν την κατσάδα. Οι γονείς σίγουρα ήταν θυμωμένοι και πώς να δικαιολογηθούν;

(Ζωρζ Σαρή, Ο θησαυρός της Βαγίας, με αλλαγές)

- 1) Γιατί τα παιδιά κοντοστάθηκαν, όταν είδαν τους γονείς;
- 2) Για ποιο λόγο έμειναν άφωνοι οι μεγάλοι;
- 3) Τι έκαναν τα παιδιά, μόλις έφτασαν στο σπίτι;
- 4) Τι νομίζεις ότι έγινε μετά;

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ – ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Ο Παρατατικός δείχνει:

- αυτό που γινόταν συχνά στο παρελθόν.
- αυτό που γινόταν συγχρόνως με κάτι άλλο.
- αυτό που είχε διάρκεια στο παρελθόν.

1. **Περνούσαμε** μπροστά από το σπίτι της Σημέλας, ύστερα μπροστά από το ξωκλήσι του Σωτήρα, **κάναμε** το σταυρό μας και **τρέχαμε** στην κατηφόρα.
2. Όταν **πήγαινα** στο Δημοτικό, **κοιμόμουν** κάθε βράδυ στις δέκα.
3. Και πάλι κανένας δεν **μιλούσε** όσο **πήγαιναν** για το σπίτι.
4. Χτες **διάβαζα** όλη μέρα.

Ο Αόριστος δείχνει:

- αυτό που κράτησε για λίγο, μια συγκεκριμένη στιγμή στο παρελθόν,
- αυτό που είχε κάποια διάρκεια, αλλά έχει ολοκληρωθεί στο παρελθόν.

1. **Περάσαμε** μπροστά από το σπίτι της Σημέλας, ύστερα μπροστά από το ξωκλήσι του Σωτήρα, **κάναμε** το σταυρό μας και **τρέξαμε** στην κατηφόρα.
2. Ο θείος μου **έζησε** δέκα χρόνια στην Αμερική.

Παραδείγματα κλίσης του Παρατατικού και του Αορίστου

	Παρατατικός			Αόριστος		
	χτυπώ	ρίχνομαι	τρέχω	χτυπώ	ρίχνομαι	
τρέχω	χτυπούσα	ρίχνόμουν	έτρεξα	χτύπησα	ρίχτηκα	
έτρεχα	χτυπούσες	ρίχνόσουν	έτρεξες	χτύπησες	ρίχτηκες	
έτρεχε	χτυπούσε	ρίχνόταν	έτρεξε	χτύπησε	ρίχτηκε	
τρέχαμε	χτυπούσαμε	ρίχνόμασταν	τρέξαμε	χτυπήσαμε	ριχτήκαμε	
τρέχατε	χτυπούσατε	ρίχνόσασταν	τρέξατε	χτυπήσατε	ριχτήκατε	
έτρεχαν	χτυπούσαν	ρίχνονταν	έτρεξαν	χτύπησαν	ρίχτηκαν	

Μια εκδρομή στον Παρνασσό

Ο Θωμάς αφηγείται στον Δημήτρη την εκδρομή που έκανε στον Παρνασσό:

«Ξέρεις, στις αρχές Νοεμβρίου **πήγαμε** μια εκδρομή στον Παρνασσό. **Αρχίζουμε**, που λες, να περπατάμε στο μονοπάτι που **οδηγεί** στην ψηλότερη κορυφή του Παρνασσού. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη και τα βαριά μπουφάν, τα σκουφιά και τα γάντια, που όλοι **είχαμε** στα σακίδιά μας, **φαίνονταν** να είναι άχρηστα. Στην ομάδα μας **ήταν** παιδιά του Δημοτικού και μερικά του Γυμνασίου..»

(Οι ερευνητές πάνε παντού)

Τι παρατηρείς στα ρήματα που χρησιμοποιεί για την αφήγηση ο Θωμάς; Είναι όλα σε παρελθοντικούς χρόνους;

Σχέδια για το καλοκαίρι!

 Μόλις έχει τελειώσει το βραδινό φαγητό. Ο Τζίμης και η Τζένη σκέφτονται πώς να πουν στους γονείς τους ότι θέλουν να πάνε δεκαπέντε μέρες στην κατασκήνωση με δύο καλούς φίλους τους, τον Πιτ και την Κάθι. Η Τζένη παίρνει την πρωτοβουλία να το ανακοινώσει στους γονείς τους. Ρίχνει ένα συνωμοτικό βλέμμα στον Τζίμη και παίρνει βαθιά ανάσα.

- Μητέρα:** Λοιπόν, ποιος έχει σειρά να με βοηθήσει να πλύνω τα πιάτα;
- Τζένη:** Πριν πλύνουμε τα πιάτα, θα ήθελα να σας πω κάτι. Ο Τζίμης κι εγώ θέλουμε να πάμε στην κατασκήνωση, μόλις κλείσουν τα σχολεία.
- Μητέρα:** Αυτό αποκλείεται. Ξέχασέ το.
- Τζένη:** Μα γιατί, μαμά; Κι ο μπαμπάς τι λέει;
- Μητέρα:** Εγώ πάντως δεν συμφωνώ. Όταν θα μεγαλώσετε, να πάτε, αλλά τώρα είστε μικροί ακόμα για να ζήσετε μόνοι σας. Είναι επικίνδυνα.
- Τζίμης:** Κάνεις λάθος! Δεν είναι και τόσο επικίνδυνα. Δεν καταλαβαίνεις πια ότι είμαστε μεγάλοι;
- Τζένη:** Άλλωστε στην κατασκήνωση θα υπάρχουν και μεγάλοι που θα μας προσέχουν.
- Τζίμης:** Μπαμπά, εσύ τι λες;
- Πατέρας:** Εγώ δεν διαφωνώ τόσο πολύ. Νομίζω ότι πρέπει να το ξανασκεφτούμε. Δεν θα ήταν άσχημη ιδέα να φύγετε από το σπίτι για λίγο καιρό και να μάθετε να στηρίζετε στις δυνάμεις σας. Θα το συζητήσουμε με τη μητέρα σας και θα τα ξαναπούμε. Ελάτε τώρα να μαζέψουμε το τραπέζι.

ΣΥΜΦΩΝΩ

A) Συμφωνώ με την άποψη κάποιου:

Φυσικά / Σωστά / Βέβαια

Έχεις δίκιο / Έτσι είναι.

- Μου φαίνεται ότι η Μαρία συμπεριφέρεται πολύ νευρικά τελευταία.
- **Νομίζω ότι έχεις δίκιο.** Μάλλον είναι από την αγωνία της για τα αποτελέσματα των εξετάσεων.
- **Βέβαια, αυτό είναι. Τι άλλο;**

B) Αποδέχομαι την πρόταση κάποιου:

Βέβαια / Φυσικά

Σύμφωνοι / Γιατί όχι;

Δεν θα ήταν άσχημη ιδέα

- Τι κάνεις το απόγευμα; Θέλεις να πάμε να παίξουμε μπάσκετ;
- **Βέβαια, γιατί όχι;**

ΔΙΑΦΩΝΩ

A) Διαφωνώ με την άποψη κάποιου:

Κάνεις λάθος

Δεν είναι έτσι

Δεν έχεις δίκιο

Δεν συμφωνώ

- Η Ελένη είναι από την Κρήτη, το ξέρεις;
- **Κάνεις λάθος. Είναι από τη Ρόδο.**

B) Απορρίπτω την πρόταση κάποιου:

Αποκλείεται!

Σε καμία περίπτωση!

Μπα, όχι.

- Τι λες, πάμε απόψε σινεμά; Παίζει μια καλή ταινία.
- **Αποκλείεται. Είμαι πολύ κουρασμένη.**

ΠΙΑ-ΜΟΛΙΣ-ΑΚΟΜΑ-ΚΙΟΛΑΣ-ΗΔΗ

- 1) – Πού είναι η Μαρία; Έφυγε κιόλας;
– Όχι, είναι στο γραφείο και δουλεύει ακόμα.
- 2) – Πού είναι η Μαρία;
– Μόλις έφυγε.
– Κιόλας;
- 3) – Ο Νίκος τι κάνει; Τον βλέπεις καθόλου;
– Δυστυχώς δεν τον βλέπω πια συχνά, γιατί μετακόμισε σε άλλη γειτονιά.
- 4α) Είναι δέκα χρονών και μιλά κιόλας/ήδη τέσσερις γλώσσες!
β) Είναι μόλις δέκα χρονών και μιλά τέσσερις γλώσσες!

ΟΤΑΝ-ΜΟΛΙΣ-ΠΡΙΝ

- 1α) Πριν πλύνουμε τα πιάτα, θα ήθελα να σας πω κάτι
β) Όταν τα παιδιά μου ήταν μικρά, τους διάβαζα κάτι πριν κοιμηθούν.
- 2α) Θέλουμε να πάμε στην κατασκήνωση μόλις κλείσουν τα σχολεία.
β) Μόλις μπήκε στο σπίτι, έτρεξε να το πει στη μητέρα της.
- 3α) Όταν μεγαλώσετε, μπορείτε να πάτε κατασκήνωση.
β) Δεν τον γνώρισα όταν τον είδα, τόσο είχε αλλάξει!

Η Τζένη και η Ιφιγένεια διαβάζουν για τη γραφή

Ιφιγένεια: Τι διαβάζεις, Τζένη;

Τζένη: Ο Κώστας μου δάνεισε ένα πολύ ωραίο βιβλίο. Μιλάει για τις γλώσσες και τα αλφάβητα. Να, κοίτα τι γράφει εδώ για την αρχαία Αίγυπτο!

«2319 π.Χ.

Ο Φθα Αμπουέ ξύνει το κεφάλι του απελπισμένος μπροστά σε μια πέτρα όπου είναι χαραγμένα 600 σημάδια. Ο δάσκαλος του εξηγεί ότι το καθένα από αυτά τα σημεία που πρέπει να μάθει συμβολίζει μια ιδέα. Είναι ιδεογράμματα. «Να, αυτό το σημάδι, ας πούμε, που μοιάζει με στάχυ, συμβολίζει τη γεωργία!» «Δηλαδή αυτό που γράφουμε δεν έχει σχέση με αυτό που προφέρουμε, απλά με αυτό που σκεφτόμαστε;» ρωτάει ο μικρός. «Ακριβώς». «Οχού, άντε να θυμάσαι κάθε φορά ποιο σύμβολο εκφράζει την ιδέα που θέλεις να πεις».

- ;** 1) Γιατί είναι δύσκολο για τον Φθα Αμπουέ να μάθει τα ιδεογράμματα;
2) Τι συμβόλιζε το καθένα από αυτά;

Ιφιγένεια: Άραγε γράφουν ακόμα και σήμερα κάποιοι με ιδεογράμματα;

Τζένη: Οι Κινέζοι χρησιμοποιούν ιδεογράμματα. Κάποια παιδιά στο σχολείο μας μαθαίνουν κινέζικα και μας έδειξαν μερικά σύμβολα. Επίσης, και οι Γιαπωνέζοι χρησιμοποιούν ιδεογράμματα.

Ιερογλυφικά στη Μινωική Κρήτη

Ιφιγένεια: Κοίτα, Τζένη! Αυτά εδώ τα σύμβολα τα ξέρεις;

Τζένη: Όχι. Τι είναι;

Ιφιγένεια: «Είναι ένα σύστημα γραφής που το χρησιμοποιούσαν στη μινωική Κρήτη. Η γραφή αυτή λέγεται Γραμμική Β'. Την αποκρυπτογράφησε, δηλαδή, τη διάβασε, ο Άγγλος Michael Ventris το 1952».

𐀀	𐀁	𐀂	𐀃	𐀄	𐀅	𐀆	𐀇	𐀈	𐀉	𐀊	𐀋	𐀌
a	da	ja	ka	ma	na	pa	qa	ra	sa	ta	wa	za
𐀍	𐀎	𐀏	𐀐	𐀑	𐀒	𐀓	𐀔	𐀕	𐀖	𐀗	𐀘	𐀙
e	de	je	ke	me	ne	pe	qe	re	se	te	we	ze
𐀚	𐀛		𐀜	𐀝	𐀞	𐀟	𐀠	𐀡	𐀢	𐀣	𐀤	
i	di		ki	mi	ni	pi	qi	ri	si	ti	wi	
𐀥	𐀦	𐀧	𐀨	𐀩	𐀪	𐀫	𐀬	𐀭	𐀮	𐀯	𐀰	𐀱
o	do	jo	ko	ma	no	po	qo	ro	so	to	wo	zo
𐀲	𐀳	𐀴	𐀵	𐀶	𐀷	𐀸	𐀹	𐀺	𐀻	𐀼	𐀽	𐀾
u	du	ju	ku	mu	nu	pu	ru	su	tu			

Τζένη: Είναι δηλαδή αλφάβητο;

Ιφιγένεια: Όχι ακριβώς. Άκου τι λέει: «Η γραφή αυτή περιλαμβάνει σύμβολα που το καθένα δηλώνει και κάτι: το ανθρώπινο σώμα, όπλα, εργαλεία, όργανα, το σπίτι, το νοικοκυριό, μαγειρικά σκεύη, πλοία, τη γη, τον ουρανό και τόσα άλλα. Μερικά σύμβολα, όμως, απέδιδαν μια συλλαβή, όχι μια λέξη».

Τζένη: Πρέπει να είναι πάρα πολλά! Πού βρέθηκαν αυτά τα σύμβολα;

Ιφιγένεια: «Οι αρχαιολόγοι τα βρήκαν χαραγμένα πάνω σε πήλινες πινακίδες, στις ανασκαφές στην Κνωσό και σε άλλα μέρη της Κρήτης».

Τζένη: Α! Μου έδωσες μια ωραία ιδέα! Όταν πάμε στο Ηράκλειο, να επισκεφτούμε το Αρχαιολογικό μουσείο για να τις δούμε;

Ιφιγένεια: Ναι, γιατί όχι; Κοίτα! Εδώ έχει τα σύμβολα που δήλωναν συλλαβές.

Τζένη: Τι λες; Να προσπαθήσουμε να γράψουμε κάτι στη Γραμμική Β';

Ιφιγένεια: Καλή ιδέα! Θα έχει πλάκα!

1) Τι είναι η Γραμμική Β';

2) Πού μπορεί κανείς να δει σήμερα τη γραφή αυτή;

Κλασική Αθήνα

Τζένη: Είπες ότι η Γραμμική Β' ήταν μια ελληνική γραφή. Οι αρχαίοι Έλληνες, όμως, χρησιμοποιούσαν αλφάβητο!

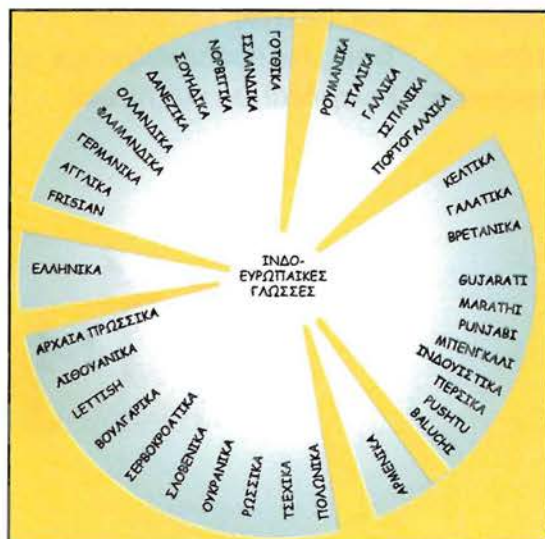
Ιφιγένεια: Ναι. Ένα αλφάβητο που το πήραν από τους Φοίνικες, πρόσθεσαν νέα γράμματα και έφτιαξαν το δικό τους. Για να δούμε τι λέει εδώ για τους μαθητές στην αρχαία Αθήνα!

«Κλασική Αθήνα.

Ο Αγαθοκλής, 7 χρόνων, μπαίνει φουριόζος στο διδασκαλείο, όπου ο γραμματιστής¹ έχει ήδη αρχίσει να αφηγείται την Αργοναυτική Εκστρατεία. Είναι το μάθημα των μύθων, το αγαπημένο του Αγαθοκλή! Μέσα του όμως αγωνιά για την επόμενη ώρα, της γραφής-ανάγνωσης. Είχε να μάθει απέξω το αλφάβητο αντίστροφα από το «Ω» ως το «Α»! Αν τον σήκωνε, την είχε άσχημα. Στο «Μ» κολλούσε και δεν μπορούσε να πάει παρακάτω. Για καλή του τύχη όμως ο γραμματιστής τον βάζει να διαβάσει δύο γωμικά και τρία ρητά. Ο Αγαθοκλής τα καταφέρνει μια χαρά!».

Τζένη: Κοίτα αυτές τις επιγραφές! Έγραφαν με κεφαλαία γράμματα και δεν χώριζαν τις λέξεις με κενά!

Ιφιγένεια: Ναι. Και, μάλιστα... «στις αρχές, έγραφαν από τα δεξιά προς τα αριστερά. Ύστερα έγραφαν «βουστροφηδόν» (από τα αριστερά προς τα δεξιά και ξανά προς τα αριστερά κ.ο.κ.) και μετά σταθεροποιήθηκε η φορά της γραφής από τα αριστερά στα δεξιά.»

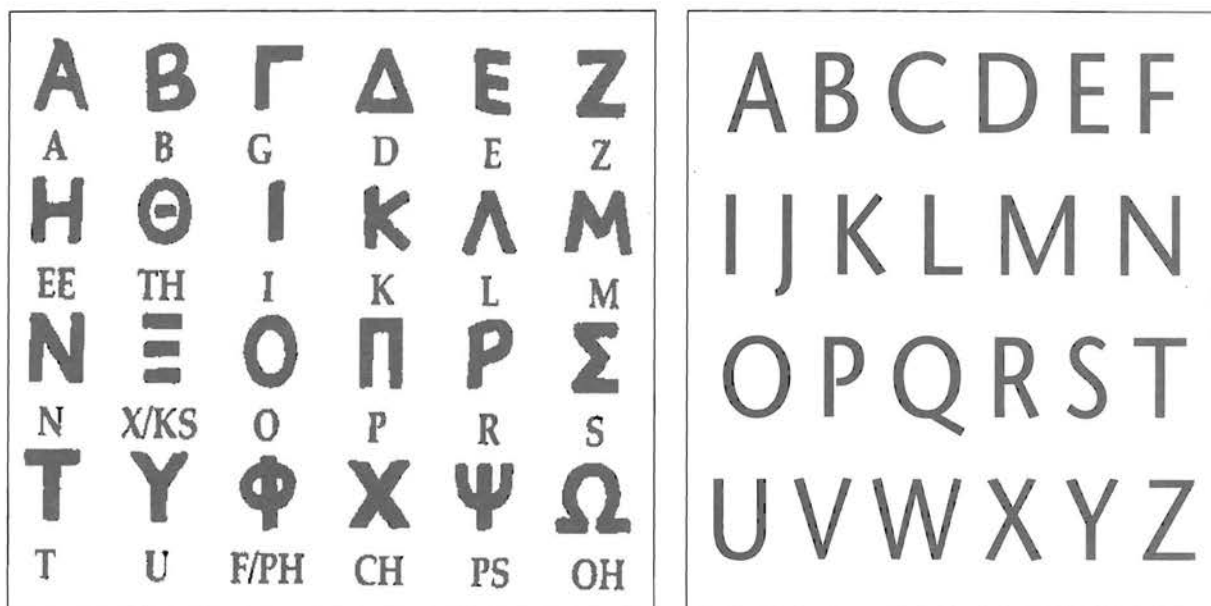
- 1) Από πού πήραν το αλφάβητο οι αρχαίοι Έλληνες;
- 2) Με ποιους τρόπους έγραφαν;

1. γραμματιστής: αυτός που δίδασκε στους μαθητές γραμματική

Σε ένα ρωμαϊκό σχολείο!

Τζένη: Ιφιγένεια, η δασκάλα μας είπε ότι οι Ρωμαίοι θαύμαζαν τον ελληνικό πολιτισμό και μάθαιναν ελληνικά.

Ιφιγένεια: Αλήθεια είναι! Για να δούμε τι γράφει γι' αυτούς το βιβλίο!

«Ρώμη, 152 μΧ.

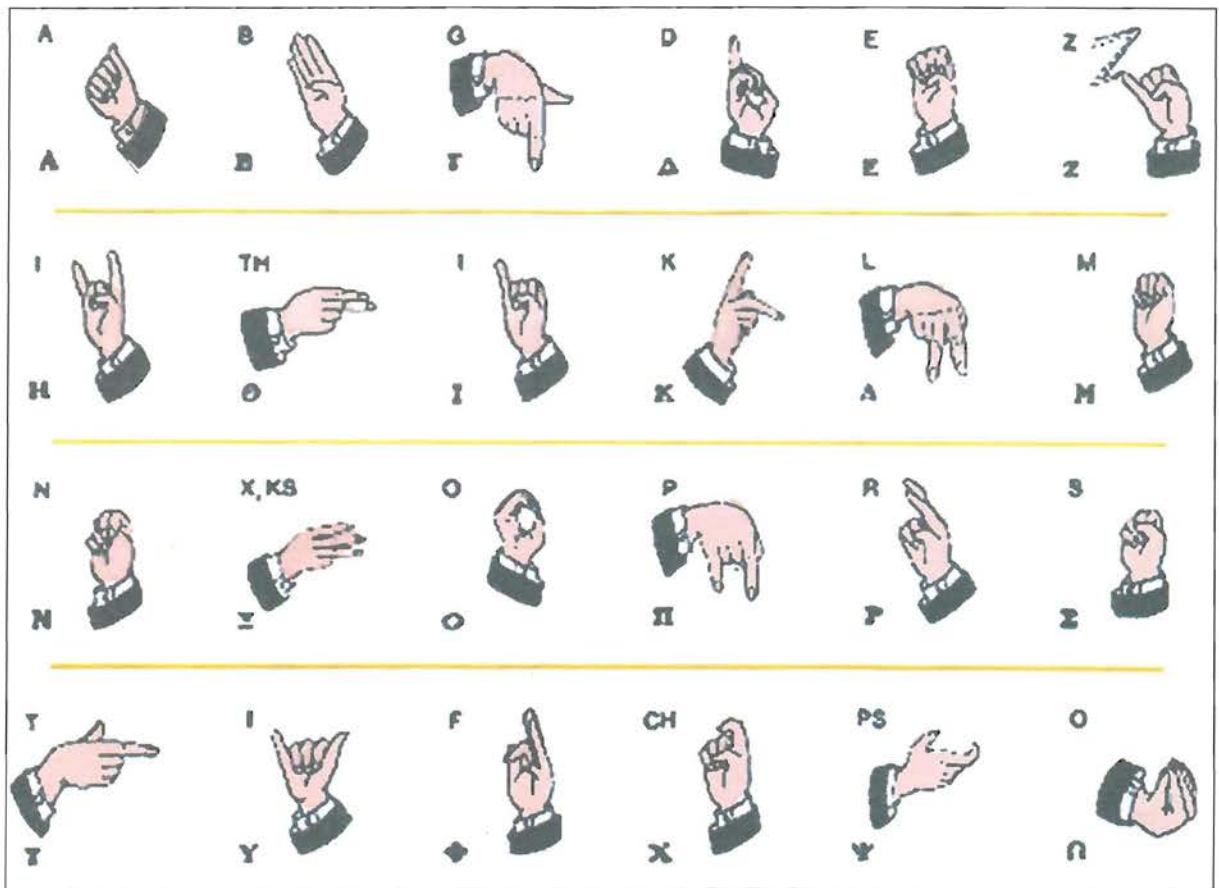
Δύο μαθητές 16 χρόνων συνομιλούν την πρώτη μέρα της σχολικής χρονιάς σε μια αίθουσα του σχολείου τους. «Φέτος θα κάνουμε και ελληνικά. Λες να είναι δύσκολα; Το ελληνικό αλφάβητο είναι διαφορετικό από το λατινικό! Άραγε, θα μπορέσουμε να διαβάσουμε την Οδύσσεια στα ελληνικά;» «Κοίτα Αιμίλιε, εγώ τη διάβασα μια φορά στα λατινικά και μου φτάνει!»

- 1) Ποια γλώσσα θα κάνουν φέτος στο σχολείο οι μαθητές;
- 2) Χαίρονται ή όχι;
- 3) Ποιες γλώσσες μαθαίνεις στο σχολείο;

Νοηματική γλώσσα

Τζένη: Ιφιγένεια, άκου τι λέει εδώ. «Οι άνθρωποι μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους με δύο διαφορετικούς τρόπους, με την ομιλία και με σήματα ή χειρονομίες. Σήματα και χειρονομίες, για παράδειγμα, χρησιμοποιούμε, όταν δεν μπορούν να μας ακούσουν ή όταν δεν μπορούμε να μιλήσουμε. Υπάρχουν, λοιπόν, αλφάβητα που δεν χρειάζεται να τα γράψεις, αλλά να τα σχηματίσεις με τις κινήσεις των χεριών. Μερικές κινήσεις μπορεί να είναι μια λέξη. Αυτή η γλώσσα ονομάζεται Νοηματική». Βλέπεις τις εικόνες;

Ιφιγένεια: Θα φτιάξω και εγώ μια λέξη!

- 1) Τι είναι η Νοηματική Γλώσσα;
- 2) Ποιοι τη χρησιμοποιούν;

ΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΑΙΝΩ ΚΑΙ Ο ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΤΟΥΣ

Αν και συνήθως καταλαβαίνω τα μαθηματικά, σήμερα στο μάθημα δεν κατάλαβα τίποτα.

- 1) -α καταλαβαίνω → κατάλαβα, μαθαίνω → έμαθα, παθαίνω → έπαθα,
πετυχαίνω → πέτυχα, τυχαίνω → έτυχα
- 2) -ανα ανασαίνω → ανάσανα, πεθαίνω → πέθανα
- 3) -υνα ακριβαίνω → ακρίβυνα, παχαίνω → πάχυνα
- 4) -ηκα βγαίνω → βγήκα, κατεβαίνω → κατέβηκα, μπαίνω → μπήκα
- 5) -ησα ανασταίνω → ανάστησα, βλασταίνω → βλάστησα, παρασταίνω → παράστησα

Προσοχή στα ρήματα: μένω, δένω, πλένω. Σχηματίζουν τον αόριστο σε έμεινα, έδεσα, έπλυνα.

«Παιχνίδια του χθες και του σήμερα»

Μήπως έχετε καμιά κονσόλα;

Ο Δημήτρης και ο Τζίμης πηγαίνουν σε ένα καινούργιο μαγαζί με ηλεκτρονικά παιχνίδια που άνοιξε στη γειτονιά τους για να ρίξουν καμιά ματιά.

- Υπάλληλος:** Καλημέρα, παιδιά.
Δημήτρης: Καλημέρα.
Υπάλληλος: Τι θα θέλατε;
Δημήτρης: Μήπως έχετε κανένα CD-ROM από τη σειρά «Tomb Raider»;
Υπάλληλος: Λυπάμαι, μας τελείωσαν. Αύριο θα φέρουμε πάλι.
Τζίμης: Μήπως έχετε κανένα με το «Indian Princess»;
Υπάλληλος: Μια στιγμή να ψάξω να δω.
Δημήτρης: Τι είναι αυτό πάλι; Σε κανένα δεν αρέσουν αυτά.
Τζίμης: Αρέσουν στην αδερφή μου. Τρελαίνεται για κάτι τέτοια.
Υπάλληλος: Απ' ό,τι βλέπω εδώ έχουμε το πρώτο της σειράς.
Τζίμης: Δεν έχετε κανένα πιο καινούργιο;
 Η αδερφή μου το έχει αυτό.
Υπάλληλος: Αν μου πείτε ποιο θέλετε, μπορώ να το παραγγείλω.
Τζίμης: Καλά, θα δούμε...
Δημήτρης: Καλύτερα να κάνει η ίδια καμιά βόλτα από εδώ να διαλέξει.
 Και, δεν μου λέτε κύριε, μήπως έχετε να μας δείξετε καμιά καινούργια κονσόλα;
Υπάλληλος: Βεβαίως. Έχω την Dreamcast, τη νέα κονσόλα της SEGA. Αυτή η κονσόλα δεν συγκρίνεται με καμία άλλη. Είναι η μόνη που μπαίνει και στο διαδίκτυο.
Δημήτρης: Μήπως έχετε κανένα φυλλάδιο με πληροφορίες να μας δώσετε;
Υπάλληλος: Βεβαίως! Ορίστε. Εδώ έχει ό,τι πληροφορίες θέλετε.
Δημήτρης: Φανταστικό φαίνεται! Πάμε σπίτι να το μελετήσουμε;
Τζίμης: Πάμε! Ευχαριστούμε πολύ. Γεια σας!

- 1) Τι θέλουν να αγοράσουν ο Δημήτρης και ο Τζίμης;
- 2) Σε τι διαφέρει η κονσόλα Dreamcast από τις άλλες κονσόλες;
- 3) Τι σημαίνει η φράση «τρελαίνεται για κάτι τέτοια»;

Η ΑΟΡΙΣΤΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ ΚΑΝΕΙΣ, ΚΑΜΙΑ, ΚΑΝΕΝΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
κανείς / κανένας	καμιά / καμία	κανένα
κανενός	καμιάς / καμίας	κανενός
κανένα(ν)	καμιά / καμία	κανένα

Δες τις παρακάτω προτάσεις. Τι παρατηρείς για τη σημασία και τη χρήση του «κανείς»;

- *Θέλει κανείς παγωτό;* → *κανείς = κάποιος*
- *Ναι, εγώ.*
- *Σε αυτό το μαγαζί μπορεί κανείς να βρει ό,τι θέλει..* → *κανείς = καθένας, οποιοσδήποτε, όλοι οι άνθρωποι*
- *Η Ελένη έφερε τούρτα. Όμως, κανείς δεν θέλει να φάει.* → *κανείς = ούτε ένας*

Ταξιδεύοντας στην Ευρώπη!

Οι φίλοι μας πρόκειται να παίξουν το επιτραπέζιο παιχνίδι «Ταξιδεύοντας στην Ευρώπη». Η Ιφιγένεια διαβάζει τις οδηγίες του παιχνιδιού. Παρακολουθήστε μερικές από αυτές:

«Στην αρχή του παιχνιδιού ο κάθε παίκτης παίρνει μία κάρτα ταξιδιού η οποία ορίζει την πορεία που πρέπει να ακολουθήσει. Σκοπός του παιχνιδιού είναι να επισκεφτούν οι παίκτες τις πέντε πρωτεύουσες που ορίζονται από την κάρτα ταξιδιών του κάθε παίκτη. Υπάρχουν τριών ειδών διαδρομές που μπορεί να ακολουθήσει ο κάθε παίκτης, οι επίγειες, οι θαλάσσιες και οι εναέριας....

Κανόνες που δεν πρέπει να ξεχνιούνται:

1. Οι παίκτες είναι υποχρεωτικό να περάσουν και από τις πέντε πρωτεύουσες. Πρέπει πάντα να περνούν από μία πρωτεύουσα, πριν πάνε σε κάποια μικρή πόλη για να πάρουν μια «ταχυδρομική κάρτα». Αυτή τους δίνει οδηγίες για την επόμενη πορεία που πρέπει να ακολουθήσουν.
2. Κανείς παίκτης δεν πρέπει να μείνει στο ίδιο σημείο για περισσότερους από δύο γύρους. Αν ταξιδεύει με πλοίο ή με αεροπλάνο για δύο γύρους, στον τρίτο γύρο θα πρέπει υποχρεωτικά να επιλέξει την επίγεια διαδρομή.
3. Οι ταχυδρομικές κάρτες πρέπει να είναι συνεχώς φανερές σε όλους τους παίκτες.
4. Είναι υποχρεωτικό οι παίκτες να επιλέγουν την κάρτα με την υψηλότερη χρηματική αξία».

- 1) Τι είναι η κάρτα ταξιδιού και πότε την παίρνει ο κάθε παίκτης;
- 2) Πόσες πρωτεύουσες πρέπει να επισκεφτεί ο κάθε παίκτης;
- 3) Τι απαγορεύεται να κάνουν οι παίκτες;

Ώρα για μπάνιο!

Οι φίλοι μας προγραμματίζουν μία βόλτα για την επόμενη μέρα.

- Δημήτρης:** Παιδιά, πού θέλετε να πάμε αύριο το πρωί;
- Ιφιγένεια:** Εγώ λέω να πάμε για μπάνιο. Μου αρέσει να πηγαίνω στη θάλασσα το πρωί.
- Τζένη:** Πολύ ωραία ιδέα! Μπορούμε να αγοράσουμε και ρακέτες ή καμιά μπάλα για να παίξουμε βόλεϊ. Τζίμη, εσύ τι λες;
- Τζίμης:** Είμαι μέσα, φυσικά! Μόνο να μην ξεχάσουμε να πάρουμε και αντηλιακό και καπέλα...Ο ήλιος δεν αστειεύεται εδώ!
- Τζένη:** Ωραία θα περάσουμε αύριο. Όμως τώρα τι κάνουμε; Βαριέμαι.
- Τζίμης:** Να παίξουμε κανένα ταβλάκι;
- Τζένη:** Τάβλι; Δεν μου αρέσει.
- Τζίμης:** Δεν σου αρέσει; Το ξέρεις ότι το τάβλι είναι ένα από τα αρχαιότερα επιτραπέζια παιχνίδια; Ιφιγένεια, μου δίνεις την εγκυκλοπαίδεια;
- Ιφιγένεια:** Ορίστε ο τόμος με το ταυ.
- Τζίμης:** Λοιπόν, ακούστε τι γράφει. «Ο πιο αρχαίος πρόγονός του ήταν ένα παιχνίδι που έπαιζαν οι Σουμέριοι της Μεσοποταμίας 5000 χρόνια πριν από την εποχή μας. Αλλά και οι Αιγύπτιοι Φαραώ υπήρξαν φανατικοί παίκτες μιας μορφής του παιχνιδιού που το ονόμαζαν «το παιχνίδι των 30 τετραγώνων». Με την πάροδο του χρόνου το παιχνίδι εξαπλώθηκε ακόμα περισσότερο. Το έπαιζαν οι αρχαίοι Έλληνες και οι Ρωμαίοι, που τους άρεσαν τα ζάρια και τα τυχερά παιχνίδια γενικότερα. Από τη ρωμαϊκή ονομασία tabula ήρθε και η σύγχρονη ελληνική ονομασία τάβλι». Να διαβάσω κι άλλο ή να παίξουμε;
- Ιφιγένεια:** Άντε, αφού επιμένεις, ας παίξουμε!

Τι σου αρέσει να κάνεις στον ελεύθερο χρόνο σου; Κανονίζεις κάτι με τους φίλους σου;

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Την υποτακτική έγκλιση τη βρίσκουμε συνήθως σε προτάσεις που αρχίζουν με το **να**. Εμφανίζεται ως διαρκής ή απλή υποτακτική.

Διαρκής υποτακτική

- Για να κερδίσεις στο σκάκι πρέπει **να προσέχεις** σε κάθε σου κίνηση.
- Εξακολούθησε **να διαβάζεις** με αυτόν τον ρυθμό και θα περάσεις στις εξετάσεις.
- Αν θέλεις να διατηρείσαι πάντα σε φόρμα, συνέχισε **να τρέχεις** κάθε πρωί.

Απλή υποτακτική

- Αν θέλεις να κερδίσεις αυτή την παρτίδα, πρέπει **να προσέξεις** την επόμενη σου κίνηση.
- Ο Γιάννης ανυπομονεί **να τελειώσει** το διάβασμα για να παίξει.
- Η Ελένη περιμένει με ανυπομονησία **να βγουν** τα αποτελέσματα των εξετάσεων.

Πρόσεξε! Υπάρχουν ορισμένα ρήματα που όταν συνοδεύονται από προτάσεις με το **να** θέλουν πάντα το ρήμα τους να είναι στη **διαρκή** υποτακτική. Κάποια από αυτά είναι τα ρήματα μέσα στο πλαίσιο:

Μου αρέσει
Με εκνευρίζει
Ευχαριστιέμαι
Στενοχωριέμαι
Αρχίζω
Εξακολουθώ
Συνεχίζω
Παύω
Κουράζομαι
Φαίνομαι
Δείχνω

+ να διαβάζω, δουλεύω

Υπάρχουν όμως και ορισμένα ρήματα που όταν συνοδεύονται από προτάσεις με το **να** θέλουν πάντα το ρήμα τους να είναι στην **απλή** υποτακτική. Κάποια από αυτά είναι τα ρήματα μέσα στο πλαίσιο:

Πάω
Ετοιμάζομαι
Έχω
Αργώ
Βιάζομαι
Ανυπομονώ
Περιμένω
Κοντεύω
Προλαβαίνω

+ να διαβάσω, δουλέψω

Τα βαρελάκια, τα σκλαβάκια, ο μπίκος και το κλέφτικο

Το παρακάτω απόσπασμα περιγράφει τα ομαδικά παιχνίδια που έπαιζε ο Λεωνής, ο ήρωας του ομώνυμου έργου του Γεωργίου Θεοτοκά, μαζί με την παρέα του στην Κωνσταντινούπολη. Ο Λεωνής με τους φίλους του, που έζησαν τα παραγμένα χρόνια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918), έπαιζαν συχνά στον δημοτικό κήπο της Πόλης, στον Κήπο του Ταξιμιού.

Τα κυριότερα παιχνίδια τους ήταν τα βαρελάκια, τα σκλαβάκια, ο μπίκος και το κλέφτικο. Τα βαρελάκια παίζονταν με πολύ περίπλοκους μηχανισμούς, περιορισμούς και διαγωνισμούς, που αν ήθελε κανείς να τα βάλει όλα αυτά στο χαρτί μπορούσε να γίνει ολόκληρη διατριβή. Όλοι όμως ήξεραν τους νόμους του παιχνιδιού, απ' έξω κι ανακατωτά, χωρίς να τους έχουν διδαχτεί ποτέ... Επίσης τα σκλαβάκια ήταν ένα παιχνίδι περίπλοκο που χρειαζόταν ευστροφία και τέχνη. Σ' αυτό λάβαιναν μέρος συχνά και κορίτσια και τότε παιζόταν με μεγάλη ευγένεια και αξιοπρέπεια. Ο μπίκος ήταν ένα παιχνίδι σκοποβολής, που παιζόταν με μεγάλες πλατιές πέτρες, κατά προτίμηση με κομμάτια μάρμαρο από σπασμένα τραπεζάκια του καφενείου, κι είχε κι αυτός τη νομοθεσία του, το κλέφτικο όμως ήταν ένα παιχνίδι ηρωικό. Τα παιδιά μοιράζονταν σε δυο μερίδες που παρράσταιναν τους κλέφτες και τους αστυνόμους. Η κάθε μερίδα είχε τον αρχηγό της και το μοίρασμα γινόταν με τέτοιο τρόπο, ώστε να υπάρχει ισορροπία στις δυνάμεις. Ύστερα, οι κλέφτες έπαιρναν δρόμο και κανόντανε μες στα φυλλάματα του Κήπου και οι αστυνόμοι ξεκινούσαν να τους ανακαλύψουν. Ο νόμος του κλέφτικου ήταν πως, αν οι αστυνόμοι έπιαναν ένα κλέφτη και τον χτυπούσαν στη ράχη, αυτό σήμαινε πως τον είχαν συλλάβει ή σκοτώσει και τον έβγαζαν από το παιχνίδι. Ο νόμος αυτός όμως ήτανε δίκικοπο μαχαίρι¹, γιατί οι κλέφτες μπορούσαν με τον ίδιο τρόπο να βγάλουν από το παιχνίδι τους αστυνομικούς. Ο καθένας λοιπόν πρόσεχε να μην βρεθεί μοναχός του απέναντι σε πιο δυνατούς αντιπάλους και τον πιάσουνε και τον χτυπήσουνε στη ράχη. Αν δεν πρόφταινες να το σκάσεις, μπορούσες να κολλήσεις σε κανένα τοίχο ή να πέσεις καταγής ανάσκελα, φυλάγοντας τη ράχη σου, ώσπου να έρθουν οι δικοί σου να σε σώσουν. Όλη η τέχνη ήτανε να τα καταφέρνεις να απομονώνεις τον αντίπαλο και να τον βγάζεις από το παιχνίδι. Μπορούσε όμως κανείς και να ταμπουρωθεί σε καμιά εγκαταλειμμένη παράγκα, σε κανένα υπόγειο ή σε άλλο βολικό μέρος και να αμυνθεί με όλα τα μέσα, με ξύλα, με πέτρες, με χώματα. Τότε γινότανε πολιορκία. Ένας άλλος νόμος ήτανε πως δεν είχες το δικαίωμα να ξεφύγεις έξω από τα κάγκελα του Κήπου. Αν το έκανες αυτό, ήτανε προδοσία κι όλοι σε κατηγορούσαν.

(Γιώργου Θεοτοκά, Ο Λεωνής)

- 1) Ποια παιχνίδια έπαιζαν ο Λεωνής και οι φίλοι του;
- 2) Για να παίξουν τα παιδιά «κλέφτικο», πόσες ομάδες χρειάζονταν;
- 3) Ποιος ήταν ο στόχος του κάθε παίκτη στο «κλέφτικο»;
- 4) Το «κλέφτικο» είναι ατομικό ή ομαδικό παιχνίδι;
- 5) Εσύ ξέρεις ομαδικά παιχνίδια που παίζονταν παλιότερα ή σήμερα στην Ελλάδα;

1. ήτανε δίκικοπο μαχαίρι: είχε τα καλά του και τα κακά του

ΥΠΟΚΟΡΙΣΤΙΚΑ

Τα υποκοριστικά τα χρησιμοποιούμε, όταν θέλουμε να εκφράσουμε:

- α) μικρό μέγεθος β) συμπάθεια γ) υποτίμηση

- Κοίτα ένα τσαντάκι! Δεν έχω ξαναδεί τόσο μικρό!
- Η Μαρία έχει δύο πολύ γλυκά παιδάκια, ένα αγοράκι και ένα κοριτσάκι!
- Καλά βρε Κώστα, πώς μπορείς να δουλεύεις σε αυτό το γραφειάκι;
- Έλα, πατερούλη μου, μην μου χαλάς το χατήρι!
- Η Ελένη έχει δύο κατοικίδια: μία γατούλα και έναν εξυπνούλη σκύλο!

Τι νομίζεις πως εκφράζουμε στις παραπάνω προτάσεις με τα υποκοριστικά;

Α) Ουσιαστικά υποκοριστικά σε -άκι

τραπέζ - ι	τραπέζ - ια	→	τραπεζ - άκι
το μωρ - ό	τα μωρ - ά	→	μωρ - άκι
ρολό - ι	το ρολόγ - ια	→	ρολογ - άκι
γράμμ - α	γράμματ - α	→	γραμματ - άκι
ο καφέ - ς	οι καφέδ - ες	→	καφεδ - άκι
η γάτ - α	οι γάτ - ες	→	γατ - άκι

Αλλά, προσοχή:

το χόρτ - ο	τα χόρτ - α	το	→	χορταρ - άκι
το βουν - ό	τα βουν - ά		→	βουναλ - άκι

Β) Ουσιαστικά υποκοριστικά σε -ούλης, -ούλα

ο πατέρ - ασ	→	ο πατερ - ούλης
η γάτ - α	→	η γατ - ούλα

Γ) Επίθετα υποκοριστικά σε -ούλης, -ούλα, -ούλικο

όμορφ - ος	→	ομορφ - ούλης
όμορφ - η	→	ομορφ - ούλα
όμορφ - ο	→	ομορφ - ούλικο

Άλλα τέτοια επίθετα είναι τα: ασχημούλης, εξυπνούλης, λεπτούλης, ξανθούλης, συμπαθητικούλης, καζούλης, κοντρούλης.

«Μαγειρική για αρχάριους, μαγειρική για... προχωρημένους»

Πρώτες ύλες για ένα ωραίο φαγητό!!!

Λαχανικά	Φρούτα	Γαλακτοκομικά	Όσπρια	Κρεατικά
το μαρούλι	το πορτοκάλι	το γάλα	οι φακές	το αρνί
η ντομάτα	το μήλο	το γιαούρτι	τα φασόλια	το χοιρινό
το αγγούρι	το αχλάδι		τα ρεβίθια	το μοσχάρι
το λάχανο	τα κέρασια		οι γίγαντες	το κατσίκι
η πιπεριά	το ροδάκινο		τα (πράσινα) φασολάκια	το κοτόπουλο
ο αρακάς	το βερίκοκο	το τυρί		το κουνέλι
η αγκινάρα	το καρπούζι	η φέτα		
το σπανάκι	το πεπόνι	η γραβιέρα		
το κουνουπίδι	το ακτινίδιο			
οι μπάμιες	το σταφύλι			
τα παντζάρια	η φράουλα			
	ο ανανάς			
	η μπανάνα			
Ψάρια	Θαλασσινά	Ζυμαρικά		
η γλώσσα	οι γαρίδες	τα μακαρόνια	το ρύζι	το αυγό
η σφυρίδα	τα καλαμάρια	το κριθαράκι	η πατάτα	
ο μπακαλιάρος	το χταπόδι	οι κυλοπίτες		
ο γαλέος				
η μαρίδα				
το μπαρμπούνι				

Τι να μαγειρέψω, μαμά;

Η Ειρήνη, η ξαδέρφη της Ιφιγένειας και του Δημήτρη περνάει τους πρώτους μήνες της φοιτητικής της ζωής στη Θεσσαλονίκη. Όλα πηγαίνουν πολύ καλά, εκτός από το φαγητό. Δεν έχει συνηθίσει να μαγειρεύει, γι' αυτό τρώει έξω και συνήθως στα φαστφουντάδικα και στα σουβλατζίδικα. Η κατάσταση έχει φτάσει στο απροχώρητο, καθώς η Ειρήνη τον τελευταίο καιρό δεν αισθάνεται και πολύ καλά... Τώρα μιλάει στο τηλέφωνο με τη μαμά της.

- Μαμά:** Παρακαλώ;
- Ειρήνη:** Έλα μαμά, τι κάνεις;
- Μαμά:** Έλα, παιδί μου. Τι γίνεσαι;
- Ειρήνη:** Δεν αισθάνομαι και πολύ καλά.
- Μαμά:** Γιατί κορίτσι μου; Έφαγες σήμερα;
- Ειρήνη:** Ναι, βέβαια. Μετά το μάθημα πήγαμε για σουβλάκια με τα παιδιά.
- Μαμά:** Πάλι σουβλάκια, βρε Ειρήνη. Καμιά σαλάτα, κανένα όσπριο δεν τρως;
- Ειρήνη:** Πού να τα βρω, βρε μαμά, τα όσπρια!
- Μαμά:** Να τα μαγειρέψεις. Εύκολο είναι!
- Ειρήνη:** Τι λες, μαμά! Ποτέ μου δεν έχω μαγειρέψει όσπρια. Λες και έχω πολύ χρόνο!
- Μαμά:** Κάνε φακές. Είναι εύκολες, γρήγορες και θρεπτικές. Άκου πώς γίνονται. Θα βάλεις τις φακές στην κατσαρόλα, θα τις σκεπάσεις με νερό και θα τις αφήσεις να πάρουν μια βράση¹. Μετά θα προσθέσεις ένα κρεμμύδι φιλοκομμένο, λίγο σκόρδο και ντομάτα. Και μην ξεχάσεις να βάλεις και δύο φύλλα δάφνη και αλάτι φυσικά.
- Ειρήνη:** Πού θα βρω τη δάφνη, βρε μαμά;
- Μαμά:** Έχει στο σουπερμάρκετ, εκεί που είναι τα μπαχαρικά.
- Ειρήνη:** Πόση ώρα να τις βράσω;
- Μαμά:** Εεε ... θα δεις. Μετά από μια ώρα περίπου είναι έτοιμες. Α, και μην ξεχάσεις να βάλεις λίγο λάδι στο τέλος.
- Ειρήνη:** Εύκολο φαίνεται. Κάποια μέρα θα τις μαγειρέψω και θα σου πω αν πέτυχαν.

- 1) Η Ειρήνη έχει ένα πρόβλημα. Ποιο είναι αυτό;
- 2) Τι της προτείνει η μαμά της;

1. παίρνουν μια βράση: βράζουν λίγο.

ΠΩΣ ΛΕΜΕ ΠΡΟΦΟΡΙΚΑ ΜΙΑ ΣΥΝΤΑΓΗ...

θα βάλεις τις φακές, θα τις σκεπάσεις, θα τις αφήσεις ...

Τηλεφώνησε στον φίλο σου / στη φίλη σου και πες του/ της πώς να φτιάξει μια ομελέτα, μια σούπα με λαχανικά ή κάτι άλλο που ξέρεις να κάνεις.

Ποτέ μου δεν έχω μαγειρέψει...

Συχνά με τον Παρακείμενο μιλάμε για μια εμπειρία που είχαμε ή που δεν είχαμε στη ζωή μας μέχρι σήμερα.

A. – Ποιες μακρινές χώρες έχεις επισκεφτεί;

[εμπειρία που είχαμε]

– Έχω πάει στην Κίνα και στην Αργεντινή.

Στην Αργεντινή μάλιστα έχω πάει πολλές φορές.

B. – Ποτέ (μου) δεν έχω μαγειρέψει όσπρια.

[εμπειρία που δεν είχαμε]

– Εγώ, δεν έχω φάει ποτέ ψίδι.

Πολύ μ' αρέσει η καρμπονάρα

**Στην Ιφγιγένεια αρέσουν πολύ τα ζυμαρικά.
Η αγαπημένη της μακαρονάδα είναι η καρμπονάρα.
Ας δούμε μια συνταγή. Τη συνταγή αυτή τη
βρήκε στο κουτί των ζυμαρικών.**

Εκτέλεση:

Σοτάρουμε σε μέτρια κατσαρόλα το κρεμμύδι στο βούτυρο. Προσθέτουμε το μπέικον και έπειτα το κρασί.

Χαμηλώνουμε τη φωτιά και το αφήνουμε να βράσει για 7-8 λεπτά. Χτυπάμε σε ένα μπολ τους κρόκους των αυγών, την κρέμα γάλακτος, το πιπέρι και το τυρί. Τα ρίχνουμε στην κατσαρόλα με το μπέικον και ανακατεύουμε. Μόλις η σάλτσα πάρει μια ελαφριά βράση, είναι έτοιμη. Παράλληλα βράζουμε τα ζυμαρικά και τα σουρώνουμε.

Τα ξαναβάζουμε στην κατσαρόλα και τα ανακατεύουμε καλά με τη σάλτσα. Σερβίρουμε αμέσως.

Υλικά:

500 γρ. μακαρόνια Νο10
1 κρεμμύδι τριμμένο
½ κουταλιά σούπας βούτυρο
150 γρ. μπέικον ψιλοκομμένο
½ ποτηράκι κρασί λευκό
2 κρόκοι αυγών
4 κουταλιές σούπας παρμεζάνα τριμμένη
200 γρ. κρέμα γάλακτος
λίγο πιπέρι

ΠΩΣ ΓΡΑΦΟΥΜΕ ΜΙΑ ΣΥΝΤΑΓΗ...

Συνταγή

α' πληθυντικό
σοτάρουμε, χαμηλώνουμε

β' πληθυντικό
σοτάρετε, χαμηλώνετε

Μια συνταγή τη γράφουμε είτε στο α' πληθυντικό πρόσωπο είτε στο β' πληθυντικό πρόσωπο.

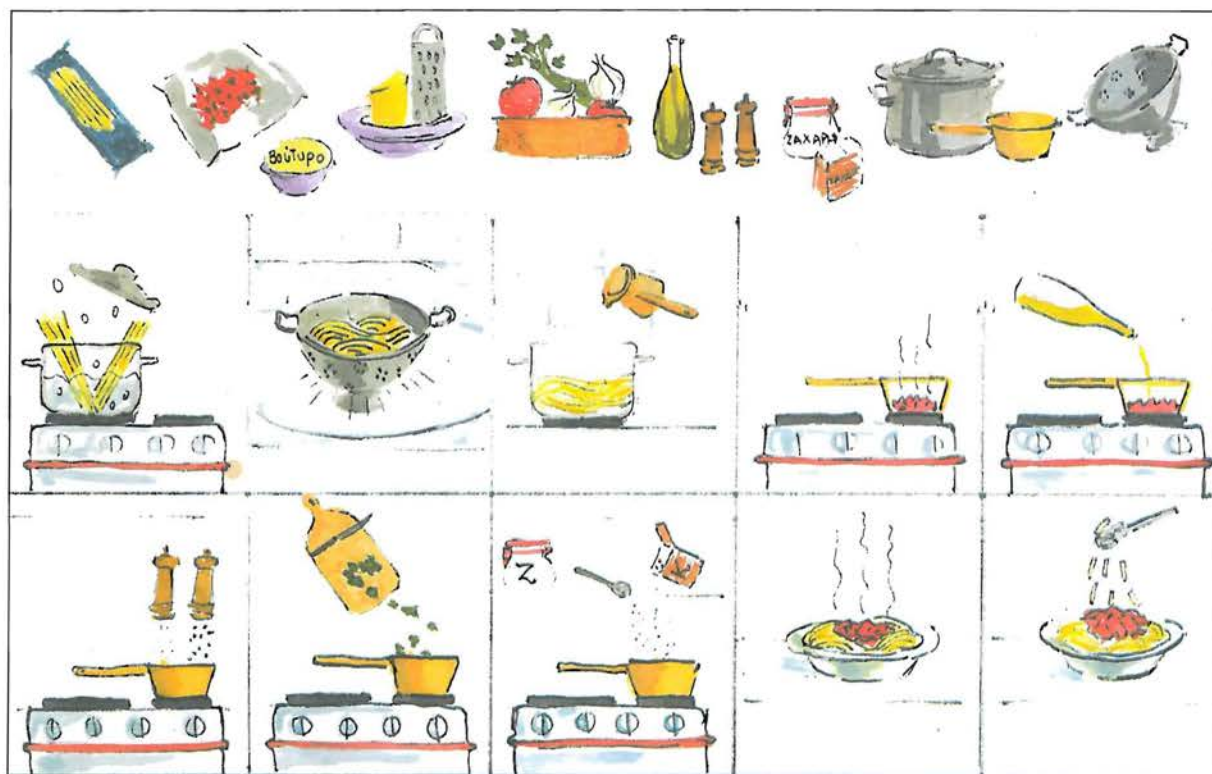

Ξαναδιάβασε τη συνταγή μετατρέποντας τα ρήματα από το α' πληθυντικό στο β' πληθυντικό ξεκινώντας έτσι:

Σοτάρετε σε μέτρια κατσαρόλα το κρεμμύδι στο βούτυρο...

Για να φτιάξουμε μακαρόνια με κιμά...

- ◆ Χρειαζόμαστε τα εξής υλικά:
μακαρόνια, κιμά, τυρί τριμμένο, βούτυρο, κρεμμύδια, ντομάτα πουρέ, κρασί, αλάτι, πιπέρι, μαϊντανό, ζάχαρη, κανέλα
- ◆ Χρησιμοποιούμε τα εξής σκεύη (μαγειρικής):
για μεγάλη κατσαρόλα, ένα σουρωτήρι, μια μικρή κατσαρόλα [σκέτσο]
- ◆ Ακολουθούμε τα εξής βήματα:
βράζουμε, στραγγίζουμε τα μακαρόνια, περιχύνουμε τα μακαρόνια με βούτυρο, σοτάρουμε τον κιμά, σβήνουμε τον κιμά με κρασί, προσθέτουμε στον κιμά αλατοπίπερο, μαϊντανό, ζάχαρη, κανέλα, περιχύνουμε τα μακαρόνια με τη σάλτσα του κιμά, ρίχνουμε τυρί τριμμένο.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΑ ΣΚΕΥΗ (κουζινικά)

η κατσαρόλα
το μπολ

το τηγάνι

το ταψί
το σουρωτήρι

ΠΟΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΤΗΡΑΚΙΑ!!!

1 ποτηράκι του
κρασιού

1 ποτηράκι κρασί

1 φλιτζάνι
του καφέ

1 φλιτζάνι καφέ

1 ποτήρι του νερού

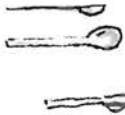
1 ποτήρι (με) νερό

1 πιάτο του φαγητού

1 πιάτο φαγητό

1 κουταλάκι του
γλυκού

1 κουταλάκι γλυκό
κεράσι

1 πιάτο της σούπας

1 πιάτο σούπα

1 φλιτζάνι του καφέ

1 φλιτζάνι καφέ

1 πιάτο του γλυκού

1 πιάτο γλυκό

- Το σερβίτσιο του φαγητού περιλαμβάνει 12 πιάτα φαγητού, 12 πιάτα σούπας και 12 πιάτα του γλυκού.
- Τη σούπα την βάζουμε στο πιάτο της σούπας. Αλλά, αν φας ένα ολόκληρο πιάτο σούπα, πάει, χόρτασες!
- Το πιάτο του γλυκού είναι συνήθως λίγο μεγάλο, για να το φας γεμάτο γλυκά. Σε περίπτωση που φας ένα πιάτο γλυκά, η σιλουέτα σου καταστράφηκε!

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΑΕΙ ΚΑΝΕΙΣ;

- *Μαμά, έφαγα το φαγητό μου, μπορώ τώρα να πάω να παίξω;*
- *Ουφ! Έφαγα δύο ώρες με αυτή την εργασία. Πολύ δύσκολη!*
(=μου πήρε)
- *Ο Κολλητήρης δεν ήταν φρόνιμος και έφαγε ξύλο από τον Καραγκιόζη.*
(= τον έδειρε ο Καραγκιόζης)
- *Φάγαμε τρία γκολ.* (= μας έβαλαν)

Τι σημαίνουν οι παρακάτω προτάσεις;

- *Τώρα που φάγαμε τον γάιδαρο θα αφήσουμε την ουρά; Θα τελειώσουμε τη δουλειά να ξεμπερδεύουμε.*
- *Είχα χάσει το κασκόλ μου. Έφαγα τον κόσμο να το βρω. Τελικά το είχα αφήσει στο αυτοκίνητο.*
- ◆ *Εκτός από τους ανθρώπους, μπορούν να φάνε και τα μέρη του σώματος.*
- *Με τρώει η μύτη μου* (= έχω φαγούρα στη μύτη μου)!
- ◆ *Αλλά και τα ρούχα μας!!!*
- *Τον τρώνε τα ρούχα του, δεν μπορεί να σταθεί στιγμή ήσυχος.*

Τι σημαίνει η παραπάνω πρόταση;

Ξέρεις άλλες τέτοιες περίεργες εκφράσεις με το «τρώω»;

Ετικέτες τροφίμων: τι να προσέχουμε

**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ...**

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ

ΑΝΑΚΙΝΗΣΤΕ ΚΑΛΑ ΠΡΙΝ ΑΝΟΙΞΕΤΕ

ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ

**ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ
ΣΤΟ ΨΥΓΕΙΟ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ**

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ

ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΣΕ ΔΡΟΣΕΡΟ ΚΑΙ ΞΗΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ

ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΤΙΜΗ

Labels and text on the collage include:

- Labels: "Ten minute houdbaar tot", "Ανάλωση κατά προσέγγιση πριν από", "date: 12/08/04", "ΗΜ. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ", "ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ...", "12/08/04", "18/05/04", "ΗΜ. ΛΗΞΗΣ: 18/05", "ΗΜ. ΠΑΡΩΓΗΣ: 15/04", "ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ...", "BEST BEFORE", "MELLEFRUIT", "CA CONSUMER", "PREFÉRENTE", "WAGERS", "HALTBAR BIS", "9 3 05", "ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΖΑΧΑΡΗΣ", "ΑΝΑΚΙΝΗΣΤΕ ΚΑΛΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΧΡΗΣΗ", "ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΣΤΟ ΨΥΓΕΙΟ ΓΙΑ 5 ΜΕΡΕΣ", "Σοκολάτα και Μπισκότο μαζί", "ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ: σοκολάτα 63% (ζάχαρη, κακάομαζα, βούτυρο κακάου, βούτυρο, γαλακτίτης, λεκιθίνη σόγιας, άρωμα). Μπισκότο Βουτύρου: σπάλυτρο, ζάχαρη, βούτυρο (11%), σιρόπι γλυκόζης, γάλα πλήρες σκόνη, ορός γάλακτος σκόνη, διοργανικές ύλες (όξινο ανθρακικό αμμόνιο, όξινο ανθρακικό νάτριο, ιατρικό οξύ), αλάτι, γαλακτίτης, λεκιθίνη σόγιας, άρωμα. Παράγονται σε εργοστάσιο που χρησιμοποιεί φουντούκια, σόγια.", "Διατηρείστε τα σε δροσερό και ξηρό μέρος μακριά από έντονες οσμές. Ανάλωση κατά προσέγγιση πριν από: Βλέπε στην τυλιγνή τσέλη.", "Συστατικά κνερίδες βρομης μελ (19%) ηλιέλαιο σταφίδες, φουντούκια ηλιόσπορος σιουσίμη, βανίλια", "Ειδικά συσκευασμένο για την Ελλάδα", "Αποστακτήσει, φιλτραρισμένο, αρωματισμένο", "B. N. Panatholikiarous, Cyprus 25-27, Athina", "Τηλέφωνο: 3631472, 3248026, Fax: 9227696", "Τοαί Κεβλάνης-Χώρα προέλευσης Σρι Λάνκα", "ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΤΙΜΗ: + 0.50"

Εκτός από τα τρόφιμα, πού αλλού υπάρχουν ετικέτες;

Του κόσμου τα φαγητά

Η Χριστίνα είναι ένα κορίτσι που έχει μπει κατά λάθος σε έναν τσελεμεντέ¹. Πηγαίνει στη σελίδα 55 του βιβλίου...

Η σελίδα 55 ήταν φίσκα. Λες κι όλα τα φαγώσιμα του τσελεμεντέ είχαν μαζευτεί εκεί. Έβλεπες ... και τι δεν έβλεπες! Μπριζόλες, αγκινάρες, μπάμιες, κοτόπιτες, μπουρεκάκια, αντσούγιες, μπακαλιάρους, τουρσιά, ζελέδες, μπουγάτσες, χαλβάδες, και γρανίτες βερίκοκο.

Όταν την παίρνουν είδηση τα φαγητά του τσελεμεντέ, η Χριστίνα τους ζητάει να μείνει στο βιβλίο...

- Μπορώ να μείνω στο βιβλίο σας; Ρώτησε η Χριστίνα.
- Και βέβαια μπορείς! Τη διαβεβαίωσε η Μπουμπού το μπουρέκι.
- Φτάνει να μας πεις πώς τρώγεσαι! Συμπλήρωσε η Φωφώ η φραντζόλα.
- Τι θα πει «πώς τρώγομαι»;
- Πώς τρώγεσαι, παιδί μου...; Τηγανητή; Ψητή; Στη σάρα; Στη σούβλα; Γιαχνί; Πλακί; Με πατατάκια; Με μαγιονέζα; Με μπεσαμέλ;
- Δεν τρώγομαι! Εξήγησε η Χριστίνα.

Μια μεγάλη απογοήτευση ζωγραφίστηκε στα πρόσωπα όλων των φαγητών.

- Με το τίποτα; Ρώτησε η Φωφώ η φραντζόλα.
- Με το τίποτα!
- Ούτε καν ορντέβρ² δεν είσαι; Ρώτησε διατηρώντας μια μικρή ελπίδα το λουκάνικο.
- Ούτε! Παραδέχτηκε η Χριστίνα.
- Ούτε καν νηστίσιμο;
- Ούτε!
- Ε, άμα δεν τρώγεσαι, τι να σε κάνουμε εδώ; Είπε ο Αυγουστίνος, το αβγό. Εδώ μόνο φαγώσιμα ζούνε! Εγώ, για να σου δώσω να καταλάβεις, είμαι αβγό! Μπορείς να με κάνεις αβγολέμονο ή ομελέτα! Μπορείς επίσης να με τηγανίσεις, να με βράσεις ή να με βάψεις κόκκινο το Πάσχα. Ακόμα και χτυπητό μπορείς να με κάνεις. Μ' αρέσει να με χτυπάνε. Τρελαίνομαι!
- Κατάλαβα, είπε η Χριστίνα και σηκώθηκε από το καναπεδάκι με το φουά γκρα. Σε λάθος βιβλίο μπήκα.

(Ευγένιου Τριβιζά, *Η ζωγραφιά της Χριστίνας*, με αλλαγές)

- 1) Πού μπήκε η Χριστίνα;
- 2) Τι συνάντησε εκεί;
- 3) Τι ζήτησε από τα φαγητά;
- 4) Τι ήθελε να μάθει η Μπουμπού από τη Χριστίνα;
- 5) Ποια φαγητά τρώγονται με μπεσαμέλ;

1. τσελεμεντές: βιβλίο μαγειρικής

2. ορντέβρ: ορεκτικό

- 6) Τα ορντέβρ τρώγονται στην αρχή ή στο τέλος του γεύματος;
 7) Βάλε στη σειρά τα παρακάτω ανάλογα με το τι τρώμε στην αρχή και τι μετά: το επιδόρπιο, το ορεκτικό, το κυρίως πιάτο.
 8) Πότε τρώμε νησίσιμα φαγητά; Πες μερικά νησίσιμα φαγητά.

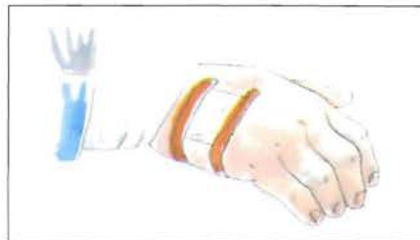
ΤΡΟΠΟΙ ΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΟΣ

τηγανητός, -ή, -ό	στη σάρα	γιαχνί
ψητός, -ή, -ό	στη σούβλα	πλακί
βραστός, -ή, -ό	στον φούρνο	πανέ
κοκκινιστός, -ή, -ό		

ΤΟ ΡΗΜΑ «ΧΤΥΠΑΩ»

Στον Αυγουστίνο, το αβγό, του αρέσει να τον χτυπάνε!!!

Στη μαγειρική *χτυπάμε τα αβγά, την κρέμα*
 Στο σπίτι *χτυπάμε την πόρτα, το κουδούνι και η πόρτα, το κουδούνι χτυπάει*
 Στο σπίτι *χτυπάει το τηλέφωνο*
 Μπορούμε επίσης: *να χτυπήσουμε παλαμάκια, τα πόδια, τα χέρια*
να χτυπήσουμε (σ)το πόδι, (σ)το χέρι, (σ)το κεφάλι μας

Τα παιδιά μας τρώνε ... σκουπίδια

Πολύ απέχει η σημερινή διατροφή των Ελληνόπουλων από τα πρότυπα της μεσογειακής δίαιτας, που έχει πλέον αναγνωριστεί από τους ειδικούς ως πολύ υγιεινή.

Όπως αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια των εργασιών του 3^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Προαγωγής και Αγωγής Υγείας, η διατροφή των παιδιών σχολικής ηλικίας παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα.

Σύμφωνα με έρευνα του Κέντρου Υγείας Περάματος Ρεθύμνου σε μαθητές Λυκείου, η κατανάλωση κρέατος ξεπερνά τις τρεις φορές την εβδομάδα, ενώ η κατανάλωση ψαριού περιορίζεται σε μία φορά την εβδομάδα.

Η κατανάλωση φρούτων και λαχανικών μόλις που φτάνει τις δύο φορές την εβδομάδα, ενώ τα όσπρια, κατεξοχήν συστατικό στοιχείο της κρητικής διατροφής, δεν καταναλώνονται, πλέον, πάνω από μία και σπάνια δύο φορές την εβδομάδα.

Αντίθετα, σημαντική αύξηση παρουσιάζει η κατανάλωση γλυκών (περίπου τρεις φορές την εβδομάδα), συντηρημένων τροφίμων (δύο φορές την εβδομάδα) και αναψυκτικών (πάνω από τέσσερις φορές την εβδομάδα).

Το ένα τρίτο (1/3) των μαθητών καταναλώνει τροφές που περιέχουν κρυμμένη ζάχαρη (αναψυκτικά κ.ά.) τουλάχιστον μία φορά την ημέρα, ενώ 70% δηλώνουν πως τρώνε ανάμεσα στα γεύματα.

Όταν οι μαθητές φέρνουν φαγητό από το σπίτι, συνήθως είναι σάντουιτς (70%), γλυκά (37,5%) και φρούτα (23%). Παράλληλα, 9 στους 10 μαθητές έχουν ως αγαπημένο φαγητό το κρέας.

Ιδιαίτερο πρόβλημα διατροφής αποτελεί και η αυξημένη κατανάλωση τηγανητής πατάτας. Σύμφωνα με έρευνα του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου Αθηνών σε 2.083 μαθητές Γυμνασίου απ' όλη την Ελλάδα, το 62% των μαθητών τρώει τηγανιτές πατάτες δύο έως τρεις φορές την εβδομάδα, ενώ το 16% κάθε μέρα.

(«Ελευθεροτυπία», με μικρές αλλαγές)

Δίαιτες ... δίαιτες ... δίαιτες.

Η Άννα έχει επισκεφτεί τους θείους και την ξαδέρφη της τη Μαίρη στην Αθήνα. Οι δύο κοπέλες συζητούν για δίαιτες.

Άννα: Πάλι πήρα κιλά! Δεν αντέχω άλλο! Πώς θα καταφέρω να τα χάσω μέχρι να αρχίσει το πανεπιστήμιο;

Μαίρη: Μια χαρά είσαι.

Άννα: Τι μια χαρά! Δεν βλέπεις πόσο με στενεύει το τζιν μου; Πρέπει να κάνω δίαιτα!

Μαίρη: Τι δίαιτα; Γιατί δεν μειώνεις λίγο αυτά που τρως; Θα χάσεις το βάρος που θέλεις αργά και σταθερά.

Άννα: Μια φίλη μου στο πανεπιστήμιο μού σύστησε μια χημική δίαιτα.

Μαίρη: Χημική δίαιτα; Τι σημαίνει αυτό;

Άννα: Με αυτά που τρως επηρεάζεις τον μεταβολισμό σου και χάνεις κιλά πολύ γρήγορα. Μπορείς να χάσεις και δύο κιλά σε μια βδομάδα.

Μαίρη: Σοβαρά; Και τι τρως;

Άννα: Τις τρεις πρώτες μέρες τρως μόνο κρέας, κοτόπουλο, για παράδειγμα, τις τρεις επόμενες μόνο πατάτες, μετά για τρεις μέρες τρως μόνο φρούτα.

Μαίρη: Μα τι λες, βρε Άννα, γίνεται να τρως μόνο κρέας ή μόνο πατάτες και αυτό για τρεις συνεχόμενες μέρες;

Άννα: Γίνεται, πώς δεν γίνεται!

Μαίρη: Μα, αν το κάνεις αυτό, θα χρειαστεί στο τέλος να σε πάμε στο νοσοκομείο, δεν αντέχει κανένας άνθρωπος με αυτά που λες.

Άννα: Ναι, αλλά με αυτόν τον τρόπο χάνεις γρήγορα τα κιλά που θέλεις.

Μαίρη: Μα βάρος μπορείς να χάσεις και με πιο απλό τρόπο, δεν χρειάζεται να υποφέρεις τόσο! Θα αρρωστήσεις! Θα σου βρω εγώ μια δίαιτα που και τα κιλά σου θα χάσεις και δεν θα χρειαστεί να σε τρέχουμε στο νοσοκομείο!

Άννα: Τώρα μου θυμίζεις τη μαμά μου! Όλο μου λέει «να προσέχεις τι τρως! Όχι όλο

έτοιμα και σαχλαμάρες από τα φαστφουντάδικα!». Η αλήθεια είναι ότι από τότε που άρχισα να μαγειρεύω λίγο στη Θεσσαλονίκη, μην φανταστείς τίποτα δύσκολο, τίποτα φακές, φασολάκια με πατάτες, κανένα σπανακόρυζο, τρώω καλύτερα και το διασκεδάζω κιόλας!

Μαίρη: Και η μαμά έτσι λέει, ότι η μαγειρική είναι μια πολύ ωραία απασχόληση.

Θεία Ελένη: Κορίτσια, ελάτε, έτοιμη η ψαρόσουπα.

Άννα: Ερχόμαστε, μαμά.

- 1) Πού βρίσκεται η Άννα;
2) Ποιο είναι το πρόβλημα της Άννας;
3) Τι είναι μια χημική διαίτα;
4) Τι προτείνει η Μαίρη στην Άννα;
5) Τι μαγειρεύει η Άννα στη Θεσσαλονίκη;

ΠΩΣ ΠΡΟΤΕΙΝΩ ΚΑΤΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ

Γιατί δεν μειώνεις λίγο αυτά που τρως και θα χάσεις το βάρος που θέλεις αργά και σταθερά = (Μείωσε λίγο αυτά που τρως και θα χάσεις το βάρος που θέλεις αργά και σταθερά)

- Τι να μαγειρέψω αύριο; Τι θα ήθελες;
- Γιατί δεν κάνεις ένα σπανακόρυζο. Καιρό έχουμε να φάμε.
(Κάνε ένα σπανακόρυζο)

*Γιατί δεν + Ρήμα (στον Ενεστώτα)..... ;
Θα σε συμβούλευα να...
Θα σου έλεγα να ...*

 Τώρα πρότεινε κι εσύ ευγενικά...

- Ο φίλος σου έχει πονόδοντο. Πρότεινέ του να πάει στον γιατρό.
- Η μητέρα σου θέλει να φτιάξει ένα γλυκό για το Σαββατοκύριακο, αλλά δεν ξέρει ποιο. Πρότεινέ της να κάνει εκείνο το γλυκό με την κρέμα που σου αρέσει πολύ.
- Ο πατέρας σου έχει καλέσει τον διευθυντή του για φαγητό. Η μητέρα δεν ξέρει τι να μαγειρέψει. Πρότεινέ της ένα φαγητό που το μαγειρεύει καλά.

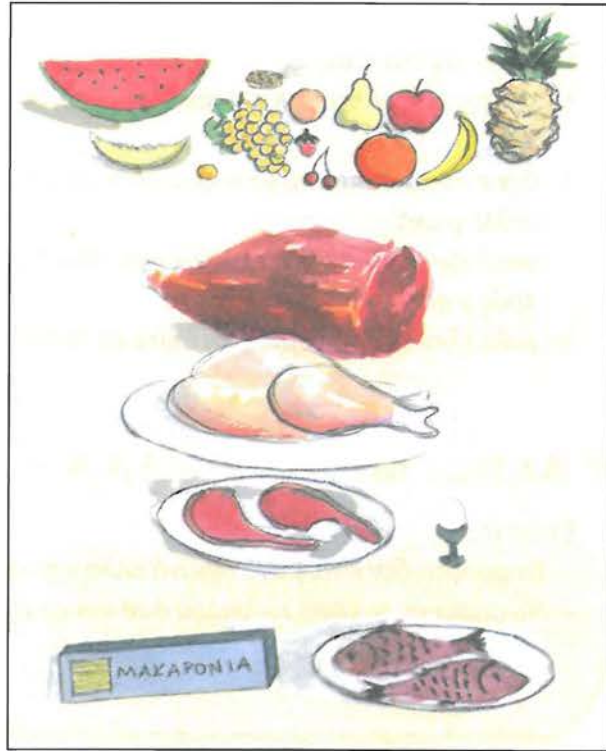
Υγιεινή διατροφή = ισορροπία στα γεύματα

Η Άννα και η Μαίρη έφαξαν στο Διαδίκτυο για δίαιτες και υγιεινή διατροφή. Δείτε παρακάτω τι βρήκαν.

A. Ισορροπημένα γεύματα

Το μυστικό της καλής διατροφής βρίσκεται σε πολύ απλούς κανόνες. Πρέπει να τρώμε ποικίλες τροφές, ούτε πάρα πολύ ούτε λίγο και να τρώμε τρία με τέσσερα γεύματα, πρωινό, μεσημεριανό και βραδινό. Για να είναι σωστά τα γεύματά σου: να τρως ένα γαλακτοκομικό προϊόν, ένα φρούτο ή ένα ωμό λαχανικό και ψωμί σε κάθε γεύμα, κρέας ή ψάρι μία φορά την ημέρα, ένα ωμό λαχανικό στο μεσημεριανό και τροφές με άμυλο (μακαρόνια, πατάτες, ρύζι ...) στο βραδινό ή αντίστροφα.

(Nadia Benlakhel, Ξέρουμε τι τρώμε; με αλλαγές)

B. Μεσογειακή διατροφή: μια άλλη πρόταση για ισορροπημένη διατροφή

Η μεσογειακή διατροφή θεωρείται ως ένα από τα πρότυπα ισορροπημένης διατροφής. Στηρίζεται κυρίως στα λαχανικά, τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τα όσπρια, λιγότερο στο κρέας και ακόμη λιγότερο στα λιπαρά. Κύριο συστατικό της μεσογειακής διατροφής είναι το ελαιόλαδο. Όλα τα φαγητά μαγειρεύονται με ελαιόλαδο.

Παρακάτω υπάρχουν προτάσεις για το φαγητό της εβδομάδας:

- 2 φορές την εβδομάδα όσπρια για μεσημεριανό
- 1-2 φορές την εβδομάδα ψάρι ή κρέας
- 3-4 φορές την εβδομάδα λαδερό ή ρύζι ή ζυμαρικά (μεσημεριανό-βραδινό)
- καθημερινά 1-2 μέτριες φέτες ψωμί
- καθημερινά γαλακτοκομικά (γάλα ή γιαούρτι ή τυρί)
- καθημερινά 1-2 φρούτα
- 2-3 φορές την εβδομάδα γλυκά σε μικρή ποσότητα.

1) Εσύ ποιον τρόπο διατροφής προτιμάς;

2) Η διατροφή σου ταιριάζει περισσότερο με τον πρώτο τύπο ή με τον δεύτερο τύπο;

3) Ποια είναι η βασική διαφορά ανάμεσα στη διατροφή που προτείνει το πρώτο κείμενο και σ' αυτή που προτείνει το δεύτερο;

ΟΥΤΕ ... ΟΥΤΕ, ΕΙΤΕ ... ΕΙΤΕ

Για την υγεία σας...

- να μην τρώτε ούτε πάρα πολύ φαγητό ούτε λίγο.
- δεν είναι καλό ούτε να καπνίζετε ούτε να τρώτε πολλά γλυκά.
- καλό είναι να πίνετε είτε πολύ νερό είτε πολλούς χυμούς.
- καλό είναι είτε να γυμνάζεστε είτε να περπατάτε πολύ.

ούτε + ΟΥΣ./ΕΠΙΘ. ... ούτε + ΟΥΣ./ΕΠΙΘ.
 ούτε + Ρ... ούτε + Ρ
 είτε + Ρ ... είτε + Ρ
 είτε + ΟΥΣ./ΕΠΙΘ. ... είτε + ΟΥΣ./ΕΠΙΘ.

ΔΕΝ... ΜΟΝΟ... ΑΛΛΑ ΚΑΙ..., ΤΟΣΟ... ΟΣΟ ΚΑΙ...

Επίσης...

- Τα φρούτα δεν είναι μόνο υγιεινά αλλά και νόστιμα.
- Να αποφεύγεις τόσο τα λιπαρά όσο και τα τηγανητά.

δεν ... μόνο ...
 αλλά και ...
 τόσο ... όσο και ...

Λαχανικά και υγεία

Αν θέλεις να είσαι πάντα σε φόρμα και να παίρνεις βιταμίνες, τότε να βάζεις στο πιάτο σου όλων των ειδών τα λαχανικά. Εκτός από νοστιμιά, έχουν θεραπευτικές ιδιότητες. Δες τις συνταγές των γιαγιάδων....

Πονόδοντος

Αν πονάει το δόντι σου, πριν πας στον οδοντογιατρό, βράσε ξερά φύλλα καρότου και κάνε στοματικές πλύσεις. Θα ανακουφίσεις τον πόνο.

Εποϊήωση

Αν βάλεις φύλλα λάχανου πάνω σε μια πληγή, θα εποιώθει γρήγορα. Πάνω σε ελαφρύ έγκαυμα ένα κατάπλασμα από τριμμένη πατάτα ή πεπόνι θα σε ανακουφίσει. Αν έχει σκάσει το δέρμα σου, βάλε λαχανόφυλλα μουσκεμένα για 2 ώρες σε νερό με λεμόνι.

Πονόλαιμος, βήχας

Συναχνημένος, με πονόλαιμο: Τίποτα καλύτερο από ένα ζεστό ρόφημα από βρασμένο σέλινο ή πράσο με μέλι. Αν βήχεις, άνοιξε την καρδιά ενός ραπανιού, γέμισέ την με μαύρη ζάχαρη και, αφού την αφήσεις έτσι για 12 ώρες, μπορείς να τη φας.

Αϋπνία, ανορεξία, ευαίσθητο σκυώτι

Το κρεμμύδι, όπως και το μαρούλι, έχει ηρεμιστικές ιδιότητες και ωφελεί τον ύπνο.

Τα σπαράγγια, τα ραπανάκια ή τα καρότα, αν τα φας στην αρχή του γεύματος, θα σου ανοίξουν την όρεξη.

Για να ανακουφίσεις το σκυώτι, φάε μια αγκινάρα. Το ραδίκι ερεθίζει το σκυώτι.

(Οδηγός για μικρούς Ροθινσόνες στην εξοχή)

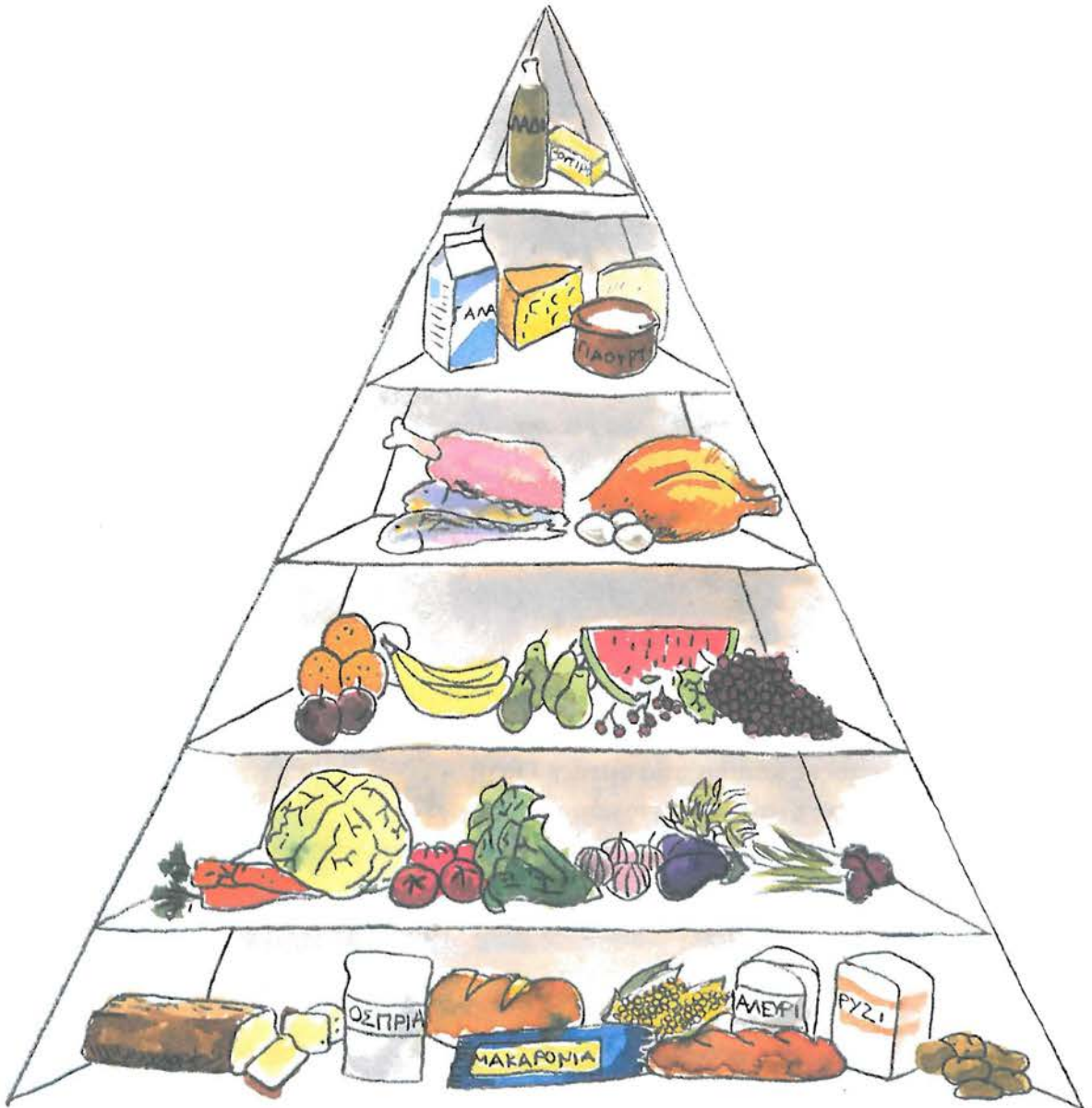
- 1) Ποια η γνώμη σου για τις συνταγές των γιαγιάδων;
- 2) Ποια σου άρεσε περισσότερο;
- 3) Θα εφαρμόζεις κάποια από αυτές; Γιατί;
- 4) Εσύ τι κάνεις όταν πονέσεις κάπου;
- 5) Γιατί δεν εφαρμόζονται πια τόσο συχνά οι συνταγές των γιαγιάδων;

Τι συμβουλές έδιναν ή δίνουν οι γιαγιάδες; Προσπάθησε να σχηματίσεις προτάσεις όπως στα παραδείγματα.

- Αν θέλεις να είσαι πάντα σε φόρμα, τότε να βάζεις στο πιάτο σου λαχανικά.
- Αν βάλεις φύλλα λάχανου πάνω σε μια πληγή, θα επουλωθεί γρήγορα.
- Αν έχει σκάσει το δέρμα σου, βάλε λαχανόφυλλα μουσκεμένα για 2 ώρες σε νερό με λεμόνι.

Διατροφική πυραμίδα

Παρατήρησε τη διατροφική πυραμίδα και πες:

- 1) Τι θα πρέπει να τρώμε για να έχουμε την υγεία μας;
- 2) Ποιες τροφές θα πρέπει να αποφεύγουμε; Γιατί;
- 3) Ποιοι χρειάζονται μεγαλύτερη ποσότητα γαλακτοκομικών; Για ποιο λόγο;

ΤΡΩΓΩ-ΤΡΕΦΟΜΑΙ-ΝΙΩΘΩ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ

Τρώω δεν σημαίνει αποκλειστικά **τρέφομαι**. Είναι και ευχαρίστηση!

ΤΡΕΦ-

τρέφ-ομαι

τα τρόφ-ιμα

η δια-τροφ-ή

ο δια-τροφ-ο-λόγος

δια-τροφ-ικός, -ή, -ό

ΤΡΟΦ-

η τροφ-ή

ΘΡΕΠΤ-

θρεπτ-ικός, -ή, -ό

- Ο **διατροφολόγος** δίνει οδηγίες ισορροπημένης **διατροφής**.
- Μερικά **τρόφιμα** πρέπει να καταναλώνονται **φρέσκα**.
- Οι **διατροφικές συνήθειες** των λαών διαφέρουν.
- Σε όλες τις **τροφές** αναγράφεται η **θρεπτική τους αξία**.
- Η **τροφική αλυσίδα** συμβάλλει στην ισορροπία στο οικοσύστημα.

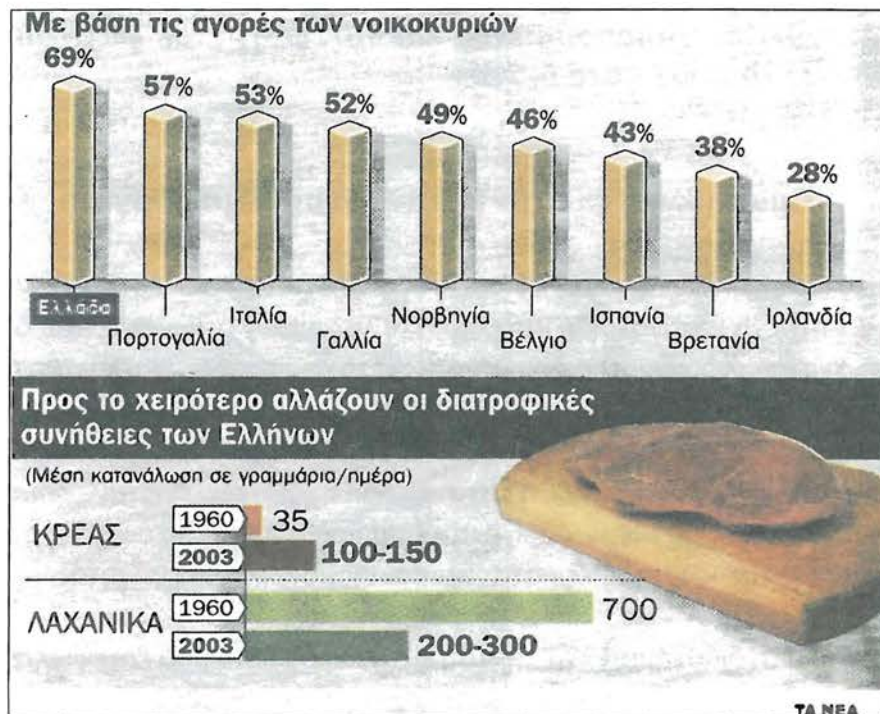
Ώρα για δίαιτα

Παρακάτω είναι μια δίαιτα που βρήκαν η Άννα και η Μαίρη στο Διαδίκτυο.

	Πρωινό	Μεσημεριανό	Βραδινό
1 ^η μέρα	1 ποτήρι χυμό	100γρ κοτόπουλο	60γρ ψάρι
	1 αυγό βραστό	100γρ κοτόπουλο	1 φέτα ψωμί
	1 φέτα ψωμί	1 κουταλάκι λάδι	1 μανταρίνι
		1 γιαούρτι	1 φλιτζάνι γάλα
		1 μήλο	
2 ^η μέρα	1 πορτοκάλι	90γρ μοσχάρι	Ομελέτα με 2 αυγά
	60γρ μυζήθρα	λίγο αρακά	Χόρτα
	1 φέτα ψωμί	λίγο ρύζι	1 φλιτζάνι γάλα
	1 κουταλάκι μαργαρίνη	1 κουταλάκι λάδι	
		1 πορτοκάλι	
3 ^η μέρα	1 φλιτζάνι γάλα	ρεβίθια	120γρ μυζήθρα
	1 ροδάκινο	κουνουπίδι	χόρτα
	1 φέτα ψωμί	1 κουταλάκι λάδι	1 φέτα ψωμί
		1 βραστή πατάτα	1 γιαούρτι
4 ^η μέρα	1 φρούτο	60γρ ψάρι	120γρ κοτόπουλο
	1 φέτα ψωμί	λάχανο με καρότο	1 βραστή πατάτα
	1 φλιτζάνι γάλα	λίγα μακαρόνια	
5 ^η μέρα	1 φλιτζάνι γάλα	120γρ κοτόπουλο	70γρ σουκώτι
	1 φέτα ψωμί	λίγο ρύζι	1 γιαούρτι
	1 αυγό βραστό	1 κολοκυθάκι βραστό	1 μήλο
6 ^η μέρα	1 γιαούρτι	φακές	ομελέτα με 2 αυγά
	2 μήλα	λίγο κουνουπίδι	1 γιαούρτι
		λίγες ελιές	1 αχλάδι
7 ^η μέρα	1 γιαούρτι	φασολάκια	90γρ μοσχάρι
	1 φέτα ψωμί	πατάτες	1 βραστή πατάτα
	1 αυγό βραστό	1 γιαούρτι	1 πορτοκάλι

 Η δίαιτα που βρήκαν τα κορίτσια είναι ισορροπημένη σύμφωνα με όσα διάβασες; Από πού το συμπεραίνεις;

«Χρυσό» στην κατανάλωση κόκκινου κρέατος

Παρατήρησε το διάγραμμα και πες τι πληροφορίες μας δίνει.

- 1) Σε ποια χώρα καταναλώνεται πιο πολύ κόκκινο κρέας; Σε ποια λιγότερο;
- 2) Τι αλλαγές έχουν καταγραφεί στις διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων;
- 3) Ποιες χώρες έχουν μια μέτρια κατανάλωση κρέατος;

Χρήσιμες εκφράσεις:

Το χαμηλότερο / υψηλότερο ποσοστό
 Η κατανάλωση ... έχει αυξηθεί/ μειωθεί από ...
 ... τοις εκατό

Διατροφή ... από το κακό στο χειρότερο

Η ετήσια κατανάλωση τυποποιημένου και κατεψυγμένου φαγητού αυξήθηκε από το 1996 έως το 2001 κατά 6,5%.

«Πρωταθλητές» στην κατανάλωση χάμπουργκερ

Το χάμπουργκερ είναι πια το ... εθνικό μας φαγητό! Η χώρα μας κατέχει την πρωτιά στην κατανάλωση κρέατος, η κατανάλωση φρούτων και λαχανικών μειώνεται, ενώ όλο και συχνότερα οι Έλληνες καταναλώνουν τυποποιημένες και έτοιμες τροφές. Χαρακτηριστικό είναι ότι πέρυσι ο τζίρος των φαστ φουντ άγγιξε τα 3 δισεκατομμύρια ευρώ! Οι επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου¹ για τη διατροφική βόμβα που κρύβει η αλλαγή των συνηθειών μας.

Μέσα σε δύο χρόνια (2000 – 2002), η κατανάλωση προϊόντων προτηγανισμένης πατάτας παρουσίασε ρυθμό αύξησης 2% έως 3% στη χώρα μας, ενώ αντίστοιχη παρουσιάστηκε και σε άλλες κατηγορίες, όπως οι έτοιμες πίτσες και τα προμαγειρεμένα φαγητά.

890.000 τόνοι. Στο διάστημα 1996 -2001 η κατανάλωση έτοιμου κατεψυγμένου φαγητού αυξήθηκε κατά 6,5%, φτάνοντας συνολικά το 2001 στους 890.000 τόνους. Αντίστοιχα, οι Έλληνες αύξησαν την κατανάλωση των προϊόντων σνακ κατά 41,3%, τρώγοντας το 2001 294.000 τόνους τέτοιων προϊόντων! Τα παραπάνω συμπεραίνει πρόσφατη μελέτη της εταιρείας ICAP.

Οι ειδικοί επιστήμονες είναι ξεκάθαροι: «Λίγο από όλα δεν κάνει κακό. Το πρόβλημα αρχίζει όταν τρώμε πολύ και συχνά έτοιμα και τυποποιημένα τρόφιμα, εις βάρος των φρέσκων».

«Καμπανάκι». «Παρότι δεν υπάρχουν αναλυτικά δεδομένα για τη σημερινή διατροφή των Ελλήνων, είναι σαφές ότι ακολουθείται αυξητική πορεία στην κατανάλωση κρέατος και λιπιδίων.. Το σίγουρο είναι ότι οι συνέπειες για την υγεία δεν εξαρτώνται τόσο από το είδος των τροφών όσο από τη συχνότητα της κατανάλωσής τους και την ποσότητα», αναφέρει στα «ΝΕΑ» η κ. Αγγελική Τσαρούχη, διατροφολόγος στο Σισμανόγλειο Νοσοκομείο.

Ενώ στην δεκαετία του 1960 οι Έλληνες καταλάωναν 35 γραμμάρια κρέατος την ημέρα, σήμερα καταναλώνουν 100- 150 γραμμάρια! Την ίδια στιγμή η κατανάλωση οσπρίων δεν ξεπερνά τα 10 γραμμάρια ανά ημέρα για κάθε άτομο.

Πριν από 40 χρόνια η ημερήσια κατανάλωση λαχανικών έφτανε τα 700 γραμμάρια, ενώ σήμερα η ημερήσια ποσότητα για κάθε Έλληνα φτάνει μόνο τα 271 γραμμάρια.

Σύμφωνα με ειδικούς επιστήμονες, το κόκκινο κρέας περιέχει έως και 40% κορεσμένα λιπίδια, τα οποία αυξάνουν τη χοληστερόλη, ενώ έχουν συσχετιστεί τα τελευταία χρόνια και με

1. Κρούω τον κώδωνα του κινδύνου: προειδοποιώ για επερχόμενο κίνδυνο

διάφορες μορφές καρκίνου, κυρίως του παχέος εντέρου, αλλά και με καρδιαγγειακές παθήσεις και υπέρταση.

Σπάμε τα όρια. «Τα κορεσμένα λίπη δεν πρέπει να καταλαμβάνουν πάνω από το 7% της συνολικής ενέργειας που προσλαμβάνουμε καθημερινά», αναφέρει στα «ΝΕΑ» ο κ. Αντώνης Ζαμπέλας, επίκουρος καθηγητής Κλινική διατροφής και διαιτολογίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Παρόλα αυτά, τα πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία δείχνουν ότι οι Έλληνες καταναλώνουν κορεσμένο λίπος που αναλογεί στο 16%- 18% της συνολικής ενέργειας!

(Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ»)

- 1) Γιατί μιλάει το κείμενο για «Πρωταθλητές» στην κατανάλωση χάμπουργκερ;
- 2) Η κατανάλωση ποιων προϊόντων έχει αυξηθεί από το 2000 ως το 2002 σημαντικά;
- 3) Τι εννοεί άραγε η δημοσιογράφος όταν μιλάει για «διατροφική βόμβα»;
- 4) Τι λένε οι διατροφολόγοι για τη διατροφή και την υγεία;
- 5) Από τι εξαρτώνται οι συνέπειες για την υγεία σύμφωνα με την κ. Τσαρούχη;
- 6) Πώς έχουν αλλάξει οι διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων από το 1960 μέχρι σήμερα;
- 7) Πώς επιβαρύνει, σύμφωνα με το άρθρο, το κόκκινο κρέας τον ανθρώπινο οργανισμό;
- 8) Γιατί, κατά τη γνώμη σου, έχουν αλλάξει οι διατροφικές συνήθειες;
- 9) Τι συνέπειες μπορεί να έχουν αυτές οι αλλαγές για τον ανθρώπινο οργανισμό;
- 10) Πώς μπορούμε, κατά τη γνώμη σου, να αποκτήσουμε και πάλι καλύτερες διατροφικές συνήθειες;

«Ταξιδεύω με ένα βιβλίο!»

Ο Δημήτρης ξεφυλλίζει ένα παιδικό περιοδικό. Βλέπει ένα άρθρο σχετικά με βιβλία και κάτι του τραβάει την προσοχή.

Δημήτρης: Ιφιγένεια, άκου τι λέει σ' αυτό το άρθρο για ένα παράξενο βιβλίο:

Βιβλίο για ξεσκόνισμα;

Απίστευτο κι όμως αληθινό! Το βιβλίο που βλέπετε είναι ένα από τα πιο παράξενα «βιβλία» που γράφτηκαν ποτέ. Είναι ένα χρονικό¹ της παγκόσμιας ιστορίας και στις μακριές λωρίδες χαρτιού σημειώνονται γεγονότα από τη δημιουργία του κόσμου έως το 1595, στα γερμανικά.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 28-3-1999)

- ;**
- 1) Έχεις ακούσει για κάποιο άλλο παράξενο βιβλίο;
 - 2) Φαντάσου ένα άλλο παράξενο βιβλίο. Πώς θα ήταν;

Ιφιγένεια: Καλά, το φαντάζεσαι; Ένα βιβλίο που έχει μακριές λωρίδες για σελίδες και δεν ξέρεις πού είναι η αρχή και πού το τέλος!

Δημήτρης: Κοίτα! Εδώ κάτι λέει για τα πρώτα παιδικά βιβλία.

1. χρονικό = αφήγηση ιστορικών γεγονότων

Βιβλία για παιδιά

Σήμερα έχουμε τη δυνατότητα να απολαμβάνουμε χιλιάδες βιβλία τα οποία μπορούμε να βρούμε στα ράφια των παιδικών βιβλιοπωλείων και των παιδικών βιβλιοθηκών. Για αιώνες, όμως, δεν υπήρχαν βιβλία για παιδιά. Τα πρώτα βιβλία που γράφτηκαν γι'αυτά ήταν σχολικά. Βιβλία γραμματικής και ορθογραφίας, καθώς και βιβλία με αυστηρά διηγήματα που μιλούσαν για τη σωστή συμπεριφορά. Μόνο εδώ και 250 χρόνια περίπου δημιουργούνται βιβλία με παραμύθια, ποιήματα, ιστορίες, περιπέτειες, βιβλία που μιλούν για τα ζώα, τα φυτά, τους λαούς, τους πλανήτες και τόσα άλλα: για παράδειγμα το βιβλίο «Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων» είναι μια ιστορία που αφηγήθηκε ο Λιούις Κάρολ (1832-1898) σε παιδιά κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής. Από τότε έγινε βιβλίο και κατέκτησε όλο τον κόσμο, αφού μεταφράστηκε ακόμη και στις γλώσσες Εσπεράντο και Σουαχίλι.

- ;**
- 1) Τι θέματα είχαν τα πρώτα βιβλία για παιδιά;
 - 2) Εσένα ποια βιβλία σου αρέσουν;

Δημήτρης: Εδώ έχει και κάτι άλλο ενδιαφέρον. Μιλάει για αγαπημένους ήρωες παιδικών βιβλίων.

Ιφιγένεια: Για να δούμε τι γράφει!

Ήρωες από μελάνι

Ποιος από μας δεν έχει ταξιδέψει μ' ένα βιβλίο; Ποιος δεν έζησε συναρπαστικές περιπέτειες συντροφιά με απίθανους, φανταστικούς ήρωες; Μερικές φορές κάνουμε τόσο καλή παρέα μαζί τους, που νιώθουμε σαν να είναι κοντινοί μας άνθρωποι, παιδικοί μας φίλοι. Κι ας γεννήθηκαν στο μυαλό του συγγραφέα, κι ας μας άφησαν μετά την τελευταία σελίδα. Εμείς τους αγαπήσαμε, γιατί μαζί τους διασκεδάσαμε κι ονειρευτήκαμε. Να τι μας λένε δύο από αυτούς τους ήρωες:

ΑΝΤΩΝΗΣ, ο Ζουρλαντώνης

Η κερά-Ρήνη, η μαγείρισσα, με λέει Τρελαντώνη, Ζουρλαντώνη, Λωλαντώνη και η ξαδέρφη μου η Κλειώ λέει πως κάνω ό,τι αταξίες κάνουν τα παιδιά μέσα στα βιβλία. Όλοι με λένε σκανταλιάρη, όμως δεν φταίω εγώ. Ξέρω να ξεχωρίζω το καλό απ' το κακό, μα είναι σαν να έχω μέσα μου μια φλογίτσα που, όταν γίνεται φωτιά, κάνω πράγματα που οι άλλοι δεν τα κάνουν.

Τούτο το καλοκαίρι μένουμε με τ' αδέρφια μου στους θείους μας στον Πειραιά για τις διακοπές. Είμαι αρχηγός μιας παιδικής συμμορίας και τους παρασύρω σ' ένα σωρό τρέλες. Όμως με σέβονται. Αφού και οι μεγάλοι παραδέχονται τα προτερήματά μου! «Ο Αντώνης ψέματα δε λέει!» Αφήστε που δεν είμαι μαρτυριάρης και που στον πετροπόλεμο θα προστατέψω τη «μαρίδα»¹, κι ας σπάσω το κεφάλι μου. Είμαι και γενναίος. Τις προάλλες, όταν με δάγκωσε ο Ντον, ο σκύλος του βασιλιά που μένει δίπλα μας, κιχ δεν έβγαλα². Και ξέρετε πώς πονούσα! Περισσότερα πάντως θα σας πει η Πηνελόπη Δέλτα, η συγγραφέας που μ' έκανε βιβλίο.

- ;**
- 1) Πώς λέει τον Αντώνη η κερά-Ρήνη και πώς οι υπόλοιποι;
 - 2) Ποια είναι τα προτερήματά του;
 - 3) Τι εννοεί όταν λέει «Ξέρω να ξεχωρίζω ...που οι άλλοι δεν τα κάνουν»;
 - 4) Τι τρέλες φαντάζεσαι ότι κάνει η παιδική συμμορία του Τρελαντώνη;
 - 5) Πώς λένε τη συγγραφέα που έγραψε αυτό το βιβλίο; Ξέρεις κάτι γι' αυτήν; Ξέρεις άλλα βιβλία της;

1. μαρίδα= οι πιο μικροί από την παρέα.

2. κιχ δεν έβγαλα= δεν μίλησα καθόλου.

ΜΑΙΡΗ, η γκουβερνάντα-μάγισσα

Σ' ένα μικρό σπίτι, στον αριθμό 17 της Δεντροστοιχίας των Κερασιών, έφτασα σπρωγμένη από τον Ανατολικό άνεμο, την ώρα που ο ήλιος βασιλεύει στο βάθος του πάρκου. Εύκολα με αναγνωρίζετε: φορώ ένα καπέλο στολισμένο με λουλούδια, στενή ζακέτα και φούστα μακριά. Και το κυριότερο: στο χέρι κρατώ την αγαπημένη μου ομπρέλα που για λαβή έχει έναν ξυλόγλυπτο πολύχρωμο παπαγάλο. Θα σας αρέσει πολύ η μικρή βαλιτσούλα μου από γουρουνίσιο δέρμα— αμφιβάλλω, όμως, αν θα θέλατε να σας κεράσω από το μπουρουνόλαδο που πίνω. Μπορώ όμως να το μετατρέψω για σας σε σιρόπι λεμονιού ή φράουλας, ή και σε γαλατάκι, έτσι, για κάτι πιο θρεπτικό. Μαζί θα ταξιδέψουμε με μαγική πυξίδα σε Ανατολή και Δύση, σε Νότο και Βορρά. Θα γνωρίσουμε Εσκιμώους και Ινδιάνους και Αφρικανούς με φτερά! Μου αρέσει να κολλώ λαμπερά αστέρια στον ουρανό ή να ψωνίζω τα χριστουγεννιάτικα δώρα μου παρέα με τη Μάγια τη Νεραϊδούλα! Α! δεν σας συστήθηκα! Είμαι η Μαίρη Πόππινς, η γκουβερνάντα του Μάικλ και της Τζέην, δύο χαριτωμένων παιδιών που μ' αγαπούν -αν και με βρίσκουν λίγο αυστηρή. Ζούμε και οι τρεις στο ομώνυμο βιβλίο της Πάμελα Τράβερς, που θα σας γοητεύσει.

- 1) Πού μένει η Μαίρη Πόππινς;
- 2) Πώς θα την αναγνωρίσετε; Τι το ιδιαίτερο έχει η εμφάνισή της;
- 3) Σε ποια μέρη θέλει να ταξιδέψουμε μαζί;
- 4) Έχεις διαβάσει τα βιβλία στα οποία υπάρχουν αυτοί οι ήρωες; Σου άρεσαν;
- 5) Ποιους από αυτούς τους ήρωες θα ήθελες να έχεις γνωρίσει; Γιατί; Τι θα ήθελες να κάνετε μαζί;

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ...

... μπορεί να είναι:

συναρπαστικό
ενδιαφέρον
θαυμάσιο
καταπληκτικό
διασκεδαστικό
συγκινητικό
βαρετό
ανιαρό
παράξενο
δυσνόητο
κατανοητό

λογοτεχνικό
παιδικό
σχολικό
εξωσχολικό
επιστημονικό
αστυνομικό
ιστορικό
εικονογραφημένο

... να είναι για:

παιδιά
νέους
μεγάλους

... να έχει:

παραμύθια
ποιήματα
ιστορίες
περιπέτειες
 ανέκδοτα

σταυρόλεξα
αινίγματα
μύθους
εικόνες

... να μιλάει για:

ανθρώπους
ζώα
φυτά
λαούς
πλανήτες

θρησκείες
πολιτισμούς
νεράιδες
πριγκίπισσες
...

ΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ -μένος/-η/-ο

- Έφτασα **σπρωγμένη** από τον Ανατολικό άνεμο
- Φορώ ένα καπέλο **στολισμένο** με λουλούδια
- Στο χέρι κρατώ την **αγαπημένη** μου ομπρέλα

Ρήματα σε -ω

1) -ζω → -σμένος

στολίζω	> στόλισα	> στολισμένος
σπά(ζ)ω	> έσπασα	> σπασμένος
βράζω	> έβρασα	> βρασμένος

Δες τι ωραία **στολισμένο** που είναι το Χριστουγεννιάτικο δέντρο! Η Μαρία το **στόλισε**.

2) -βω/-φω → -μμένος

ράβω	> έραψα	> ραμμένος
κόβω	> έκοψα	> κομμένος
γράφω	> έγραψα	> γραμμένος

Τι **καλοραμμένο** κουστούμι! Ποιος σου το **έραψε**;

3) -νω/-εύω → -μένος

δένω	> έδεσα	> δεμένος
ανακατεύω	> ανακάτεψα	> ανακατεμένος
χαιδεύω	> χαίδειψα	> χαιδεμένος

Πώς **έδεσες** έτσι τη γραβάτα σου; Δεν είναι **δεμένη** καλά.

4) -χνω /-κω → -γμένος

σπρώχνω	> έσπρωξα	> σπρωγμένος
ρίχνω	> έριξα	> ριγμένος
μπλέκω	> έμπλεξα	> μπλεγμένος

Ο Γιάννης μου είπε ότι είναι άσχημα **μπλεγμένος**! Ποιος **ξέρει** πού **έμπλεξε** πάλι!

Ρήματα σε -ώ

1) -ώ → -ημένος

αγαπώ	> αγάπησα	> αγαπημένος
κρατώ	> κράτησα	> κρατημένος
τιμωρώ	> τιμώρησα	> τιμωρημένος

Αγαπώ πολύ την Ιστορία. Είναι το αγαπημένο μου μάθημα.

2) -ώ → -α(γ)μένος

πετώ	> πέταξα	> πετα(γ)μένος
τραβώ	> τράβηξα	> τραβηγμένος

Από τα νεύρα του πέταξε τα βιβλία στο πάτωμα. Τώρα είναι πεταμένα παντού.

3) -ώ → -εμένος

φορώ	> φόρεσα	> φορεμένος
------	----------	-------------

Αυτή η μπλούζα φαίνεται πολυφορεμένη. Μάλλον την φόρεσες πάρα πολλές φορές.

Αλλά:

περιποιούμαι	> περιποιήθηκα	> περιποιημένος
λυπάμαι	> λυπήθηκα	> λυπημένος

Πρόσεξε κι αυτό:

έχει συνάχι	→	είναι συναχωμένος, -η
έχει κρυολογήσει	→	είναι κρυολογημένος, -η
έχει κρυώσει	→	είναι κρυωμένος, -η
έχει φάει	→	είναι φαγωμένος, -η
έχει πιει πολύ	→	είναι πιωμένος, -η
έχει μεθύσει	→	είναι μεθυσμένος, -η

«Πάμε κινηματογράφο;»

Έχεις δει κάποια από αυτές τις ταινίες;
Πώς σου φάνηκε;
Ποια ταινία είδες πρόσφατα;

Πάμε σινεμά;

Ο Κώστας είναι στο σπίτι του Θωμά και παίζουν ηλεκτρονικά. Κάποια στιγμή λέει στον Θωμά.

Κώστας: Βαρέθηκα μέσα. Είσαι για κανένα σινεμά;

Θωμάς: Τι παίζει στους κινηματογράφους, ξέρεις;

Κώστας: Το γράφει στην εφημερίδα. Περίμενε να δω... Ουάου! Έφερε το καινούριο Χάρυ Πότερ. Πάμε να το δούμε;

Θωμάς: Και το ρωτάς; Φύγαμε! Πού το παίζει;

Κώστας: Το πιο κοντινό σινεμά είναι το «Ιντεάλ». Έχει προβολές στις τέσσερις και δέκα, στις επτά και είκοσι και στις δέκα και μισή.

Θωμάς: Αν φύγουμε τώρα προλαβαίνουμε άνετα την προβολή των επτά και είκοσι.

Κώστας: Ωραία! Πάμε.

Προβολή της ταινίας

η ταινία προβάλλεται/ παίζεται
η αίθουσα προβολής
ώρες προβολής μιας ταινίας
προβολές στις....
καθημερινές προβολές στις 8 και 10 το βράδυ

η ταινία «σπάει τα ταμεία»
η πρεμιέρα

Αξιολόγηση της ταινίας

η ταινία βραβεύεται/ παίρνει βραβείο
διάσημος / άσημος,
δημοφιλής, γνωστός, επιτυχημένος ηθοποιός

κάνω κριτική
ο κριτικός/ η κριτικός μιας ταινίας

Ταινίες

Α' ΠΡΟΒΟΛΗΣ

■ ΛΑΒΟΡΑ

Η επιστροφή. 8.45 - 11.00 μ.μ. Τέρμα Ιπποκράτους, τηλ.: 210-6423271, 210-6462253.

■ ΑΕΛΛΩ Cinemax 5+1

Αίθουσα 1: Τροία. 3.40 - 7.00 - 10.20 μ.μ. Αίθουσα 2: Τροία. 3.00 - 6.10 - 9.30 μ.μ. Αίθουσα 3: Τροία. 5.20 - 8.40 μ.μ. - 12.00. Scooby Doo 2: Τα τέρατα απελευθερώθηκαν. 3.30 μ.μ. μεταγλ. Αίθουσα 4: Τροία. 4.00 - 7.30 - 11.00 μ.μ. Αίθουσα 5: Van Helsing. 4.20 - 7.00 - 9.40 μ.μ. - 12.20 π.μ. Αίθουσα 6: Τροία. 9.15 μ.μ. Πατησίων 140, τηλ.: 210-8259975, 210-8215327.

■ ΑΘΗΝΑΙΑ - Refresh Cinemas

Το φίλι της ζωής. 9.00 - 11.00 μ.μ. Χάρητος 50, Κολωνάκι, στάση Μετρό Ευαγγελισμός, τηλ.: 210-7215717, Θερινό.

■ ΑΘΗΝΑΙΟΝ - NESCAFE

Αίθουσα 1: Τροία. 5.00 - 8.00 - 11.00 μ.μ. Αίθουσα 2: Τροία. 6.00 - 9.00 μ.μ. Τέρμα Αμπελοκήπων, τηλ.: 210-7782122.

■ ΑΘΗΝΑΙΟΝ Cinepolis - Everest

Αίθουσα 1: Τροία. 4.30 - 7.40 - 10.50 μ.μ. Αίθουσα 2: Μυστικό παράθυρο. 7.10 - 9.10 μ.μ. Van Helsing. 11.10 μ.μ. Αίθουσα 3: Τροία. 4.00 - 7.00 - 10.10 μ.μ. Αίθουσα 4: Τροία. 6.00 - 9.10 μ.μ. Ζησ/λου 7 & Ιωάν. Μεταξά, Γλυφάδα, τηλ.: 210-8983238.

■ ΑΙΓΛΗ 1

Τροία. 7.30 - 10.30 μ.μ. Λεωφόρος Πεντέλης 98, Χαλάνδρι, τηλ.: 210-6841010.

■ ΑΙΓΛΗ 2

Τροία. 9.00 μ.μ. Λεωφόρος Πεντέλης 98, Χαλάνδρι, τηλ.: 210-6841010.

■ ΑΣΤΥ

Ο αδελφός του. 6.30 - 8.30 - 10.30 μ.μ. Οδός Κοραή, τηλ.: 210-3221925.

■ ΑΤΛΑΝΤΙΣ

Μετά την επόμενη μέρα. 5.40 - 8.00 - 10.20 μ.μ. Λεωφ. Βουλιαγμένης, Πλ. Καλογήρων, τηλ.: 210-9711511.

■ ΑΤΤΑΛΟΣ

Τροία. 7.30 - 10.30 μ.μ. Νέα Σύμρνη, τηλ.: 210-9331280, 210-9319779.

■ ΑΤΤΙΚΑ - CINEMA

Αίθουσα 1: Γούντα Άλεν: «Ο γελωτοποιός». 2 ταινίες με 1 εισιτήριο. Οι μικροσπαταλώνες. 7.00 - 11.00 μ.μ. Συμφωνίες και ασυμφωνίες. 9.00 μ.μ. Πλατεία Αμερικής, τηλ.: 210-8674252, Ανακαινισμένος.

■ ΑΤΤΙΚΟΝ ΑΛΣΟΣ - Refresh Cinemas

Μετά την επόμενη μέρα. 8.50 - 11.10 μ.μ. Αττικό Άλσος, τηλ.: 210-6997755, 210-6997788.

■ ΒΑΡΚΙΖΑ

Αίθουσα 1: Τροία. 7.00 - 10.20 μ.μ. Αίθουσα 2: Η αιώνια λιακάδα ενός καθαρού μυαλού. 8.40 - 10.50 μ.μ. Αίθουσα 3: Τροία. 8.45 μ.μ. Θερινός, Θάσου 22, Βάρκιζα, τηλ.: 210-8973926.

■ ΒΟΞ

Στη σκά του υποκόσμου. 9.00 - 11.00 μ.μ. Θεμιστοκλέους 82, Εξάρχεια, τηλ.: 210-3301020.

■ CINE CITY

Αίθουσα 2: Μετά την επόμενη μέρα. 8.15 - 10.45 μ.μ. Αίθουσα 3: Μετά την επόμενη μέρα. 7.00 - 9.30 μ.μ. Κων/λεως 82, Πλ. Μπουρατζίου, Περιστέρι, τηλ.: 210-5756243, 210-5756244.

■ VILLAGE CENTRE

Αίθουσα 1: Scooby Doo 2: Τα τέρατα απελευθερώθηκαν. 12.15 - 2.15 - 4.15 μ.μ. μεταγλ. Τροία. 6.15 - 9.30 μ.μ. - 12.45 π.μ. Αίθουσα 2: Τροία. Τετ.: 11.15 π.μ. - 2.30 - 5.45 - 9.00

Δύσκολη επιλογή

Εδώ υπάρχουν πληροφορίες για 4 ταινίες που προβάλλει ο κινηματογράφος της πόλης. Διάβασε μαζί με τον διπλανό ή τη διπλανή σου για τις ταινίες και πες ποια ταινία θα ήθελες να δεις οπωσδήποτε και ποια δεν θα έβλεπες με τίποτα. Πείτε στους συμμαθητές σας για τις επιλογές σας.

«Δύσκολοι αποχαιρετισμοί:

Ο μπαμπάς μου»

Κοινωνικό δράμα ελληνικής παραγωγής 2002, σε σκηνοθεσία Πέννυς Παναγιωτοπούλου με τους Γιώργο Καραγιάννη, Χρήστο Στέργιογλου, Ιωάννα Τσιριγκούλη, Στέλιο Μάινα.

Ο Ηλίας, ένα δεκάχρονο αγόρι που ζει στην Αθήνα στα τέλη της δεκαετίας του '60 ξαφνικά χάνει τον πατέρα του. Η υπόλοιπη οικογένεια προσπαθεί να συνηθίσει την καινούρια πραγματικότητα, καθένας με το δικό του τρόπο, εκτός από το μικρό αγόρι που αρνείται να πιστέψει ότι ο πατέρας του είναι νεκρός.

Η ταινία συμμετείχε στο διεθνές Φεστιβάλ του Λοκάρνο, όπου και ο 9χρονος πρωταγωνιστής της Γιώργος Καραγιάννης, τιμήθηκε με τη Χρυσή Λεοπάρδαλη Α' Ανδρικού Ρόλου. Επίσης τιμήθηκε με δύο κρατικά κινηματογραφικά βραβεία ποιότητας στο 43^ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.

«Μαγικά Παπούτσια»

Κωμωδία αμερικάνικης παραγωγής 2002 σε σκηνοθεσία Τζον Σουλτς.

Ο δεκατετράχρονος Κάλβιν Κέιμπριτζ είναι ένας φανατικός λάτρης του μπάσκετ με φιλόδοξα όνειρα να κατακτήσει την κορυφή ως επαγγελματίας παίκτης. Η μικροσκοπική σωματική διάπλαση και η απογοητευτική απόδοση είναι σαφείς ενδείξεις ότι οι στόχοι αυτοί είναι μάταιοι. Μια μέρα θα βρει συμπτωματι-

κά ένα παλιό ζευγάρι αθλητικών παπουτσιών με μια ξεθωριασμένη αφιέρωση που φέρει την υπογραφή «M.J.» (Μάικλ Τζόρνταν). Ο Κάλβιν δεν θα είναι ποτέ πια ο κακεκτικός μπασκετμπολίστας που όλοι ήξεραν ...

«Ο Άρχοντας των Δαχτυλιδιών:

Οι δύο πύργοι»

Περιπέτεια εποχής αμερικάνικης παραγωγής 2002 σε σκηνοθεσία Πίτερ Τζάκσον, με τους Ελίζα Γουντ, Βίγκο Μόρτενσεν, Λιβ Τάιλερ, Ιαν Μακ Κάλεν, Κρίστοφερ Λι.

Ο παραμυθένιος κόσμος του Τζ. Τόλκιν επανέρχεται στο δεύτερο μέρος της κινηματογραφικής τριλογίας του Πίτερ Τζάκσον, αυτή τη φορά με απανωτές σκηνές πολεμικής βίας.

«Τζέιμς Μποντ, πράκτωρ 007:

Πέθανε μια άλλη μέρα.»

Περιπέτεια αμερικάνικης παραγωγής 2002, σε σκηνοθεσία Λι Ταμαχόρι, με τους Πίρς Μπρόσαν, Χάλι Μπέρι, Τόμπι Στίβενς.

Η πληροφορία για μια μυστική επιχείρηση στη Βόρεια Κορέα διαρρέει από κάποιον άγνωστο προδότη. Ο πιο διάσημος πράκτορας των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών αναλαμβάνει να ξεσκεπάσει τον προδότη και να αποτρέψει έναν πόλεμο με καταστροφικές συνέπειες για τον πλανήτη.

(Εφημερίδα «Το Βήμα»)

- 1) Τι είδους ταινίες είναι αυτές που παίζονται;
- 2) Ποιος είναι ο/ η σκηνοθέτης σε κάθε από τις παραπάνω ταινίες;
- 3) Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές των ταινιών;

Πολλές και διάφορες ταινίες

Σε κάποιο περιοδικό οι φίλοι μας εντόπισαν πληροφορίες και για άλλες ταινίες. Διάβασέ τις και υπογράμμισε τη λέξη ή φράση που δείχνει σε ποιο είδος ανήκει η κάθε ταινία. Γνωρίζεις και άλλα είδη ταινιών;

«Κάν' το όπως ο Μπέκαμ». Κοινωνική περιπέτεια βρετανικής παραγωγής, σε σκηνοθεσία Γκουριντέρ Τσαντά.

«Ο Χάρι Πότερ και η κάμαρα με τα μυστικά». Παιδική περιπέτεια φαντασίας αμερικανικής παραγωγής 2002, σε σκηνοθεσία Κρις Κολόμπους.

«Matrix». Περιπέτεια επιστημονικής φαντασίας αμερικανικής παραγωγής 2002.

«Λίλο και Στιτς». Κινούμενα σχέδια αμερικανικής παραγωγής 2002, σε σκηνοθεσία Κρις Σάβτερς.

«Το χαμόγελο της μητέρας μου». Κοινωνική ταινία ιταλικής παραγωγής 2002.

«Γάμος α λα... ελληνικά». Κωμωδία αμερικανικής παραγωγής 2002

Είδη ταινιών

- αστυνομική ταινία
- κοινωνική ταινία
- παιδική ταινία
- ιστορική ταινία
- αισθηματική ταινία
- ταινία τρόμου
- ταινία επιστημονικής φαντασίας
- περιπέτεια
- θρίλερ
- ντοκιμαντέρ
- ταινία εποχής
- κινούμενα σχέδια
- μιούζικαλ

Συζήτησε με τους συμμαθητές σου ποια είδη ταινιών προτιμάς.

Ποια ταινία να δούμε;

Ο Τζίμης και ο Δημήτρης θέλουν να πάνε σινεμά. Διαβάζουν στην εφημερίδα για τις ταινίες της βδομάδας.

- Δημήτρης:** Τι λες πάμε στο «Μαντολίνο του Λοχαγού Κορέλι»;
Τζίμης: Δεν την ξέρω την ταινία. Τι υπόθεση έχει;
Δημήτρης: Δεν ξέρεις το «Μαντολίνο»; Έχει γίνει σάλος με αυτή την ταινία σε Ευρώπη και Αμερική. Εξάλλου έχει γυριστεί στην Ελλάδα. Πρέπει οπωσδήποτε να πάμε.
Τζίμης: Στην Ελλάδα; Για δώσε μου την εφημερίδα να διαβάσω την υπόθεση.

Το μαντολίνο του λοχαγού Κορέλι (Captain Corelli's Mandolin)

Σκηνοθεσία: Τζον Μάντεν

Πρωταγωνιστούν: Νίκολας Κέιτζ, Πενέλοπι

Κρουζ, Κριστιάν Μπέιλ, Ειρήνη Παππά

Το 1941 σε ένα χωριό της Κεφαλονιάς, που ετοιμάζεται να γευτεί τη φρίκη του πολέμου, ο καλόκαρδος λοχαγός μιας ιταλικής στρατιάς κατοχής ερωτεύεται την πανέμορφη κόρη του ντόπιου γιατρού. Η ταινία είναι μια ιστορία αγάπης και πολέμου,

έρωτα και τραγωδίας. Περιλαμβάνει μαγευτικά τοπία από το νησί της Κεφαλονιάς και σκηνές από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων της εποχής εκείνης.

Υπάρχουν αρκετοί βέβαιοι που αντιμετώπισαν την ταινία και το ομώνυμο μυθιστόρημα, το οποίο μεταφέρεται στην οθόνη, ως τίποτα περισσότερο από ένα ιστορικό-ρομαντικό Άρλεκιν. Πολλοί μίλησαν για τις σοβαρές ανακρίβειες που υπάρχουν σε βάρος της ελληνικής ιστορίας.

- Δημήτρης:** Τι λες πάμε;
Τζίμης: Πάμε, αν και δεν μου πολυαρέσουν τα ρομάντζα.
Δημήτρης: Μπορεί να είναι ρομάντζο, αλλά είναι και ιστορική ταινία. Θα μάθουμε για τον πόλεμο στην Ελλάδα.
Τζίμης: Ναι, εμένα όμως δεν με ενδιαφέρει η ιστορία. Αρκετά μας κουράζουν στο σχολείο με αυτήν.
Δημήτρης: Ούτε εμένα με ενδιαφέρει η ιστορία, αλλά καλό είναι να μάθουμε για τον πόλεμο και θα μάθουμε με ευχάριστο τρόπο βλέποντας μια ταινία.
Τζίμης: Καλά, θα έρθω, παρόλο που θα προτιμούσα κάτι άλλο.

ΕΞΑΛΛΟΥ – ΑΛΛΑ/ΟΜΩΣ – ΑΝ ΚΑΙ/ΠΑΡΟΛΟ ΠΟΥ

- εξάλλου:** Έχει γίνει σάλος με αυτή την ταινία σε Ευρώπη και Αμερική. **Εξάλλου**, έχει γυριστεί στην Ελλάδα. Πρέπει οπωσδήποτε να την δούμε.
- αλλά / όμως:** Μπορεί να είναι ρομάντζο, είναι όμως και ιστορική ταινία = Μπορεί να είναι ρομάντζο, όμως είναι και ιστορική ταινία.
Μπορεί να είναι ρομάντζο, **αλλά** είναι και ιστορική ταινία.
- ΟΧΙ ΟΜΩΣ:** Μπορεί να είναι ρομάντζο, είναι **αλλά** και ιστορική ταινία. (Λάθος)
- αν και / παρόλο που:** Πάμε, **αν και** δε μου πολυαρέσουν τα ρομάντζα.
Πάμε, **παρόλο που** δε μου πολυαρέσουν τα ρομάντζα.

Σινεμά, ναι ή όχι;

Αφού ο Τζίμης δεν ενθουσιάζεται με το Μαντολίνο, ο Δημήτρης προτείνει κάτι άλλο.

- Δημήτρης:** Μήπως θα προτιμούσες να μην πάμε σινεμά και να δούμε τα «101 σκυλιά της Δαλματίας» που έχει στην τηλεόραση;
- Τζίμης:** Κάτι μου θυμίζει ο τίτλος. Τι ταινία είναι;
- Δημήτρης:** Κωμωδία με κινούμενα σχέδια. Εγώ την είχα δει στο σινεμά, αλλά ευχαρίστως θα την ξαναέβλεπα.
- Τζίμης:** Τι υπόθεση έχει;
- Δημήτρης:** Είναι μια κακή κυρία που μαζεύει σκυλάκια, για να τα σκοτώσει και να φτιάξει με το δέρμα τους ωραίες ασπρόμαυρες γούνες και άλλα ρούχα. Στο τέλος όμως τα καλά σκυλάκια με τους καλούς ιδιοκτήτες τους νικούν την κακή κυρία και απελευθερώνουν και τα 101 σκυλάκια που είχε φυλακίσει, για να τα σκοτώσει.
- Τζίμης:** Καλό ακούγεται.
- Δημήτρης:** Έχει πολύ γέλιο και εμένα πάντα μου αρέσουν τα κινούμενα σχέδια.
- Τζίμης:** Εντάξει, τότε ας δούμε την κωμωδία με τα κινούμενα σχέδια.

Προσπάθησε να πείσεις τον διπλανό ή τη διπλανή σου να δείτε στον κινηματογράφο ή στην τηλεόραση μια ταινία που σου αρέσει.

ΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ «ΝΑ»

α) *θέλω, προτιμώ, επιθυμώ, λαχταρώ* + ΝΑ κάνω ή (κάποιος) να κάνει κάτι

- Προτιμάς να δούμε τηλεόραση ή να παίξουμε μπάσκετ;
- Λαχταρά να ξαναδεί τους δικούς της που τους έχει πεθυμήσει.
- Δεν θέλουμε να φύγεις ακόμη.

β) *προτείνω* } (σε κάποιον)+ ΝΑ κάνω/κάποιος να κάνει κάτι
υπόσχομαι }

προτρέπω } (κάποιον) + ΝΑ κάνει κάτι
παρακαλώ }
πείθω }

- Πρότεινα στον Γιάννη να μας περιμένει στην είσοδο του σταδίου.
- Εγώ όμως του υποσχέθηκα να περάσουμε να τον πάρουμε.
- Με παρακάλεσαν τόσες φορές να μείνω κι άλλο που στο τέλος με έπεισαν να αλλάξω το εισιτήριό μου.
- Με φωνές και χειροκροτήματα το πλήθος προέτρεπε την κοπέλα να σηκωθεί και να μιλήσει.

γ) *προσπαθώ* } + ΝΑ κάνω/κάποιος να κάνει κάτι
πετυχαίνω/καταφέρνω/κατορθώνω }
φροντίζω/κανονίζω }

- Προσπάθησαν πολύ να μαζέψουν τα χρήματα που ζητούσε η Τράπεζα. Στο τέλος, πέτυχαν/κατόρθωσαν/κατάφεραν να σώσουν το σπίτι τους.
- Το πόσο προσπάθησε ο πατέρας της να βρει δουλειά η Στέλα, δεν λέγεται! Αυτή, όμως, δεν καταφέρνει να μείνει για πολύ καιρό σε μια δουλειά!
- Πώς θα πάω στο αεροδρόμιο τώρα που έχουν απεργία τα ταξί;
- Μην ανησυχείς, κανόνισα να περάσει να σε πάει ο ξάδελφός μου. Εσύ φρόντισε μόνο να μην ξεχάσεις το διαβατήριό σου!

δ) *τολμώ* } + ΝΑ κάνω κάτι
φοβάμαι }

- Τρία χρόνια μαζί, φοβόταν να κάνει κάτι που θα τον δυσαρεστούσε. Εκείνη την ημέρα όμως τόλμησε να του αντιμιλήσει για πρώτη φορά στη ζωή της.

ε) προλαβαίνω / προφταίνω + ΝΑ κάνω κάτι

- Πριν προλάβει να καταλάβει τι γινόταν, ακούστηκε το μπαμ!
- Όσοπου να 'ρθεις, θα προφτάσω να τελειώσω κι εγώ.

στ) θυμάμαι } + ΝΑ κάνω κάτι
ξεχνάω }

- Θυμήθηκες να μου φέρεις το σιντί μου ή το ξέχασες πάλι;

Κινηματογραφική ταινία ... αλά ελληνικά

Η ταινία αυτή έχει σπάσει τα ταμεία στις ΗΠΑ και όχι μόνο. Ποια ταινία; «My big fat Greek Wedding» που μεταφράστηκε στα ελληνικά «Γάμος αλά ελληνικά». Η δημιουργός αλλά και πρωταγωνίστρια της ταινίας είναι η Νία Βαρντάλος. Έγραψε ένα θεατρικό έργο με την ιστορία της ζωής της και το ανέβασε σε ένα μικρό θέατρο στο Λος Άντζελες. Ο Τομ Χανκς και η γυναίκα του Ρίτα Γουίλσον που είναι ελληνικής καταγωγής, είδαν την παράσταση, ενθουσιάστηκαν, της πρότειναν να γράψει ένα σενάριο και να αναλάβουν την παραγωγή της ταινίας. Από τότε, η Βαρντάλος «ζει σε ένα όνειρο».

Η Φανή Παπαθανασίου της πήρε συνέντευξη. Για να δούμε τι απάντησε στις ερωτήσεις της.

Φ.Π.: Περίμενες αυτή τη μεγάλη επιτυχία;

Ν.Β.: Για να είμαι ειλικρινής, όχι. Κλαίω από χαρά κάθε μέρα βλέποντας τα νούμερα με τις εισπράξεις. Η επιτυχία της ταινίας στις Ηνωμένες Πολιτείες απέδειξε ότι είναι "οικ" να είσαι Έλληνας.

Φ.Π.: Ποια είναι η ανταπόκριση του κοινού, Ελλήνων και μη;

Ν.Β.: Ενθουσιάζονται! Μπαίνουν στο πνεύμα της υπόθεσης και νιώθουν σαν να βλέπουν την ιστορία της δικής τους ζωής, της δικής τους οικογένειας. Η μεγάλη επιτυχία της ταινίας στην Αμερική βασίζεται ακριβώς σ' αυτό, ότι οι θεατές ταυτίζονται με τους ήρωες. Άνθρωποι που κατάγονται από διάφορες χώρες, όχι κατ' ανάγκη την Ελλάδα.

Φ.Π.: Ποια νομίζεις πως είναι η πιο αστεία σκηνή της ταινίας;

Ν.Β.: Νομίζω ότι είναι η σκηνή που συναντιούνται οι δυο οικογένειες για πρώτη φορά. Όταν φτάνει η οικογένεια του Ίαν και μας βρίσκει να σουβλίζουμε αρνί στην αυλή μας.

Φ.Π.: Η πραγματική σου οικογένεια μοιάζει με τους χαρακτήρες της ταινίας;

Ν.Β.: Είναι μια κεφάτη οικογένεια. Στην πρεμιέρα της ταινίας ήρθαν 50 συγγενείς μου! Τώρα το όνειρό μου είναι το δεύτερο μέρος της ταινίας να γυριστεί στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα στη Σαντορίνη, ώστε ν' απολαμβάνω τις ομορφιές της πατρίδας μου, ενώ θα γυρίζουμε την ταινία ...

(Εφημερίδα «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία»)

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

- γυρίζω/κάνω μια ταινία
- γυρίζω/κάνω ένα φιλμ
- πρωταγωνιστώ, ο πρωταγωνιστής, η πρωταγωνίστρια
- ο παραγωγός, η παραγωγή
- το σενάριο, ο σεναριογράφος
- σκηνοθετώ, ο σκηνοθέτης, η σκηνοθέτρια, η σκηνοθεσία
- η υπόθεση της ταινίας έχει να κάνει με/αφορά ...
- γράφω ένα σενάριο/θεατρικό έργο
- ο/η ηθοποιός, διάσημος ηθοποιός, σταρ

Ένας Ελληνάρας στην Αυστραλία

Ο Νίκος Γιαννόπουλος είναι Ελληνοαυστραλός ηθοποιός. Έγραψε το σενάριο και πρωταγωνιστεί στην ταινία του Αλέξη Βελλή «Wog boy».

Νίκος Γιαννόπουλος. Το ονοματεπώνυμό του είναι κοινό στην Ελλάδα. Nick Giannopoulos: το ίδιο ακριβώς στην Αυστραλία έγινε αιτία βασάνων για τον μικρό Νικ που θα πέρναγε τα σχολικά του χρόνια ως Νικ Τζ.

Ο Νικ Γιαννόπουλος είναι πλέον διάσημος, ένας διάσημος κωμικός του θεάτρου, της τηλεόρασης και του κινηματογράφου. Η εποχή που οι Αυστραλοί φώναζαν αυτόν και τους φίλους του «wogs» πέρασε ανεπιστρεπτί.

Σε σενάριο δικό του και του επίσης Ελληνοαυστραλού Χρήστου Αθανασιάδη είναι και το «Wog Boy», το οποίο σκηνοθετημένο από τον Αλέξη Βελλή, όταν πρωτοπροβλήθηκε στην Αυστραλία, έσπασε τα ταμεία. Προβλήθηκε και στην Ελλάδα και θα ξαναπροβληθεί σύντομα στις ελληνικές αίθουσες με τον τίτλο «Ο Ελληνάρας».

Δημ.: Το θέμα των Ελλήνων μεταναστών είναι παρόν σε όλες σας τις δουλειές...

Ν.Γ.: Πρέπει να διηγηθώ τα πράγματα από την αρχή. Σπούδασα στη δραματική σχολή του πανεπιστημίου της Μελβούρνης. Όταν τελείωσα όμως τις σπουδές μου, ήταν πολύ δύσκολο να βρω δουλειά, επειδή ήμουν Ελληνο-αυστραλός. Μου έλεγαν να αλλάξω το όνομά μου, να αλλάξω το μαλλί μου ακόμα και τα φρύδια μου! Τους έλεγα «Τι θέλετε; Να γίνω ξανθός με μπλε μάτια; Δεν γίνεται». Πιάνω λοιπόν δυο φίλους μου, έναν Σπανιόλο και μια Ιταλίδα, και τους λέω «θα φτιάξουμε ένα θέατρο και θα το ονομάσουμε 'Wogs out of Work'».

Δημ.: Wog τι σημαίνει;

Ν.Γ.: Όπως κάποτε φώναζαν τους Αφροαμερικανούς Niger, έτσι φώναζαν κι εμάς τους Ελληνοαυστραλούς ή τους Ιταλοαυστραλούς Wogs.

Ξαφνικά έγιναν σταρ

Δημ.: Τι παρουσιάζατε στο θέατρό σας;

Ν.Γ.: Κάτι σαν κι αυτά που κάνει ο Λαζόπουλος. Χαρακτήρες, δηλαδή, και σατιρικά σκετς: έπαιζα μια Ελληνίδα μάνα που δουλεύει στο εργοστάσιο, ένα Γιουγκοσλάβο ταξιτζή. Όταν ξεκινήσαμε, δεν περίμενα ότι αυτό το θέατρο θα πάει περισσότερο από δύο βδομάδες. Πήγε για τρία χρόνια κι ακόμα έχει το ρεκόρ του πιο επιτυχημένου θεάτρου στην Αυστραλία... Ξαφνικά έγιναν σταρ.

Δημ.: Και στην τηλεόραση τι κάνατε;

Ν.Γ.: Πρώτα το «Acropolis now», μια κωμική σειρά για έναν μετανάστη που άφησε το καφενείο του, το οποίο λεγόταν «Ακρόπολις», στον γιο του, τον Τζιμάκο. Εκείνος το έφτιαξε και το ξαναονόμασε «Ακρόπολις νάου». Το σίριαλ είχε τεράστια επιτυχία.

Η Ελλάδα είναι μέσα μου

Δημ.: Κουβαλάτε την Ελλάδα μέσα σας περισσότερο από εμάς που ζούμε εδώ...

Ν.Γ.: Εμείς έπρεπε να παλέψουμε, για να την κρατήσουμε μέσα μας.

Δημ.: Θα θέλατε όπως σας αναγνωρίζουν στην Αυστραλία, έτσι να συμβαίνει και στην Ελλάδα;

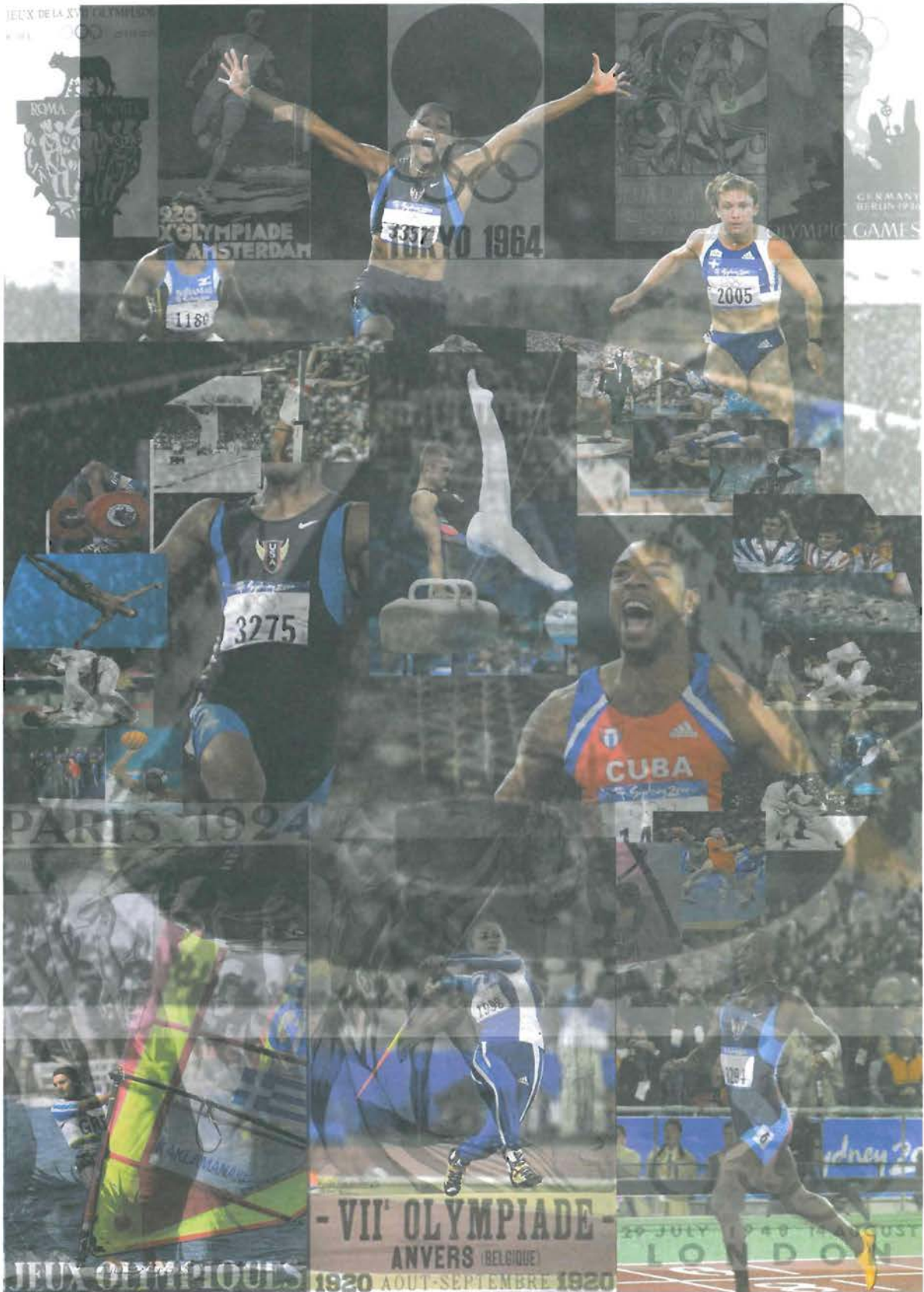
Ν.Γ.: Είναι το μεγαλύτερο όνειρό μου. Θέλω επίσης να φτιάξω και μια διεθνή ταινία εδώ στην Ελλάδα με ελληνικό καστ.

(Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία»)

- 1) Ποιος είναι ο Νικ Γιαννόπουλος;
- 2) Πώς τον αποκαλούσαν αρχικά οι Αυστραλοί;
- 3) Γιατί έγινε αιτία βασάνων το όνομα του Νίκου Γιαννόπουλου στην Αυστραλία;
- 4) Τι σπούδασε και σε ποιο πανεπιστήμιο;
- 5) Γιατί ήταν δύσκολο να βρει δουλειά μετά το πανεπιστήμιο;
- 6) Τι έκανε μετά το πανεπιστήμιο με κάποιους φίλους του;
- 7) Είναι επιτυχημένος ηθοποιός στην Αυστραλία;
- 8) Τι θα πει «κουβαλώ την Ελλάδα μέσα μου»;
- 9) Αισθάνεστε να έχετε κάποιες κοινές εμπειρίες με τον Γιαννόπουλο;
Τι είδους;
- 10) Γνωρίζετε άλλους Έλληνες που να έχουν διαπρέψει στο χώρο του κινηματογράφου;
- 11) Θα θέλατε να γίνετε ηθοποιός ή σκηνοθέτης; Γιατί;

«Ολυμπιακοί αγώνες χτες και... σήμερα!»

- 1) Τι ξέρετε για τους Ολυμπιακούς Αγώνες;
- 2) Κάθε πότε γίνονται;

Τα Ολυμπιακά αγωνίσματα

Τζίμης: Παιδιά, βοήθεια! Υποσχέθηκα στη δασκάλα μου να κάνω μια εργασία με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Πού μπορούμε να βρούμε πληροφορίες;

Δημήτρης: Ε, ας ψάξουμε στο Ίντερνετ, να δούμε τι έχει...

Λίγη ώρα αργότερα...

Δημήτρης: Κοιτάξτε, εδώ παρουσιάζονται τα ολυμπιακά αγωνίσματα.

Άρση βαρών, βόλει, γυμναστική, ιππασία, ιστιοπλοΐα, κανό-καγιάκ, κωπηλασία, μοντέρνο πένταθλο, μπάντμιντον, μπάσκετ, μπίτζμπολ, ξιφασκία, πάλη, πιγκ-πονγκ, ποδηλασία, ποδόσφαιρο, πυγμαχία, σκοποβολή, σόφτμπολ, στίβος, τάε κβο ντο, τένις, τζούντο, τοξοβολία, τρίαθλο, υγρός στίβος, χάντμπολ, χόκεϊ

Τζένη: Α, είναι πάρα πολλά! Πόσα είναι αλήθεια;

Δημήτρης: Τα ολυμπιακά αγωνίσματα μέχρι σήμερα είναι 28.

Τζένη: Ξέρει κανείς ποια αγωνίσματα περιλαμβάνει ο στίβος;

Δημήτρης: Περίμενε να θυμηθώ! Τα μάθαμε στο σχολείο πέρσι. Από ό,τι θυμάμαι, ο στίβος περιλαμβάνει αγωνίσματα που γίνονται εκτός¹ και εντός² σταδίου. Τα αγωνίσματα που γίνονται εκτός σταδίου είναι ο Μαραθώνιος και το βάδην. Εντός σταδίου γίνονται οι αγώνες δρόμου, οι αγώνες αλμάτων, οι αγώνες ρίψεων και οι σύνθετοι αγώνες.

Ιφιγένεια: Και τι είναι οι σύνθετοι αγώνες;

Δημήτρης: Σύνθετους αγώνες λέμε το δέκαθλο για τους άνδρες και το έπταθλο για τις γυναίκες. Σ' αυτούς τους αγώνες οι αθλητές αγωνίζονται σε διαφορετικά αθλήματα: σε αγώνα δρόμου, στη σφαίρα, στο μήκος, στο ύψος, στο άλμα επί κοντώ, στο ακόντιο... Κερδίζει ο αθλητής που θα συγκεντρώσει τους περισσότερους βαθμούς συνολικά.

Τζένη: Άραγε, υπήρχαν όλα αυτά τα αγωνίσματα από τους πρώτους Ολυμπιακούς αγώνες;

Ιφιγένεια: Όχι βέβαια! Να! Κοίτα! Εδώ είναι η απάντηση!

1. εκτός σταδίου: έξω από το στάδιο

2. εντός σταδίου: μέσα στο στάδιο

Τα ολυμπιακά αγωνίσματα στην αρχαιότητα

Από το 776 π.Χ. που άρχισαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αρχαία Ολυμπία και έως την 13η Ολυμπιάδα, οι αγώνες δρόμου σε μήκος ενός σταδίου ήταν το μοναδικό άθλημα. Με την πάροδο των χρόνων προστέθηκαν το άλμα, ο δίσκος, το ακόντιο, η πάλη, το πένταθλο, η πυγμή¹, το παγκράτιο² και τα ιππικά αγωνίσματα, με αποτέλεσμα στα κλασικά πλέον χρόνια, ο αριθμός των αγωνισμάτων να φτάσει τα 18. Επειδή δεν ήταν δυνατόν να διεξαχθούν όλα τα αθλήματα σε μια μέρα, όπως γινόταν στις πρώτες Ολυμπιάδες, η διάρκεια των Αγώνων αυξήθηκε σταδιακά στις πέντε μέρες.

- Τζένη:** Και στους Παραολυμπιακούς Αγώνες; Πόσα αθλήματα υπάρχουν;
- Τζίμης:** Να, εδώ το λέει: «Τα αθλήματα στους Παραολυμπιακούς είναι 18, από τα οποία τα 14 είναι κοινά με εκείνα των Ολυμπιακών».
- Τζένη:** Θα ήθελα πολύ να δω από κοντά τους Ολυμπιακούς και τους Παραολυμπιακούς Αγώνες και να βοηθήσω ως εθελόντρια!
- Ιφιγένεια:** Ναι, πράγματι, θα πρέπει να είναι φοβερή εμπειρία!

- ;**
- 1) Ποια από τα παραπάνω αθλήματα των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων είναι πιο δημοφιλή στη χώρα σου;
 - 2) Ποια ήταν τα ολυμπιακά αγωνίσματα στην αρχαιότητα;
 - 3) Αν ξέρουμε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια, τότε πρέπει να έγινε η 13η Ολυμπιάδα;
 - 4) Ξέρεις τι είναι οι Παραολυμπιακοί Αγώνες;

το Ίντερνετ (Internet) = το Διαδίκτυο

1. η πυγμή: η γροθιά, η πυγμαχία
2. το παγκράτιο: άθλημα που συνδύαζε πάλη και πυγμαχία

Αρματοδρομίες το 2003 μ.Χ!

Το παρακάτω κείμενο προέρχεται από το βιβλίο της Αγγελικής Βαρελλά «Αρχίζει το ματς». Στο απόσπασμα αυτό, οι δυο μικροί ήρωες, ο Φώτης και ο Φοίβος, εκφωνούν έναν φανταστικό αγώνα. Δείτε τι αποτέλεσμα είχε αυτό στη μητέρα τους, τη Μάγια.

Την άλλη μέρα, ο Φώτης κι ο Φοίβος έπαιζαν με τα στρατιωτάκια και τα αυτοκινητάκια τους στο δωμάτιό τους. Ο Φώτης εκφωνούσε έναν αγώνα κι ο Φοίβος σεγκοντάριζε¹. Η Μάγια, περαστική έξω από το δωμάτιο, στάθηκε ν' ακούσει, και τόσο πολύ μπερδεύτηκε, ώστε δεν ήξερε αν βρίσκεται στον 5ο αιώνα προ Χριστού ή στον 20ο αιώνα μετά Χριστό, με όλα τα μέσα της τεχνολογίας, τηλεοράσεις, ραδιόφωνα, πλυντήρια και μίξερ. Ο γιος της έλεγε:

– Φίλοι ακροατές, σας μιλούμε από το χώρο της Ολυμπίας και συγκεκριμένα από το ολυμπιακό χωριό, με τα σπιτάκια, τα ζεστά λουτρά, τα ντους και τις παλαίστρες για τους αθλητές. Οι οργανωτές των αγώνων τρέχουν πάνω κάτω, φροντίζουν για όλα. Τα μεγάφωνα δίνουν οδηγίες. Ο γυμνασιάρχης προσέχει με άγρυπνο μάτι. Ο παιδοτρίβης τρίβει έναν αθλητή, ένας άλλος ξύνει έναν συναθλητή του. [...]

1. σεγκοντάριζε: βοηθούσε

Η Μάγια δεν άντεξε άλλο. Άνοιξε την πόρτα και παρακάλεσε:

– Αφήστε με καλέ και εμένα να παίξω μαζί σας! Φώτη, άφησέ με να εκφωνήσω το τέλος του αγώνα.

Ο Φώτης της παραχώρησε τη θέση του με μεγάλη χαρά.

– Έμειναν τρεις αρματοδρόμοι. Ένας από την Καμάρινα, ένας μελαψός από τον Σελινούντα και τελευταίος, ο Εξαίνετος ο Ακραγαντίνος. [...] Ξαφνικά, στην προτελευταία στροφή, τα δύο μεσαία άλογα από το άρμα του πρώτου αρματοδρόμου λυγίζουν και πέφτουν κάτω. Ένα «αα-αααα» ακούγεται από τις εξέδρες. Όλος ο κόσμος σηκώνεται όρθιος. Οι δούλοι τρέχουν να περιποιηθούν τον τραυματισμένο αρματοδρόμο που πετάχτηκε δέκα μέτρα μακριά. Άλλοι παίρνουν έξω από τον αγωνιστικό χώρο τα άλογα και το άρμα. Βρισκόμαστε στην τελική ευθεία. Τα άλογα του Εξαίνετου κάνουν μια ξέφρενη κούρσα. [...] Για λίγα δευτερόλεπτα ο κόσμος νομίζει ότι το άρμα του Εξαίνετου πετά. Ο αρματοδρόμος από την Καμάρινα βλέπει το άρμα του αντιπάλου του να προσπερνά δίπλα του σαν σαΐτα. Μα είναι πια αργά, γιατί δεν μένουν παρά λίγα μέτρα ως το τέρμα. Ο Εξαίνετος κερδίζει με αρκετή διαφορά. Τήνελλα¹, Εξαίνετε! Τήνελλα! Τήνελλα! Και τώρα φίλοι μου τηλεθεατές, σας μεταφέρουμε στον Ακράγαντα με τη Γιουροβίζιον. Ο κόσμος είναι στο δρόμο με σημαίες και δάφνες. Η πόλη στολίστηκε με γιρλάντες. Μια μεγάλη πομπή από πεντακόσια άσπρα άλογα ετοιμάζεται να τον προϋπαντήσει. Οι ζητωκραυγές έχουν φτάσει μέχρι τον ουρανό. Οι ρεπόρτερς τρέχουν στον πατέρα του Εξαίνετου και του παίρνουν συνέντευξη. «Πώς σας φάνηκε η νίκη του παιδιού σας;» Ο πατέρας δεν μπορεί να μιλήσει. Τα δάκρυα αυλακώνουν τα σκαμμένα του μάγουλα. Χαρά στον πατέρα. Χαρά στον Ακράγαντα, την πόλη που γέννησε έναν τέτοιο νικητή. Αγαπητοί τηλεθεατές, πρέπει να σας αφήσω, γιατί μου φαίνεται πως μου κάηκε πάλι το φαί. Χαίρετε!

(Αγγελικής Βαρελλά, Αρχίζει το ματς, με αλλαγές)

- 1) Πού γίνεται ο φανταστικός αυτός αγώνας αρματοδρομίας;
- 2) Ποιοι ήταν οι τρεις αρματοδρόμοι που έμειναν λίγο πριν το τέλος του αγώνα;
- 3) Γιατί στο τέλος έμειναν δύο αρματοδρόμοι;
- 4) Ποιος κέρδισε τελικά;
- 5) Τι έγινε μετά το τέλος του αγώνα;
- 6) Εσύ, έχεις παίξει ποτέ ένα παρόμοιο παιχνίδι;

1. τήνελλα: μπράβο, εύγε

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΘΗΛΥΚΑ ΣΕ -Η/-ΕΙΣ

η προπόνηση
την προπόνηση
της προπόνησης

η άφιξη
την άφιξη
της άφιξης

η ρίψη
τη ρίψη
της ρίψης

οι προπονήσεις
τις προπονήσεις
των προπονήσεων

οι αφίξεις
τις αφίξεις
των αφίξεων

οι ρίψεις
τις ρίψεις
των ρίψεων

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΣΕ -ΟΣ/-Η

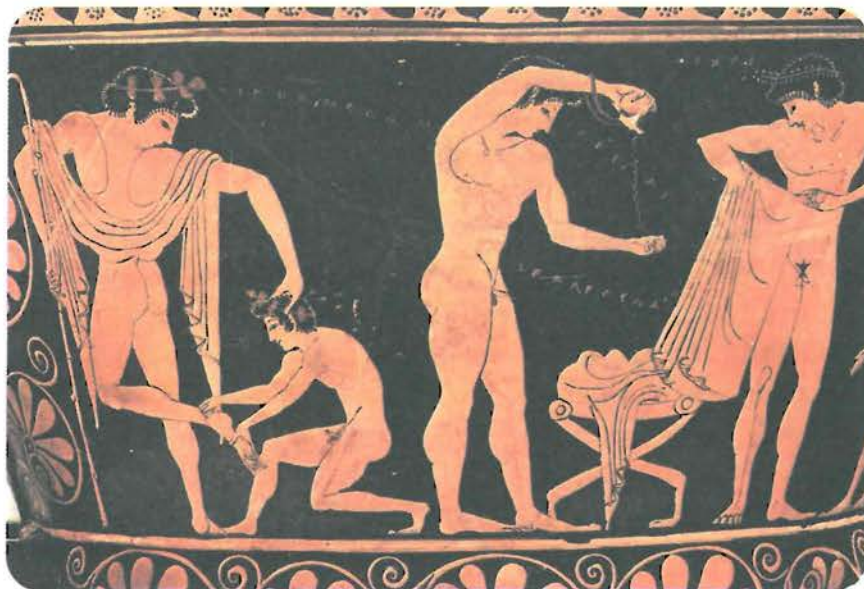
το βάρος
το βάρος
του βάρους

το μέγεθος
το μέγεθος
του μεγέθους

τα βάρη
τα βάρη
των βαρών

τα μεγέθη
τα μεγέθη
των μεγεθών

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΟΝ ΤΟΝΟ!

- Ιφιγένεια:** Παιδιά, κοιτάξτε τι βρήκα στην εφημερίδα! Μια συνέντευξη του Βλάση Μάρα!
Τζίμης: Ποιος είναι αυτός;
Δημήτρης: Δεν τον ξέρεις; Είναι αθλητής της ενόργανης γυμναστικής και μάλιστα παγκόσμιος πρωταθλητής!
Τζένη: Σοβαρά; Ιφιγένεια, για δώσε την εφημερίδα να τη διαβάσουμε τη συνέντευξη!

Ποιος είναι ο Βλάσης Μάρας;

«Είναι 19 χρονών και ήδη έχει δύο χρυσά μετάλλια σε παγκόσμια πρωταθλήματα ανδρών και ένα σε ευρωπαϊκό στο μονόζυγο. Μεγάλωσε σε μια γειτονιά της Αθήνας, το Περιστερί.

- Δημ.:** Βλάση, πόσο άλλαξε μετά τις επιτυχίες η καθημερινή ζωή σου και ο περίγυρός σου στο Περιστερί;
- Β. Μ.:** Με χαιρετάει ίσως στο δρόμο περισσότερος κόσμος, αλλά η ζωή μου δεν άλλαξε σε τίποτα. Ό,τι έκανα, κάνω. Δεν θέλω να νιώθω... διάσημος. Όταν πας κάπου έξω για καφέ και σε κοιτάνε όλοι, νιώθεις παράξενα. Δεν είναι ενοχλητικό, ίσως είναι ωραίο, αλλά νιώθεις λίγο άβολα. Είσαι το κεντρικό πρόσωπο και σε στιγμές που δεν το θέλεις. Ειδικά όταν είναι φρέσκες οι επιτυχίες, ας πούμε τις πρώτες μέρες μετά το δεύτερο μετάλλιο σε παγκόσμιο, ξέρω πως όπου και αν πάω, θα ασχολούνται μαζί μου.
- Δημ.:** Οι φίλοι σου άλλαξαν μετά τις επιτυχίες σου;
- Β. Μ.:** Οι φίλοι μου είναι οι ίδιοι με πριν. Το δύσκολο για μένα είναι να τους βλέπω... Πολλές φορές δεν προλαβαίνω να βγω μαζί τους, λόγω υποχρεώσεων. Και η συμπεριφορά των φίλων μου είναι η ίδια. Το μόνο που έχει αλλάξει σε σχέση με 3-4 χρόνια πριν, είναι πως με πιέζουν να πάρω όλο και περισσότερα μετάλλια.
- Δημ.:** Ποια ήταν τα αγαπημένα σου μαθήματα στο σχολείο;
- Β. Μ.:** Το πιο αγαπημένο μου μάθημα ήταν το ...κενό και το διάλειμμα. Στο Γυμνάσιο που είχα περισσότερο χρόνο, ήταν γενικά η Λογοτεχνία. Πάντως όχι τα Μαθηματικά. Ήταν δύσκολο να τα παρακολουθήσω, γιατί έκανα μαθήματα για να συμμετάσχω σε αγώνες.
- Δημ.:** Τι κάνεις τις ελεύθερες σου ώρες;
- Β. Μ.:** Ακούω μουσική. Αγοράζω συχνά CD, αν και δεν έχω ακόμη τεράστια συλλογή. Γύρω στα 150...Εδώ και ενάμιση χρόνο ακούω κυρίως συλλογές όπως αυτές των Café del Mar. Με χαλαρώνει και μου δίνει αισιοδοξία αυτή η μουσική. Μου αρέσουν, όμως και τα extreme σπορ. Θέλω να κάνω κάτι που να ανεβάζει την αδρεναλίνη, όπως η ταχύτητα. Θα ήθελα να κάνω ελεύθερη πτώση από αεροπλάνο. Όμως μας ...θέλουν ακόμη για το 2004! Και οι ίδιες οι ασκήσεις που κάνω στο μονόζυγο έχουν ρίσκο. Στην προπόνηση, πολλές φορές ξεπερνάς τα όρια.
- Δημ.:** Πώς είναι η σχέση σου με τον προπονητή σου;

Β. Μ.: Με τον Δημήτρη Ράφτη είμαστε δέκα χρόνια μαζί. Πιστεύω πως είναι από τους καλούς στον κόσμο. Παλιά, κάπου 10-11 χρονών, είχα σκεφτεί να τα παρατήσω. Δυσκόλευαν οι ασκήσεις, υπήρχε πολύς φόβος. Φοβάσαι μην χτυπήσεις. Όμως αυτό είναι το συναρπαστικό στο μονόζυγο. Κάνεις την προσευχή σου και προσπαθείς να εκτελέσεις την άσκηση, όσο καλύτερα μπορείς.

Δημ.: Πότε σκέφτεσαι να σταματήσεις τη γυμναστική;

Β. Μ.: ...Τα χρήματα δεν παίζουν ρόλο για το πότε θα σταματήσω. Όσο μπορώ να κάνω γυμναστική, θα κάνω. Αρκεί βέβαια να μπορώ να προσφέρω και στην ομάδα. Δεν είναι στο μυαλό μου να κατεβαίνω μόνο για ένα μετάλλιο για...την πάρτη μου. Πάντα πρώτα βοηθώ την ομάδα της ελληνικής γυμναστικής και μετά καλύπτω τους προσωπικούς μου στόχους.

(εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία)

- ;**
- 1) Πώς αντιμετωπίζει τη δημοσιότητα ο νεαρός αθλητής;
 - 2) Επηρεάστηκε η σχέση του με τους φίλους του από τις μεγάλες επιτυχίες;
 - 3) Ποιοι είναι οι στόχοι του για το μέλλον;
 - 4) Εσύ θα ήθελες να ασχοληθείς με πρωταθλητισμό; Γιατί ναι ή γιατί όχι;
 - 5) Ποιες νομίζεις ότι είναι οι μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένας αθλητής;

Τζένη: Α! Εδώ έχει και τη συνέντευξη μιας κοπέλας.

Ιφιγένεια: Για να δω... Είναι η Νατάσα Τσακίρη. Είναι παγκόσμια πρωταθλήτρια στην άρση βαρών.

Τζένη: Σοβαρολογείς; Στην άρση βαρών; Αυτό πρέπει να το διαβάσω!

Μια γιατρός ...σηκώνει βάρη!

«Η 22χρονη παγκόσμια πρωταθλήτρια της άρσης βαρών, φοιτήτρια της Ιατρικής, είναι γνωστή καθώς κατέχει ένα χρυσό μετάλλιο με παγκόσμιο ρεκόρ στο ζετέ (136 κιλών), δύο αργυρά μετάλλια και ρεκόρ Ευρώπης στην κατηγορία των 53 κιλών στο παγκόσμιο πρωτάθλημα της Πολωνίας.

Η Νατάσα Τσακίρη γεννήθηκε στην Ιταλία. Εκεί σπούδαζαν οι γονείς της, εκεί γνωρίστηκαν και παντρεύτηκαν. Μεγάλωσε στη Γερμανία, δίπλα στον παππού και τη γιαγιά. Όταν ήταν 12,5 χρονών ήρθε στην Ελλάδα, αλλά –όπως τονίζει– νιώθει μόνο Ελληνίδα, γιατί στη Γερμανία ήταν πάντα «η ξένη» και επίσης, γιατί δεν μπορεί να ζει χωρίς ήλιο.

- Δημ.:** Από μικρή είχες επαφή με διάφορα αθλήματα, έτσι δεν είναι;
- N. T.:** Ναι, από μικρή στη Γερμανία είχα μάθει κολύμβηση, στίβο, έπαιζα τένις και έκανα γουίντ σέρφινγκ. Τα ίδια συνέχισα και στην Ελλάδα. Ευτυχώς επιστρέψαμε στην Ελλάδα και εδώ και οι γονείς μου με βοήθησαν να διαμορφώσω το χαρακτήρα που βοηθάει τη δημιουργική σκέψη.
- Δημ.:** Ποιος είναι ο επόμενος μεγάλος αγωνιστικός στόχος σου;
- N. T.:** Βάζω πλήρη για το 2004, με στόχο το μετάλλιο, χωρίς να επιδιώκω μόνο το χρυσό. Είμαι Ελληνίδα και η συμμετοχή, η διάκριση, με μετάλλιο κάθε χρώματος, είναι τιμή για μένα.
- Δημ.:** Περήφανη Ελληνίδα, λοιπόν, αθλήτρια άρσης βαρών και φοιτήτρια της Ιατρικής...
- N. T.:** Μη με στεναχωρείς...Αφού έβαλα στόχο πλέον το 2004, αναγκαστικά δεν θα συνεχίσω την Ιατρική όπως θέλω. Πάντως, μετά το 2004 θέλω να καλύψω τα κενά του τέταρτου έτους που βρίσκομαι τώρα, αλλά και του πέμπτου και του έκτου έτους που θα χάσω. Το πιο σπουδαίο για μένα ήταν, είναι και θα είναι να σπουδάσω. Χωρίς να αγνοώ τις σπουδαίες εμπειρίες του αθλητισμού, το μέλλον μου το βλέπω ως γιατρός. Θέλω να πάρω ειδικευση χειρουργού-ορθοπεδικού, αν και λέγεται απ' όλους πως οι άντρες μπορούν να τα καταφέρουν καλύτερα ως χειρουργοί. Έκανα πρακτική ενός μήνα στη Γερμανία, κάθε μέρα στο χειρουργείο, μ' άρεσε πολύ. Και για την άρση βαρών έλεγαν πως είναι 'ανδρικό άθλημα', όμως...

(εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, με αλλαγές)

- ;**
- 1) Η Νατάσα Τσακίρη είχε ασχοληθεί με τον αθλητισμό πριν την άρση βαρών;
 - 2) Ποιοι είναι οι στόχοι της για το 2004;
 - 3) Ποιους άλλους στόχους έχει εκτός από τον αθλητισμό;
 - 4) Εσύ ασχολείσαι με κάποιο σπορ τον ελεύθερο χρόνο σου;

Η Νατάσα Τσακίρη, ο Βλάσης Μάρας και πολλοί άλλοι νέοι αθλητές διακρίνονται στα Παγκόσμια Πρωταθλήματα και -γιατί όχι;- και στους επόμενους Ολυμπιακούς Αγώνες. Μαζί τους όμως προετοιμάζονται και μοχθούν καθημερινά και άλλοι αθλητές, που δεν στοχεύουν σε μετάλλια ή διακρίσεις, όπως η κοπέλα την ιστορία της οποίας θα διαβάσεις αμέσως παρακάτω.

Όταν η θέληση και ο δυναμισμός... καταργούν τα εμπόδια!

Όταν ήταν ακόμη στο κρεβάτι του νοσοκομείου, ύστερα από ένα δυστύχημα που της στοίχισε το κάτω δεξιό της άκρο, η Shawna McCown έδωσε μια υπόσχεση στον εαυτό της και την οικογένειά της: «Θα ξαναγίνω όπως ήμουν πριν, όσο πιο γρήγορα γίνεται. Θα ξανατρέξω!»

Το δυστύχημα συνέβη μερικές ημέρες πριν την αποφοίτησή της από το Γυμνάσιο. Ανήμερα υπολόγιζε να τρέξει σε επίσημη συνάντηση στίβου. Μετά το δυστύχημα ο γιατρός αποφάσισε να της κόψει το δεξί πόδι έξι ίντσες κάτω από το γόνατο. Έμεινε στο νοσοκομείο μερικές εβδομάδες, της έγιναν έξι εγχειρήσεις και της προσάρμοσαν τεχνητό πόδι. Η θεραπεία περιελάμβανε και επώδυνες ασκήσεις. Η ίδια εξομολογείται: «Η κατάσταση αυτή με έκανε δυνατό άτομο. Απέκτησα την εμπιστοσύνη πως μπορώ να τα καταφέρω μέσα από αντίξοες³ καταστάσεις».

Δεν εγκατέλειψε την επιθυμία της να λάβει μέρος σε αγώνες δρόμου. Τώρα μαζί με την ομάδα της σχεδιάζει να λάβει μέρος σε αγώνες, ύστερα από εξαντλητική προσπάθεια και έχει προετοιμαστεί κατάλληλα γι' αυτό. «Θα είναι ο πρώτος αγώνας της νέας μου ζωής», λέει. «Έχω επενδύσει πολλά σ' αυτόν... είμαι νευρική, ανήσυχη και συνεπαρμένη». Ο στόχος της δεν είναι μόνον να τερματίσει σε αυτόν τον αγώνα των πέντε χιλιομέτρων· θέλει να πετύχει και καλό χρόνο, να κάνει τον αγώνα σε χρόνο 30 λεπτών. Στο Γυμνάσιο κάποτε είχε διανύσει την ίδια απόσταση σε χρόνο κάτω των 20 λεπτών.

Για τον συγκεκριμένο αγώνα αυτό η Shawna McCown λέει πως δεν γνωρίζει ποια θα είναι η έκβασή του για την ίδια, το μόνο που ξέρει είναι πως θα τρέξει όσο πιο γρήγορα μπορεί. «Το χρειάζομαι αυτό για να αποδείξω στον εαυτό μου πως μπορώ να τα καταφέρω και, καθώς οι περισσότεροι πιστεύουν πως θα είναι δύσκολο για μένα, εγώ θέλω να τους αποδείξω το αντίθετο». Στο τέρμα της διαδρομής θα την περιμένουν οι γονείς και τ' αδέλφια της· τους έχει πει να μην κλάψουν όταν την δουν να πλησιάζει στο τέρμα.

(www.netkids.gr)

- 1) Γνωρίζεις εσύ παρόμοιες περιπτώσεις αθλητών;
- 2) Πώς ονομάζονται οι διεθνείς αγώνες στους οποίους συμμετέχουν αθλητές με κάποιας μορφής σωματική ή νοητική αναπηρία;
- 3) Τι μπορούμε να μάθουμε από τέτοιους αθλητές;
- 4) Τι θα έλεγες εσύ στην Shawna McCown, αν μπορούσες;

1. ανήμερα: την ίδια μέρα

2. επώδυνος: αυτός που προκαλεί πόνο

3 αντίξοος: αυτός που δεν είναι ευνοϊκός, ο αντίθετος, ο δύσκολος

λαμβάνω μέρος = παίρνω μέρος = συμμετέχω

βάζω πλήρη για = βάζω στόχους = στοχεύω

κάνω προπόνηση = προπονούμαι

ΠΡΩΤΑ/ΜΕΤΑ/ΟΤΑΝ/ΠΡΙΝ

- **Πρώτα** ήρθε η Μαρία και **μετά** ήρθε και ο Γιώργος.
 - **Όταν** η Μαρία έφτασε στο σπίτι, η μαμά της είχε φύγει.
 - **Πριν** πάει στο σουπερμάρκετ η Μαρία, πέρασε από το ταχυδρομείο.
- ◆ Μετά το «πρώτα», το «μετά» και το «όταν» μπορεί να μπει οριστική οποιοδήποτε χρόνου:

Πρώτα	πήγα πηγαίνω θα πάω	για μια βόλτα,	μετά	πήγα πηγαίνω θα πάω	στο γυμναστήριο.
--------------	----------------------------------	----------------	-------------	----------------------------------	------------------

Όταν	πήγα πηγαίνω θα πάω	στο σουπερμάρκετ,	μετά	πήγα πηγαίνω θα πάω	και στο ταχυδρομείο.
-------------	----------------------------------	-------------------	-------------	----------------------------------	----------------------

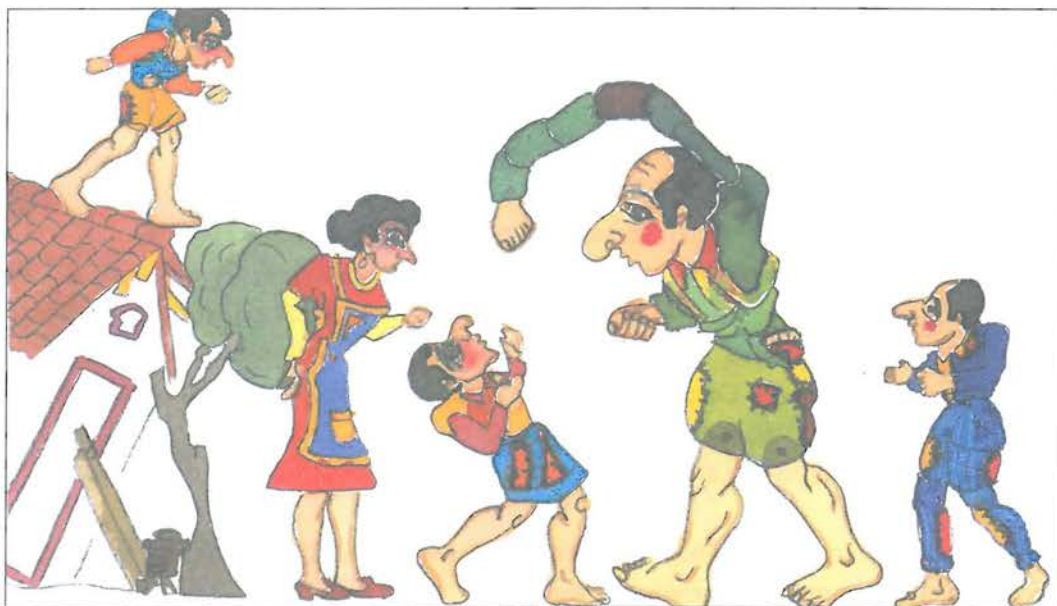
Αλλά με το «πριν» χρησιμοποιούμε μόνο απλή υποτακτική.

Πριν	(να) πάω στο σχολείο,	πήγα πηγαίνω θα πάω	στο περίπτερο.
-------------	-----------------------	----------------------------------	----------------

ΑΘΛΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΜΑΤΑ!

- Ο **ποδοσφαιριστής** Ντέιβιντ Μπέκαμ είναι ένας από τους πιο διάσημους παίκτες στο ποδόσφαιρο.
- Ο **Νίκος Γκάλης**, ο κορυφαίος Έλληνας **μπασκετμπολίστας**, ήταν ένας από τους καλύτερους παίκτες του **μπάσκετ** στην Ευρώπη τη δεκαετία του '80.
- Ο **Πύρρος Δήμας** είναι **αριβαρίστας**, και μάλιστα παγκόσμιος πρωταθλητής και χρυσός Ολυμπιονίκης της **άρσης βαρών**.

«Συνάντηση με τον Καραγκιόζη»

Έχεις δει κάποια παράσταση θεάτρου σκιών; Ποια και πού;

Καρβελοβροχή!

- 1) Πώς ξυπνά ο Καραγκιόζης;
- 2) Ποια είναι τα προβλήματα του Καραγκιόζη;

Αφηγητής: Τα φώτα του μπερντέ σήσανε και η αυλαία της σκηνής ανοίγει και οι φιγούρες ζωντανεύουν.

(λάλημα κοκόρου)

Ακούσατε, ακούσατε!

Καραγκιόζης: Αχ μανούλα μου πάλι αυτός ο μαλαγάνας¹! Ααχ, δεύτερη φορά με ξυπνάει! Εε, τώρα θα δεις και θα ακούσεις καλά!

(Ακούγονται χτύποι και θόρυβοι)

Αχ, σε πέτυχα διάνα. Το 'βαλε στα πόδια. Τώρα μπορώ να συνεχίσω τον ύπνο και το όνειρο. Ωραίο όνειρο έβλεπα. Είχε ανοίξει ο ουρανός τους πανάγαθους ουρανούς και έβρεχε καρβέλια κι εγώ τα μάζευα. Αχ, αχι!! Θα μου πεις, άλλο να τα βλέπεις και άλλο να τα μαζεύεις. Αχ Θεούλη μουου! Μην με παιδεύεις άλλο! Φτάνει η πείνα μου! Πείνα σκληρά δίψα σκληρά! Τύχη παναθεμά σε! Φράγκου, για δε φαίνεσαι; Τάλιρο, δε με θυμάσαι; Τι τα θες, τι τα γυρεύεις! Ο ύπνος είναι και γιατρός (γέλιο). Έχω κάνει ξάπλες εγώ! Good night!

1. μαλαγάνας: αυτός που προσπαθεί να πετύχει τον σκοπό του με πονηριά.

Ο Καραγκιόζης και το ελληνικό θέατρο σκιών

- 1) Ποιος είναι ο Καραγκιόζης;
- 2) Ποιους άλλους ήρωες του θεάτρου σκιών γνωρίζεις;
- 3) Γιατί το θέατρο αυτό ονομάζεται «θέατρο σκιών»;

Το θέατρο σκιών είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα θεατρικά είδη. Η καταγωγή του αποδίδεται στους λαούς της μακρινής Ανατολής. Το θέατρο σκιών είναι ένα υπέροχο παιχνίδι με το φως και τη σκιά που δημιουργούν τα αντικείμενα. Πίσω από μια άσπρη, κατάλληλα φωτισμένη οθόνη (πανί), κινούνται ακουμπώντας σε αυτήν οι «φιγούρες» που είναι κατασκευασμένες από χαρτόνι ή και από άλλο υλικό. Οι φιγούρες δεν είναι μονοκόμματα. Αποτελούνται από δύο, τέσσερα ή και περισσότερα κομμάτια που συνδέονται μεταξύ τους με τρόπο που επιτρέπει να κινούνται ελεύθερα. Η φιγούρα κινείται με μια ξύλινη λαβή στερεωμένη στο πάνω τμήμα του κορμού.

Ο πιο γνωστός ήρωας του ελληνικού θεάτρου σκιών είναι ο Καραγκιόζης. Λένε ότι «γεννήθηκε» περίπου τον 18ο αιώνα και αναφέρεται στην ιστορία ενός Έλληνα από την Ύδρα, του Γ. Μαυρομάτη. Ο Μαυρομάτης, λέγεται ότι ήρθε στην Τουρκία από την Κίνα με το θέατρο σκιών του. Ήθελε να εγκατασταθεί πλέον μόνιμα στην Πόλη και προσάρμοσε τόσο τη ζωή του όσο και το θέατρό του στα ήθη και έθιμα των Τούρκων. Έτσι ονόμασε τον πρωταγωνιστή του Καραγκιόζ –στα ελληνικά Καραγκιόζης– που στα τουρκικά σημαίνει μαυρομάτης. Την τέχνη του Καραγκιόζη έφερε στην Ελλάδα ο βοηθός του Μαυρομάτη, Γιάννης Μπράχαλης, γύρω στα 1850 με 1860. Για καθαρά ελληνικό Καραγκιόζη μπορούμε να μιλάμε από το 1900 και μετά.

Οι φιγούρες στο θέατρο του Καραγκιόζη κοιτάνε πάντα προς τα δεξιά και δεν μπορούν να αλλάξουν κατεύθυνση. Αυτές που παριστάνουν Έλληνες βγαίνουν από τη δεξιά μεριά (ως προς τον Καραγκιοζοπαίκτη). Στην άκρη της δεξιάς μεριάς βρίσκεται η καλύβα του Καραγκιόζη. Οι Τούρκοι βγαίνουν από την αριστερή μεριά, στην οποία υπάρχει το σαράι¹.

Ας γνωρίσουμε τις κυριότερες φιγούρες του ελληνικού θεάτρου σκιών και τον χαρακτήρα τους:

Ο Καραγκιόζης: Είναι εξαιρετικά άσχημος και καμπούρης. Είναι τεμπέλης και θέλει να ανακατεύεται σε όλα. Τον ενδιαφέρει καθετί που γίνεται γύρω του. Τους πειράζει όλους και τους κοροϊδεύει, κυρίως όμως κοροϊδεύει τον εαυτό του. Είναι ο ιδανικός τύπος του φτωχού Έλληνα που δεν φροντίζει τον εαυτό του, αλλά φιλοσοφεί τη ζωή του. Είναι σκληρός καμιά φορά στ' αστεία του αλλά καλόκαρδος στο βάθος. Όταν τον δέρνουν, δεν διαμαρτύρεται. Το δέχεται κι αυτό σαν μια κακοτυχία του και σαν συνέπεια της κακοκεφαλιάς του.

1. *σαράι*: τουρκικό παλάτι

Ο Χατζηαβάτης: Φοράει τουρκική φορεσιά και σκούφια. Είναι ο τύπος του ραγιά που ζει ακόμα με την ανάμνηση της τουρκοκρατίας. Εκτελεί παραγγελίες του Μπέη και του Πασά. Παμπόνηρος, ανήσυχος για όσα συμβαίνουν γύρω του, αδύναμος χαρακτήρας και δειλός. Αν και παριστάνει τον μισοκακόμοιρο, ο νους του δουλεύει, ειδικά όταν πρόκειται για κάποια πονηριά.

Ο Εβραίος: Το όνομά του είναι Σολομών ή Σολωμός, όπως τον αποκαλεί ο Καραγκιόζης. Είναι αρκετά πλούσιος, πολύ τσιγγούνης, πονηρός και δειλός. Η φιγούρα που παριστάνει τον Εβραίο είναι πολύ αστεία. Είναι δεμένος σε δυο μεριές και, όταν χορεύει, κουνιέται η μέση και το κεφάλι του σαν να είναι «ξεβιδωμένος».

Ο Μορφονιός: Ονομάζεται Ζαχαρίας και είναι ένας νάνος με πελώριο κεφάλι και μακριά μύτη. Η μύτη του είναι τόσο μεγάλη που αναγκάζεται να μιλάει με αυτήν και όχι με το στόμα. Όταν τον φοβερίζει ο Καραγκιόζης, λιποθυμεί.

Ο Βεληγκέκας: Είναι τουρκαλθανός στην καταγωγή, κουτός, απολίτιστος, λιγόλογος. Μιλά άσχημα τα ελληνικά με ανάμικτες αρβανίτικες και τούρκικες εκφράσεις. Είναι στη δούλεψη του Πασά και κάνει ό,τι του λέει αυτός.

Ο Μπαρμπαγιώργος: Είναι ο θεός του Καραγκιόζη. Είναι ο βουνίσσιος Έλληνας, του οποίου ο χαρακτήρας δεν άλλαξε στο πέρασμα του χρόνου.

Ο Κολλητήρης: Είναι ένα από τα τρία παιδιά του Καραγκιόζη. Του μοιάζει στην εμφάνιση και στον χαρακτήρα.

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ Α΄ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ ΕΝΑ ΕΠΙΘΕΤΟ Ή ΕΝΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑ

- *Τι σημείωμα ήταν αυτό που μου άφησες! Πολύ **κακογραμμένο**, δεν καταλάβαινα τι έγγραφες!*
- *Πώς σου φάνηκε η Νίνα;*
- *Μου έκανε καλή εντύπωση. Ήρθε και μας **μίλησε**, ενδιαφέρθηκε για μας.*
- *Ναι, πράγματι, είναι **καλόκαρδη** κοπέλα.*
- *Μα τι έχει ο Γιάννης και είναι **λιγομίλητος** σήμερα! Κουβέντα δεν του βγάζεις!*

Πρόσεξε πώς σχηματίζονται κάποιες σύνθετες λέξεις:

Είναι γραμμένο κακά = είναι **κακογραμμένο**

Μιλάει λίγο = είναι **λιγομίλητος**

Ντύνεται με ωραία ρούχα = είναι **καλοντυμένος**

Α' συνθετικό : επίθετα σε -ός, -ή, -ό και -ος, -α, -ο
(π.χ. καλός, άγριος, παλιός, νέος, ...)

καλο + ντυμένος	→	καλοντυμένος, -η, -ο
καλο + καρδιά	→	καλόκαρδος, -η, -ο
καλο + καιρός	→	το καλοκαίρι η καλοκαιρία καλοκαιρινός, -ή, -ό
καλο + περνώ	→	καλοπερνώ

Α' συνθετικό : επίθετα σε -ύς, -ή, -ύ και -ύς, -ιά, -ύ
(π.χ. πολύς, βαρύς, βαθύς ...)

πολυ + ταξιδεμένος	→	πολυταξιδεμένος
πολυ + χρώμα	→	πολύχρωμος, -η, -ο
πολυ + βλέπω	→	πολυβλέπω
βαρυ + στομάχι	→	η βαρυστομαχιά

Πρόσεξε τι αλλαγές μπορούν να συμβούν στις σύνθετες λέξεις:

1 ^η περίπτωση	καμιά αλλαγή	πολυ + ταξιδεμένος αγριο + κοιτάζω	πολυταξιδεμένος αγριοκοιτάζω
2 ^η περίπτωση	αλλάζει η κατάληξη των ουσιαστικών αλλά όχι το γένος	παλιο + παιδί φτωχο + σπίτι	το παλιόπαιδο το φτωχόσπιτο
3 ^η περίπτωση	αλλάζει το γένος	κακο + καιρός (ο) βαρυ + στομάχι (το) βαρυ + χειμώνας (ο)	(η) κακοκαιρία (η) βαρυστομαχιά (η) βαρυχειμωνιά
4 ^η περίπτωση	από ουσιαστικό γίνεται επίθετο	καλο + καρδιά (η) πολυ + χρώμα (το)	καλόκαρδος, -η, -ο πολύχρωμος, -η, -ο

Τόνος:

αγριο + πά πια	→	αγριόπαπια
παλιο + φίλος	→	παλιόφιλος
κακο + κέφι	→	κακόκεφος

αλλά:

χρυσο + χέρι	→	χρυσοχέρης
κακο + καιρός	→	κακοκαιρία
πολύ + κατάσταση	→	πολυκατάστημα

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΤΟ «Α- / ΑΝ-»

Μπορείς να εξηγήσεις τι σημαίνουν οι λέξεις που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα σε σχέση με τις λέξεις στην παρένθεση;

- Αυτό που έκανες δείχνει ότι είσαι εντελώς **άμυαλος!** (μυαλωμένος)
- Ξέχασα να βάλω αλάτι, το φαγητό είναι **ανάλατο.** (αλατισμένο, αλμυρό)
- Μην είσαι τόσο **ανοργάνωτος**, φτιάξε ένα πρόγραμμα και προσπάθησε να το ακολουθείς. (οργανωμένος, οργανωτικός)

Με το α- / αν- μπορούμε να φτιάξουμε τα **αντώνυμα**, που να δείχνουν ότι:

- 1) κάποιος ή κάτι δεν έχει κάτι (**άμυαλος**: δεν έχει μυαλό)
- 2) κάποιος ή κάτι δεν είναι κάτι (**ανάλατος**: δεν είναι αλατισμένος) ή δεν κάνει κάτι (**ακίνητος**: δεν κινείται, **απροσάρμοστος**: δεν προσαρμόζεται)

Βάζουμε

α όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από σύμφωνο
αν όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από φωνήεν

Προσοχή: ά- σπλος, ά-οσμος, α-όρατος, ά-υλος, ά-ηχος, α-ήττητος

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΤΟ «ΞΕ-»

- ◆ Πώς θα πούμε το αντίθετο στις παρακάτω λέξεις;
βάφω → ξεβάφω,
κλειδώνω, κουμπώνω, κολλάω, διψάω, κουράζω

Διάβασε τα παρακάτω ζευγάρια προτάσεων και βρες ποιο γεγονός έγινε πρώτα, το Α1 ή το Α2; Το Β1 ή το Β2;

A1: Μετά τον αγώνα δίψασε.

A2: Στο σπίτι ήπια νερό και ξεδίψασε.

B1: Ο σκηνοθέτης τους έδωσε 2 μέρες να ξεκουραστούν.

B2: Οι ηθοποιοί κουράστηκαν με τις πρόβες.

Τι παρατηρείς;

- Μπορεί κάποιος να ξεδιψάσει, αν δεν είναι ήδη διψασμένος;
Μπορεί μια πόρτα να ξεβαφτεί, αν δεν είναι ήδη βαμμένη;
Μπορεί ένα μπαούλο να ξεκλειδωθεί, αν δεν είναι ήδη κλειδωμένο;

**Τα επίθετα που παράγονται από τέτοια ρήματα
μπορεί να έχουν:**

A) την κατάληξη -μένος: π.χ.	ξεκολλάω	→	ξεκολλημένος, -η, -ο
B) την κατάληξη -(ο)τος:	ξεχτενίζω	→	ξεχτένιστος, -η, -ο
	ξεκλειδώνω	→	ξεκλείδωτος, -η, -ο
Γ) και τις δύο καταλήξεις:	ξεφουσκώνω	→	ξεφουσκωμένος, -η, -ο και ξεφούσκωτος, -η, -ο

Πρόσεξε επίσης:

άντυτος, -η, -ο

άβαφος, -η, -ο

ακούραστος, -η, -ο

ξεντυμένος, -η, -ο

ξεβαμμένος, -η, -ο

ξεκούραστος, -η, -ο

- Αυτός ο Γιάννης είναι **ακούραστος**! Εργάζεται σε δύο δουλειές και το βράδυ πηγαίνει και στο γυμναστήριο.
- Μόλις επέστρεψε από διακοπές και γι' αυτό είναι **ξεκούραστος**. Κάτσε να περάσουν δυο μήνες και θα δεις!

Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στα επίθετα στην αριστερή στήλη και στα επίθετα στην δεξιά στήλη; Θα σε βοηθήσουν οι δύο προτάσεις για να το καταλάβεις.

ΠΗΓΕΣ

Ενότητα 5

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Ο Ούγκο στο σχολείο» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Μαρίας Γκρίπε Ούγκο και Ζοζεφίνα (μετ. Μάρω Λοίζου), εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα 1987 (4η έκδοση).

Ενότητα 7

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Τι ωραία που περνούσαμε!» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Ζωρζ Σαρή *Τα στενά παπούτσια*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1985 (11η έκδοση).
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Όταν δεν πάνε όλα καλά...» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Ζωρζ Σαρή *Ο θησαυρός της Βαγίας*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1969 (17η έκδοση) (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Μια εκδρομή στον Παρνασσό» προέρχεται από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της 7ης Ιανουαρίου 2001.

Ενότητα 8

- ◆ Οι πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση στα αρχαία χρόνια προέρχονται από το βιβλίο του Αντώνη Χουρδάκη *Η αγωγή στη Μινωική Κρήτη*, εκδ. Γρηγόρης, 1993 (1η έκδοση), το βιβλίο των Πήτερ Κόνουλι και Χάζελ Ντοτς *Η Αρχαία πόλη. Η ζωή στην αρχαία Αθήνα και στη Ρώμη*, εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2001 και την *Επιτομή της ελληνικής γλώσσας* του Δημήτρη Τομπαΐδη, ΟΕΔΒ.

Ενότητα 9

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Τα βαρελάκια, τα σκλαβάκια, ο μπίκος και το κλέφτικο» είναι απόσπασμα από το βιβλίο *Λεωνής* του Γεωργίου Θεοτοκά, εκδ. Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1996 (17η έκδοση).
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Ταξιδεύοντας στην Ευρώπη» προέρχεται από το επιτραπέζιο παιχνίδι *Ανακάλυψε την Ευρώπη* (imago, 2050).

Ενότητα 10

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Του κόσμου τα φαγητά» προέρχεται από το βιβλίο του Ευγένιου Τριβιζά *Η ζωγραφιά της Χριστίνας*, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα 2001.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Τα παιδιά μας τρώνε σκουπίδια» προέρχεται από άρθρο της εφημερίδας *Ελευθεροτυπία* της 5ης Δεκεμβρίου 2002 (με μικρές αλλαγές)

Ενότητα 11

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Ισορροπημένα γεύματα» προέρχεται από το βιβλίο της Nadia Benlakhel *Ξέρουμε τι τρώμε;* εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 2002.
- ◆ Το κείμενο «Λαχανικά και υγεία» είναι απόσπασμα από το βιβλίο *Οδηγός για μικρούς Ροβινσώνες στην εξοχή*, εκδ.Καστανιώτης, Αθήνα 1996.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «'Χρυσό' στην κατανάλωση κόκκινου κρέατος» προέρχεται από ρεπορτάζ της Δέσποινας Κουκλάκη στην εφημερίδα *Τα Νέα* της 14-15 Ιουνίου 2003.

Ενότητα 12

- ◆ Τα κείμενα «Βιβλίο για ξεσκόνισμα» και «Βιβλία για παιδιά» προέρχονται από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της εφημερίδας *Καθημερινή* της 28ης Μαρτίου 1999.

Ενότητα 13

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Κινηματογραφική ταινία...αλά ελληνικά*» προέρχεται από το ένθετο τεύχος της *Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας* της 29ης Σεπτεμβρίου 2002 (με αλλαγές).
- ◆ Η συνέντευξη του Νικ Γιαννόπουλου («*Ένας Ελληναράς στην Αυστραλία*») είναι από την εφημερίδα *Ελευθεροτυπία* της 14ης Σεπτεμβρίου 2002 (με αλλαγές).

Ενότητα 14

- ◆ Το κείμενο για τα Ολυμπιακά αγωνίσματα στην αρχαιότητα προέρχεται από τα συλλεκτικά τεύχη (τεύχος 4) με θέμα τους Ολυμπιακούς αγώνες με χορηγό την Heineken.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Αρματοδρομίες το 2003 μ.Χ!*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Αγγελικής Βαρελλά *Αρχίζει το ματς*, εκδ. Θεσσαλονίκη Α.Σ.Ε., Θεσσαλονίκη 1984.

Ενότητα 15

- ◆ Οι συνεντεύξεις του Βλάση Μάρα και της Νατάσας Τσακίρη προέρχονται από την *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία* της 1ης Δεκεμβρίου 2002 και έχουν γίνει από τους Κώστα Τατάκη και Σπύρο Τσάμη.
- ◆ Το κείμενο για την Shawna McCown είναι του Bruce Schreiner και προέρχεται από το www.netkids.gr (Νοέμβριος 2002).

Ενότητα 16

- ◆ Οι πληροφορίες σχετικά με τον Καραγκιόζη και το θέατρο σκιών προέρχονται από την ιστοσελίδα του Σπαθάρειου Μουσείου (www.karagiozismuseum.gr) και από το λήμμα 'Καραγκιόζης' της εγκυκλοπαίδειας Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Καρβελοβροχή*» είναι απόσπασμα από τη θεατρική παράσταση «*Σκιών καμώματα. Ο Καραγκιόζης του Ευγένιου Σπαθάρη*» των εκδόσεων Modern Times, Αθήνα.

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

